

וטהר לבנו – ויקהל

ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש

וביטחון בהקב"ה, ולכן דווקא כאן נכתב מסר זה "תַעֲשֶׂה מלאכה", וגם ע"י התחזקות באמונה ובביטחון הם יסכימו להתנדב לתרום למשכן בשמחה ובעין יפה, ויש להוסיף עוד, שהנה כתוב "אל תאמר כי בכוחי ובעוצם ידי עשיתי לי את החיל (עושר) הזה, כי השם אלוקיך הוא הנותן לך כוח לעשות חיל", ובתרגום אונקלוס שינה מהרגלו, וכתב, ה' נתן לך עצה לקנות נכסים.

זזה הכוח שהשם נותן לאדם בפרנסה, דהיינו החלטה לקנות או למכור זה לא אתה זה שהחליט, אלא בורא עולם בכוחו נותן לך את ההחלטה, ולכן היהודים שהתחזקו באמונה זו שפרנסה זה בידי שמים, בורא עולם זיכה אותם גם שיוכלו לסייע בבניית המשכן, כי באמת הם כעבדים לא היה להם שום ידע וניסיון במלאכת האומנות וכפי שכתב הרמב"ן.

אלא היות והתחזקו באמונה ובביטחון בהקב"ה, אז כמו שהאמינו שההחלטות שלנו בחיים זה כי הבורא משתלט על השכל שלנו, כך הם האמינו שמספיק בכך שהם רוצים לבנות באומנות, והקב"ה ימלא אותם בחכמה.

ואכן פלא עצום, הם בנו בפעם הראשונה בדיוק מושלם ובלי טעויות כלל, ועוד יותר פלא שלאחר יומיים שתרמו עוד לפני שבנו כבר ידעו לשער במדויק ולהגיד שתרמו מספיק די והותר!!! **וזה מדהים כי בלי ניסיון** מאיפה להם לחשבן בדיוק כמה חומר הם צריכים לבניית המשכן, אלא שבורא עולם אכן הכניס בהם חכמה עצומה שגם תהיה להם ידיעה ברורה מראש כמה צריך בדיוק.

ללמדנו שעלינו להתחזק בביטחון בבורא עולם, והנה הרבה פעמים בן אדם באמצע החיים מרגיש אבוד כי הוא מלא בחובות הבנק לוחץ נורא וחיונים חוזרים לו והריבית משתוללת כך שלא רק שהעתיד אינו נראה מרגיע להיפך העתיד נראה שחור יותר, או בגלל צרה וצער אחר שמכאיב לו עמוק בלב, והוא שבור ומתפלל ושוב מתפלל ומתחזק תקופה ארוכה, ועדיין הוא לא רואה ישועת ה', והוא בוכה אבא: למה עזבתני?? אני מתקרב אליך בכל כוחי ובכל זאת רחוק ממני ישועה ונחמה לנפשי??

לכן עלינו להתחזק גם מדבר תורה זה ונדע שבורא עולם מחליט עבורנו, כי הוא משגיח עלינו מתוכנו ממש, ולכן הוא בוודאי יודע את צערנו ואת לחצנו, והוא אבא רחום אתנו בצרה ובכאב ובגלות, וכביכול בוכה אתנו בצערנו.

ודע לך כי את האמונה הזאת שהוא לצדך כל הזמן, אפילו בלי לראות את הישועה, זה מה שהוא מצפה ממך "ביטחון בהשם", ועד כמה שניסיון זה קשה יותר ומתמשך יותר, אם בכל זאת אנו לק' ולקה' עינינו, זה ירבה את שכרנו בשכר נצחי אין סופי, ואם אדם היה יודע מה גודל שכרו על אמונתו התמימה ובטחונו בכל מצב בה' היה רוקד ברחובות.

ויקהל משה, הדברים אשר צוה ה' לעשת, שבת שבתון – המשך

חטא העגל, כמו להבדיל אבא שאומר לילד מגיע לך פרס, "אבל", או כמו שאומרים לך אתה ממש מוצלח - "אבל", לכן משה נתן להם את השבת קודם כך שלא יהיה "אבל".

ומוסיף האלשיך (שאת המסר ששמירת שבת יותר חשוב מבניין המשכן הם אכן קיבלו בצורה מכובדת ולא מעליבה ופוגעת, בלי "אבל", אלא מכך שהוקדמה מצוות שבת למצוות המשכן), **שכאן משה בא והמתיק להם את השבת, שהסביר להם** למה היא עדיפה על מלאכת המשכן, וגילה להם שקדושת השבת היא קדושה קדומה מששת ימי בראשית והיא עצמה קדושה שמשפיעה קדושה לנשמה יתירה, לעומת מלאכת המשכן שהיא רק הכנה להשראת השכינה.

ונראה להוכיח כדבריו שהנה בפרשת כי תשא לא יג' נכתב "אך את שבתתי תשמרו" ופירש רש"י: שלמרות שציוותי על בניית המשכן בכל זאת זה לא דוחה שבת, וזה ראייה לדבריו כנכתב קודם, שאחרי חטא העגל הקב"ה נזהר בכבודם של ישראל שלא ישמע שיש דבר חשוב יותר מכפרתם, אומנם קודם שחטאו אז בהחלט אין פגיעה בעם ישראל שידעו ששבת חשובה יותר מבניית המשכן.

המפרשים שאלו למה כאן כתוב אחרת ממה שכתוב בעשרת הדברות, שבעשרת הדברות כתוב "ועשית כל מלאכתך" ואילו כאן כתוב "תַעֲשֶׂה מלאכה" – כאילו נעשית מאליה?? **ובכלל** לכאורה די בכך שייכתב שביום השביעי לא לעשות מלאכה??

וראיתי במפרשים שלאדם המאמין בהשגחת הבורא יתברך, שהוא ית' מפרנס אותו ולא העבודה שלו, לאדם כזה קל לשמור שבת, אבל למי שלא מאמין אלא בטוח שבכוחו ועוצם ידו עשה חיל, אדם כזה קשה לו לשמור שבת כראוי כי הוא חושב בליבו: **חבל "אם הייתי עובד בשבת הייתי מרוויח יותר"**, ולכן כתוב "ששת ימים תַעֲשֶׂה מלאכה", כאילו מלאכתך נעשית מאליה, שתאמין שבורא עולם הוא המפרנס, כך לא יקשה בעיניך לשמור שבת כראוי.

אבל למרות התירוץ הנפלא, עדיין קשה שמסר זה היה אמור להיכתב במצוות שבת שבעשרת הדברות ולא כאן במלאכת המשכן, כי כאן יש הזהרה לא לחלל שבת לצורך המשכן ולא לצורך הפרנסה, ואילו בעשרת הדברות שם מדובר באופן כללי לחיים של היהודים כמו שכתוב שם לא תגנוב ולא תחמוד וכו' דווקא שם מתאים היה לכתוב את המסר הזה "תַעֲשֶׂה מלאכה"??

ונראה לתרץ, שדווקא כאן לאחר חטא העגל שמכיוון שהחטא בא להם מתוך הטעיה וחושך ודאגות ובלבול מוחלט, לכן היה צורך לחזק את עם ישראל באמונה

ללמדנו שעלינו להתחזק בביטחון בבורא עולם, והנה הרבה פעמים בן אדם באמצע החיים מרגיש אבוד כי הוא מלא בחובות הבנק לוחץ נורא וחיונים חוזרים לו והריבית משתוללת כך שלא רק שהעתיד אינו נראה מרגיע להיפך העתיד נראה שחור יותר, או בגלל צרה וצער אחר שמכאיב לו עמוק בלב, והוא שבור ומתפלל ושוב מתפלל ומתחזק תקופה ארוכה, ועדיין הוא לא רואה ישועת ה', והוא בוכה אבא: למה עזבתני?? אני מתקרב אליך בכל כוחי ובכל זאת רחוק ממני ישועה ונחמה לנפשי??

לכן עלינו להתחזק גם מדבר תורה זה ונדע שבורא עולם מחליט עבורנו, כי הוא משגיח עלינו מתוכנו ממש, ולכן הוא בוודאי יודע את צערנו ואת לחצנו, והוא אבא רחום אתנו בצרה ובכאב ובגלות, וכביכול בוכה אתנו בצערנו.

ודע לך כי את האמונה הזאת שהוא לצדך כל הזמן, אפילו בלי לראות את הישועה, זה מה שהוא מצפה ממך "ביטחון בהשם", ועד כמה שניסיון זה קשה יותר ומתמשך יותר, אם בכל זאת אנו לק' ולקה' עינינו, זה ירבה את שכרנו בשכר נצחי אין סופי, ואם אדם היה יודע מה גודל שכרו על אמונתו התמימה ובטחונו בכל מצב בה' היה רוקד ברחובות.

כתב רש"י, ויקהל - למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל שאינו אוסף אנשים בידיים, אלא נאספים ע"פ דבורו, והמפרשים מקשים א. מה הדגש שמשה הקהיל בפה ולא בידיים, וכי חשבנו שיש צורך להפעיל איסוף בידיים?? ב. למה לגבי שבת כתוב "אלה הדברים" בלשון רבים ולגבי משכן כתוב "זה הדבר" בלשון יחיד, הרי לגבי המשכן הרחיב את הדיבור הרבה יותר מאשר על שבת??

ונראה לבאר על פי האלשיך, שכאשר משה ירד מההר ביום כיפור עם לוחות הברית, עם ישראל פחד לגשת אליו, כי קרן עור פניו, ולכן גם יום למחרת היה קשה לאסוף אותם כי פחדו קצת, על כן היה צריך להקהיל במאמץ, וכביכול כמעט היה צורך לאסוף אותם בידיים ממש, כי כאמור היה להם צער גדול ובושה עצומה על שחטאו.

וייתכן שמשה רבינו רצה לקרב אותם ולא לרחק אותם, לכן יתכן שאם היה אומר להם קודם את מצוות המשכן לתקן את חטאם, ובסוף היה מסיים ב "אבל" זה לא דוחה שבת, יכול להיות שזה היה מכאיב להם, שכאילו יש דבר שהוא יותר דחוף או יותר חשוב מלנקות את הלכלוך של

וטהר לבנו – ויקהל

משה קרנו כך קורנים פניו של יהודי המקבל שבת כראוי בקדושה ובנשמה יתירה המנוצלת לקדושה יתירה.

ונראה להוסיף שלכן דווקא נקט במצוות שבת "אלה הדברים" לשון רבים, כי מעלת השבת היא עצומה יותר מבניית המשכן, וגם כפי שההסבר שנראה בהמשך בד"ה ויקהל שעם ישראל לוקחים את שני הדברים/מטרות של שבת ומחברים אותם יחד, ואולי גם החיבור בין 2 הדברים גורם שנקבל נשמה יתירה בשבת.

ללמדנו, שכשאדם חוטא וחוזר בתשובה קשה לו מאוד המצב שהוא נתון בו והוא שבור ורגיש, לכן חייבים לבוא אליו בעדינות וברגישות, ולמתק לו כל מצווה וכל עניין שבקדושה, כך שימצא עונג וחשק אישי במצווה ובהמשך החיזוק.

"לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת" – א'

והאור החיים הקדוש בתחילת חומש בראשית מרחיב ומבאר, שהאש נברא במאמר ראשון והיה מובלע באבנים, ובורא עולם גילה במוצאי שבת לאדם הראשון אופן הערבות של היסודות בטבע בריאתם וניצולם לצורכו, וזה נחשב בריאה, כי ניצול היסודות זה כבריאה.

ואם כן יתכן שהיות וגילוי האש בפועל לא היה בו ימי המעשה, אלא התגלה במוצאי שבת, לכן דעת ר"י שהוא פחות חמור משאר המלאכות שהיו בששת ימי בראשית.

אמנם להלכה גם הבערה היא ככל הלי"ט מלאכות ועונשה במיתת ביי"ד ככל המלאכות, ולפי זה אדרבא בגלל שאש זה תגלית אנושית לכן יש לה חשיבות יותר גדולה כמלאכה, והספורנו ורבינו בחיי כתבו שבכוונה משה הביא את מלאכת האש, כי ידוע שרוב המלאכות שבני אדם מתעסקים הם ע"י האש, וכלשון הספורנו "כלי לכל המלאכות או לרובן" שהיא סיבתם ועיקרם.

ונראה להוסיף, שיש כאן נבואה ממש בדברי הספורנו והרבינו בחיי, ושבכוונה משה רבינו הביא את מלאכת האש בדגש "בכל מושבותיכם", כי כאן מרומז גם החשמל בן זמנינו (שלדעת הרבה פוסקים חשמל נחשב כאש), כי היום יותר מתמיד חשמל מפעיל את רוב המלאכות והמכשירים בימינו.

מה עניין הבערה כהקדמה למלאכת המשכן? – ב'

בבניית המשכן כמלאכתנו בשלימות, דהיינו שלמרות שכל החכמה שבה נשתמש לבנות את המשכן תהיה מהדעה שנתן לנו הבורא ומהכסף והזהב שהקב"ה נתן לנו בשלל מצרים, בכל זה יחשב לנו כאילו אנחנו עשינו את המלאכה משלנו ובשלימות.

ויתכן עוד שמלאכת הבערה נחשבת מלאכה למרות שאדם הראשון גילה אותה רק במוצאי שבת והיא בפועל לא הייתה בששת ימי הבריאה, כל זאת בגלל שאדם הראשון נהג בענווה ובהגינות וביושר ולא ניכס לעצמו ובעלותו את יצירת האור למרות שזה מדהים ודומה לבריאת הקב"ה וכלשון החת"ס, אלא אדם הראשון ביטל את מעשהו בטענה שזו יצירת הקב"ה והוא רק גילה את חכמת הבורא הטמונה בבריאה מששת ימי בראשית, ולכן לו אין לו חלק ביצירת הבריאה.

ואולי כנגד ענוותנותו של אדם הראשון ובכוח התבטלותו שכל התגליות שגילה בטבע שייכים למלאכת בורא עולם בששת ימי בראשית, כנגד זה נתן הקב"ה כוח ויכולת לעם ישראל לבנות את המשכן גם כאשר לא למדו אומנות כלל במצרים, וגם שזה יחשב כאילו הם בנו למרות שבורא עולם נתן להם הכל, את הכסף והזהב ושאר החומרים ואת השכל והדעה והנטייה והרצון והשכל.

ומוסיף האלשיך, שלא תאמר שכל עניין שבת זה רק אות וזכר לבריאת וחיודש העולם, שאם כן מדוע התורה אסרה את מלאכת בניית המשכן בשבת??

לכך כתוב "כי קדש היא לכם", שחלק קדוש ממנה היא לכם - בכס ממש, והיא הנשמה היתירה והקדושה הפנימית הנוספת באדם, וגם קדושת השבת היא לדורות, ולכן שבת קודם למשכן הזמני והחיצוני, ודע שכשם שפני

בגמרא שבת ע' עמדו על השאלה, מדוע משה רבינו הביא דווקא את האיסור להבעיר אש בשבת מכל ל"ט המלאכות האסורות בשבת, ודעת רבי יוסי שלמעשה שונה מלאכת הבערה מכל מלאכות השבת, שהעונש המרבי עליה זה לאו ומלקות ולא מיתה כשאר המלאכות, ואכן יש לתמוה למה באמת לדעת רבי יוסי שונה מלאכת הבערה משאר המלאכות בחומרת העונש???

והנה בגמרא פסחים נ"ג - נ"ד כתוב שמברכים על האש במוצאי שבת כי תחילת ברייתו במוצאי שבת, והגמרא מוסיפה שהיו עוד אורות, אבל האור שלנו היה במחשבה של בורא עולם לבוראו בערב שבת, אבל בסופו של דבר נברא האור שלנו במוצאי שבת, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחןן זו בזו ויצא מהן אור.

והמפרשים כתבו שבוודאי גם האש נברא בששת ימי בראשית שאין כל חדש תחת השמש, ולא נגמרו בפועל אלא בכוח עד שנגמר בפועל במוצאי שבת, ולכן כתב החת"ס סופר שם נ"ד שהמקשן בגמרא לא החשיב מעשה אדם הראשון כבריאה אלא רק כתגלית שגילה בכוחות הטבע שיש בכוח האבנים להוציא אש, אבל למתוך בגמרא ומסקנת הגמרא תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא שהייתה בערב שבת זה דומה לבריאת הקב"ה.

ולמרות שמצאנו ביאור להבדל או למיוחד בהבערה מול שאר המלאכות, עדיין צריך עיון מדוע חשוב דווקא כאן כביכול כהקדמה למלאכת המשכן ללמד את המיוחד במלאכת הבערה לעומת שאר המלאכות?? ואולי היות ועם ישראל היו עם של עבדים בעבודת פרך במשך שנים רבות מאוד, והם היו משתוממים איך יצליחו ליצור משכן מעשה אומנות, מעשה חושב, פלא אומנותי שגדולי האמנים בכל ההיסטוריה יתקשו לבצע אותה, ואיך הם עם של עבדים לא מלומד יצליח במשימה מורכבת זו?? וכדברי הרמב"ן.

לכן הדגיש להם הקב"ה את מלאכת הבערה בשבת, שייחודה של מלאכה זו כאמור בגמרא, שבמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דעה באדם הראשון מעין דעה של מעלה, והביא שני אבנים וטחןן זו בזו ויצא מהן אור - אש, אז כשם שבורא עולם נתן מתנת חיים לאדם הראשון חכמה ודעת עליון, כך גם יתן הקב"ה לעם ישראל דעת עליון לעשות מלאכת מחשבת.

וכן כמו שאנחנו מחשבים את הבערה שהיא תגלית אדם הראשון, למלאכה כשאר המלאכות שעלינו לשבות ממנה בשבת, כי כאמור קודם היא הייתה טמונה בששת ימי בראשית אפילו שהייתה רק בכוח ולא בפועל, כך גם בורא עולם יחשיב לנו את כל רצוננו ושאיפות לבנו הטהור

וטהר לבנו – ויקהל

בחוכמתו אלא התבטל לבורא עולם, וגם הם למרות שקיבלו חוכמה ויצרו מלאכת מחשבת שיזכרו שהכל מתנת הבורא היא, בלי שום שמץ של גאוה חיו.

וגם ייתכן שזה שימש כתזכורת לעם ישראל בעיקר לעושי המלאכה, שיזכרו וינהגו כאדם הראשון שלא התגאה

שבת קודמת למשכן, מכוח חיזוק האמונה - ג'

את זה וכאילו הוא ברא את זה!! **למרות** שהוא בעצם רק כאילו חיבר פאזל, אבל הגאוה שלו צומחת כי רק הוא הצליח והגיע לתגלית המיוחדת שלא הייתה ידועה עד כה לאחרים, וקשה לו לוותר על הכבוד ולמוסרה כביכול לחכמת הבורא, ודווקא בגלל גאוותו ואמונתו בכוח האדם בטבע, לכן אינו מגיע לאמונה בבורא עולם כראוי למגלה עמוקות בבריאת הבורא יתברך.

ואכן החתם סופר שהגדיר ש"תגלית האדם שמקיים מחשבת הקדוש ברוך הוא - דומה לבריאת הקב"ה", זה שעל האדם המדען והמגלה תגליות להתלהב ולהתחבר לבורא עולם בחיבור אמיץ וחזק, כי הוא כביכול שותף לקב"ה במעשה בראשית, ועליו להודות לבורא עולם על שזיכהו בשותפות מדהימה זו, וכמו שנאמר בגמרא שבת י' על דין הדין דין אמת לאמתו שנחשב כשותף להקב"ה במעשה הבריאה, אבל במקום שאפשר להתחבר באהבת ה' ולדבוק בהקב"ה מאוד, דווקא שם גם היצר הרע מחכה, ויש לו כוח להפיל מאוד את האדם בגאוה שתביא אותו לכפירה ולכפיות טובה, כי זה כנגד זה ברא אלוקים.

ובעצם כל מי שמחדש חידושי תורה בקדושה ולאמתה של תורה, הרי הוא גם כביכול מגלה מה שאחרים לא ידעו, אבל האמת שכל החידושים הנכונים "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש" כבר נמסרו למשה בסיני, ואכן הוא יכול מצד אחד לצמוח בכוח החידושים להתקרב לבורא עולם על שזיכה אותו בתורה הקדושה שיהיה לו חלק בה, אבל מצד שני היצר הרע מסוגל דווקא לקחת אדם תלמיד חכם ומחדש נפלא, ולמלאות אותו בגאוה שהוא הבעלים של התורה, ומכוח הגאוה להביאו למחוזות שליליים, וכך הוא יחטיא את הרבים במחלוקת ושאר מרעין בישין רח"ל, כי גם כאן זה כנגד זה ברא אלוקים.

ללמדנו, שאם קיבלנו כלים מיוחדים ומתנות וכישרונות מבורא עולם עלינו להשתמש בהם רק לטובה, ונדע שאם לא נשתמש בכלים שקיבלנו לטובה, תיכף ומיד יטה אותנו היצר הרע לרעה גדולה ודווקא מתוך הכלים והמתנות שקיבלנו מבורא עולם, וכן להיפך יש דברים שקיבלנו בחיינו הנראים שהם רק כלים לטומאה וליצר הרע ולחטאים אבל זה כנגד זה ביכולתנו להפוך דווקא את הנראה ככלי לטומאה להפכו לכלי לקדושה עצומה.

וזה כמו אותו נזיר מהדרום שגם הוא קיבל מבורא עולם דבר שאין לאחרים כי הוא היה "יפה תואר נדיר ביופיו", ושמעון הצדיק התלהב מקדושתו כפי שנראה בהמשך ונישק אותו בראשו כפי שמנשקים ספר קדוש, וגם חרג ממנהגו ואכל מקרבן אשם נזיר טמא של אותו נזיר יפה תואר למרות שבחיינו לא הסכים לאכול מקרבן נזיר טמא שלו.

ורק ככה יוכל לחנוק ולבטל את יצרו שעמד עליו להאבידו מן העולם לגמרי.

והיות ואותו בחור נלחם ביופי שלו שלא יורידו לבאר שחת והקדיש בנזירות את יופיו, על כן שערו היפה הפך מחפץ של יצר הרע לחפץ של קדושה, ועד כמה שהיופי של אותו דרומי גדול יותר כך הקדושה שלו גדולה יותר, כי כגודל הניסיון כך גודל השכר, ולכן אמר שמעון הצדיק שהיה קודש הקדשים כמלאך ה' שליווה את אלכסנדר מוקדון במלחמותיו, "חימדתינו" "חיבקתינו" "ונישקתינו" על ראשו, כי היופי של הדרומי הפך לקודש, וכמה שהוא יותר יפה ונחמד הרי שהקדיש יותר לקדושה.

ללמדנו, שמכל דבר אפשר ליצור מעלה או חיסרון, תלוי מה יהיה צורך השימוש שלנו בו, וזה נוגע לכל עניין בחיים, שעם אברי הגוף אפשר לרוץ ולעסוק בתורה ומצוות ואפשר לרוץ ולעסוק בעבירות, לכן כל מצב וכל עניין, אם הוא נראה טוב אכן לשמרו לטוב, וכן אם הוא מצב ועניין הנראה כרע עלינו להפכו רק לטוב, ולפי הקושי - השכר!!! לכן חזקו ואמצו ותתעלו אמן ואמן.

כאמור בני ישראל שובתים מכל מלאכה האסורה בשבת גם ממה שבפועל נברא במוצאי שבת, כי בכוח הוא נברא בששת ימי בראשית, והם שמחים לשבות ביום השבת גם ממה שהוא למחצה ולשליש ולרביע מבריאת הבורא בששת ימי הבריאה, ואדרבא זוהי הוכחה הכי חזקה באמונה שלנו בבריאת העולם, שאנחנו מראים שאנחנו מאמינים שכל תגלית אנושית בטבע עד לימינו, זה לא חדש אלא הוא כבר היה ונוצר על ידי בורא עולם, ורק ה' נתן דעה לבני האדם לגלותה.

והיות התגליות שבטבע לא נפסקות אלא ממשיכות ומתגלות עד לימינו, ואילו מלאכת המשכן הסתיימה וגם המשכן עצמו היה זמני וכדברי האלשיך הכתובים קודם, לכן יש עדיפות להקדים את השבת על מלאכת המשכן, וגם השבת עדיפה ממלאכת המשכן שלא עוסקים במלאכת המשכן בשבת.

וזה מזכיר לי שאלה ששאלו גדולי ישראל, שאיך יתכן שמדענים גדולים וחכמים ועמקנים בעלי ידע נרחב ובכל זאת הם כופרים בה!!! הרי הם רואים הרבה יותר מאחרים את נפלאות ה' הטמונים בטבע, והיאך הם לא יוצאים בריקוד ובמחולות בגלותם "מה רבו מעשיך ה'!!!"

ותשובות לכך שמעתי בשם הגאון הרב אלחנן ווסרמן הי"ד וגם ממרן הגאון הרב שך זצ"ל, תשובה אחת היא: שהמדענים כופרים כי כביכול סימנו מטרה מראש שלנקודה הפנימית שהיא האמונה בבורא עולם לשם לא להתקרב וחלילה לא להגיע, לכן הם אכן לא מגיעים לאמונה רח"ל, ותשובה נוספת שמעתי: שהמדען כל כך מתלהב שגילה את חכמת הבורא בטבע, ובגאוותו כי רבה היא, הוא מנכס זאת לעצמו כאילו זה שלו, כאילו הוא יצר

וכפי שכתבתי באריכות בפרשת נשא, שאותו אדם בחיים לא ראה את עצמו, וזאת אומרת שאדם זה שמר מאוד על עיניו, כי מי שהולך אחר עיניו לרעה, בוודאי מתבונן כל הזמן במראהו ומשקיע במראהו, והנה לפתע נכשל הבחור כשראה את יופי תוארו הנדיר, ומיד היצר התחיל להתפרע בו עד כדי לטרדו מן העולם,

ולכן נכשל ונטמא אותו נזיר בטומאת מת והוצרך פעמיים לספור נזירות ולהקריב קרבנות בירושלים, כי לכה ארס רב וקטלני לא הספיקה נזירות פעם אחת וגזיזת השער פעם אחת בלבד, אלא הצריך פעמיים נסיעה ארוכה מהדרום לירושלים, ופעמיים גזיזת יופי שערו המדהים,

וטהר לבנו – ויקהל

ויקהל משה, אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת, יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'

והנה ביאור 2 הסיבות הם, הסיבה הראשונה שתשמרו את השבת כי זה לכם, וכפירוש רש"י, שאות וסימן וכבוד שבחרתי בכס, שהנחלתי את יום מנוחתי למנוחה שלכם, הסיבה השנייה שתשמרו את יום השביעי כי זה לה', שאנחנו מאמתים ומעידים את האמונה בבריאת העולם, ועל כל סוג מטרה של שמירה כתוב בפסוק עונש מוות בנפרד.

וסיים העניין שם הוא "ושמרו בני ישראל את השבת לדורתם ברית עולם", שעם ישראל בפועל יחברו ומחברים בין השבת לכם - לשבת לה', דהיינו גם "ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם" וכאמור האות והכבוד לעם ישראל שבורא עולם בחר בעם ישראל שינוחו ביום מנוחתו, וגם "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי, שבת וינפש" שזה הקודש לה', שאנחנו מאמתים את האמונה בבריאת העולם.

ולפי זה מובן, שבתחילת הציווי כתוב "דבר לאמר אך את שבתתי תשמרו", ואילו בסוף "ושמרו בני ישראל, כתוב "לעשות", וזה בעצם כמו בפרשתנו ויקהל, שכתוב לגבי שבת שציווה השם "לעשות", כי העשייה של עם ישראל הייתה לחבר בין 2 המטרות כמטרה אחת מאוחדת, שה"לכם" וה"לה" יהיו ביחד, ולכן כתוב לעשות את השבת,

ובלשון "ושמרו" משמע שבורא עולם קבע שכך במציאות עם ישראל ישמרו את השבת לנצח, ולכן דווקא כאן משה רבינו הביא מיד את המצווה באופן מאוחד ולכן הקדימה למלאכת המשכן, כי זוהי השלימות של שמירת שבת.

שני לוחות הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך – המשך

מהתורה, וכי מה שכתוב בלוחות אין זה מה שכתוב בתורה??

אלא בתורה יש תוספת חידוש שאינם כתובים בלוחות הברית, והוא שמלבד הציווי של שמירת שבת יש כאן כמין נבואה שמעיד בנו הקב"ה בשמחה ובהתלהבות שעם ישראל יקיים את המצווה בשלימות - "ושמרו", שעם ישראל מחברים את 2 המטרות ביחד שהשבת לכם והשבת לה' יהיו ביחד.

כל העשה בו מלאכה יומת

מלאכות המשכן הם המדד למלאכות של ששת ימי בראשית.

והנה בפעם הראשונה שבורא עולם מדבר אודות בצלאל לא כתוב "ולהרות נתן בליבו" ורק בפרשתנו כתוב משפט זה, ולמה?? ונראה שאחרי חטא העגל שהעולם נברא כביכול מחדש הייתה חובה שעולם חסד יבנה לכן דווקא הנכד של חור שנרצח - לא רק היה מתפקידו לבנות את המשכן שיכפר על עם ישראל אלא גם היה עליו להרבות במידת החסד ולהשקיע ללמד אחרים שגם להם חוכמה ודעת ושגם לאחרים יהיה חלק וזכות בבניית המשכן ולא רק לו לבדו בלבד.

ללמדנו, שיש הנהנים לעזור ולרחם אבל רק הם!! שרק הם יחשבו המוצלחים והטובים, אבל שעוד אנשים יהיו טובים ומוצלחים שיתחרו ויעמידו אותי בצל, זה חס ושלום!! והתורה הקדושה דורשת מהפלא הגדול בצלאל בן 13 גש ותלמד אחרים, תן לעוד יהודים להיות אנשי פלא לא רק אתה.

ובצלאל למרות שבורא עולם חנן אותו ביכולות להורות לאחרים, יכול היה להתחמק כי לא נצטווה על כך בפירוש, והיצר היה מרמה אותו שהוא נצטווה מפורש לעבוד ולבנות את המשכן ולא להשתמש בזמן הזה ללמד אחרים, ועוד יטען מצוה בו

המפרשים שואלים מדוע בפרשת כי תשא כתוב קודם מעשה המשכן, ורק לאחר מכן כתוב על שבת?? ואילו כאן הקדים מצוות שבת למלאכת המשכן?? והנה רש"י כאן כתב: הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת, ולכאורה קשה שהרי דרשה זו כבר דרשה רש"י בפרשת כי תשא מהפסוק "אך את שבתותי תשמורו" שלמרות מצוות המשכן בכל זאת לא יחללו את השבת בשבילה??

ובהתעמקות בפסוקים נבחין שבפרשת כי תשא במצוות שבת יש מספר כפילויות לכאורה, הן בעניין השמירה והן בעונש בפסוק א. "אך את שבתותי תשמורו", "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת", ב. "ששת ימים יעשה מלאכה ביום השבת מות יומת", ג. "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם, ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש", ונשאלת השאלה מה פשר כל הכפילויות??

ואכן בהבחנה בפסוקים נבחין שיש אזהרה בנפרד על שמירת שבת, בגלל שהיא "קודש לכם", ועוד אזהרה בפסוק נפרד על שמירת שבת בגלל שזה "קודש להשם", והתורה מדגישה כל סיבת חיוב שמירת שבת בנפרד, ואילו כאן בפרשה זה נכלל בפסוק אחד ואזהרה אחת "יום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון להשם", ויתכן שלכן כאן בפרשה משה רבינו אמר "אלה הדברים" כי אכן כלל וצרף את 2 דברים יחד, והשאלה למה אכן שינה מדברי השם שהפריד בין 2 הדברים??

ונפלא ביותר לפי זה הנוסח שתיקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת שחרית של שבת, "ושני לוחות אבנים הוריד בידו, וכתוב בהם שמירת שבת, וכן כתוב בתורתך, ושמרו בני ישראל את השבת".

ולכאורה היה צריך לכתוב את הפסוק של הציווי "אך את שבתותי תשמורו" או "ושמרתם את השבת" ולא את הפסוק של התוצאה "ששמרו"?? וכן קשה לכאורה, שאם כתוב בלוחות שמירת שבת מה צריך להוסיף עוד פסוק

ממלאכת המשכן לומדים על המלאכות האסורות בשבת, כמאמר הגמרא שמלאכה שהייתה במשכן היא חשובה ואסורה בשבת, ובהערות רי"א חבר לאדרת אליהו הוסיף שהמלאכות שהיו במשכן הן המלאכות שהיו בששת ימי בראשית, כי המשכן הוא דוגמא לכל הבריאה.

ואולי אפשר להוסיף, שעל ידי חטא העגל כל העולם נהרס, עד כדי כך שבורא עולם רצה למחוק את עם ישראל ולהתחילו ממשה, והיות וכל העולם נברא עבור עם ישראל אם כן על ידי העגל כביכול העולם היה גם צריך להימחק עם עם ישראל ולהתחילו מחדש עם בני משה, אבל המשכן בא לתקן את עם ישראל ובעצם את כל העולם כולו, לכן

וטהר לבנו - ויקהל

יותר מבשלוחו, וגם הגאווה של אני ואפסי עוד הייתה מתלבש בארשת של ענווה פסולה שיש כאן עזות וחוצפה שילד בן 13 ילמד אנשים מבוגרים ממנו, ובצאלל דחה זאת מכל וכל וניצל כל מתנה שקיבל מבורא עולם בשלימות ולימד את הגדולים ממנו בלי משחקי ענווה.

”יהיה לכם קדש”

שהתגלה לאשתו וסיפר לה על בנה שילד לה - שמשון ישוב ויתגלה אליו, והנה פלא שהמלאך חזר אבל שוב רק לאשתו, והיא זאת שקראה לבעלה שיצטרף, ונשאלת השאלה, למה המלאך שוב התגלה לאשה ולא לבעל, הרי הוא זה שהתפלל והוא זה שהעתיר והתאמץ בתפילה?? למה המלאך העדיף להתגלות לאשה?? במה היא עדיפה??

ונראה לתרץ על פי הדברים הקודמים, שהיות ועל האשה היה מוטל מאמץ במשך 9 חודשים להתנזר מענבים ושכר, ולהזהר מאוד לאכול רק אוכל טהור, לכן היא זכתה והיא העיקר! והמלאך התגלה שוב אליה, כי מי שמתאמץ במצווה מעשית ופיזית ומקיים אותה בזהירות חזקה מאוד ובזמן ממושך, יש לו יותר חשיבות ממי שהתפלל חזק אפילו במשך יום או יומיים.

ולכן אחים יקרים וקדושים קבלו עליכם צדיקים וידידים 40 יום, כן, 40 יום של קדושה ושמירת העיניים והמחשבות, כנגד יצירת הוולד, כך אתם מתקנים ב 40 יום כאילו נוצרתם מחדש, נכון זה מאמץ ומצריך כוח ואורך רוח, אבל זה עוצמתי יותר וחזק מתפילה, אבל כמובן חייבים תפילה שיהיה לנו את הכוח והרצון להתמיד בקדושה, ושלא נעמוד בניסיון קשה ושלא ניכשל חלילה אמנו ואמנו.

כי קרן אור פניו - שבת שבתון לה'

”אסור”, די יצר הרע תפסיק להסית, די להסית - זה עבירה!!! וברוך השם הוא צדיק ומתגבר, ואז כמו קרן לייזר עוצמתית מתפרצת ממנו ואורו זורח עד למעלה למעלה, כן זה בולט מלמטה עד לכסא הכבוד!!! אוי איזה נחת רוח עשה יהודי צדיק זה ליוצרו, ומלאכי השרת שרים לו ”ועושה נחת רוח, נחת רוח ליוצרו”.

ולא חייבים להגיע בשביל זה עד גרמניה, זה יכול להיות גם פה - ברחוב ובשכונה, לא להסתכל בשום דבר המביא לידי הרהור אפילו שאף אחד לא מרגיש, ואם ראיתי בלי כוונה, עלי להתחנן, אבא!!! תוציא לי את זה מהזיכרון בבקשה מתחנן, אנא אבא מתחנן אני על נפשי, והנה הראיה והמחשבה עפה ונעלמת כאילו לא הייתה!!! ואבא שבשמים אומר לפמליא דיליה ”חזו חזו בני חביבי”, קדושתו וטהרתו על פניו וגבורתו כאריה ועזותו כנמר, שפע ברכה והצלחה ניתן לו וברכת השם יותר לו אמנו.

יש גם קדושה שלא כולם מרגישים אבל אתה עצמך תרגיש בעצמה, כי הנה כשאתה הולך ברחוב בארץ ישראל, ומשתדל לא להסתכל, ואתה יודע שיש מה לראות כי הבחנת בלי רצון, ואתה מתגבר ומסלק מעצמך מחשבות רעות, אתה לפתע חש כאילו אתה מרחף בעולם אחר, בעולם של צדיקים!!! למעלה מן השמש, וזה נכון!!!

כי אתה נמצא בארץ ישראל האמתית הקדושה, ארץ ישראל הקדושה בלי הקליפות, כי נגעת בקדושת ארץ ישראל האמתית, כי קילפת מעליך את הקליפות הטמאות שמכסות מאתנו את הארץ הטובה והקדושה, אשריכם המתקדשים בעיניים וחשים בקדושת הארץ, בזכותכם ישוב ה' ויגאל אותנו גאולה שלימה בקרוב.

סיפרנו לי על אחד שזכה 566 מיליון שקל, ההפתעה שהייתה על פניו כשנודע לו שזכה קשה לתיאור, ורצייתו שיהיה לכם ברור, כשאתם מתגברים על היצר, ודווקא כשקשה מאוד, כך בדיוק מופתעים ממכם אבותיכם הקדושים זיכרונם לברכה, ובורא עולם שמח בכם!!! והשמחה היא הרבה יותר עוצמתית ממה ששמח זה שזכה בלוטו, אין לי ספק בכך!!!

”יהיה לכם קדש” זהו ציווי שנצטוו ישראל עוד לפני ציווי המשכן, נכון שזה כתוב בעניין קדושת השבת אבל זה נוגע לכל עניין שבקדושה, שכל קדושה תהיה חלק מאתנו ממש, וכמה שנשקיע יותר כך תתחבר בנו הקדושה יותר, ולכן כתוב לגבי מצוות שבת שבה כתוב הציווי יהיה לכם קדש ”הדברים אשר צווה ה' לעשות”, ואילו לגבי משכן כתוב רק ”הדבר אשר צווה לאמרו”, והרי בשבת בעקרון צריך לא לעשות מלאכה, ואילו למשכן יש הרבה מה לעשות?? אלא במצוות שבת שכתוב ”יהיה לכם קדש” שהקדושה חייבת להיות קבועה בתוך האדם, שם יש וצריך הרבה לעשות ולפעול.

והנה בנביא שופטים י”ג כתוב שמנוח התפלל והעתיר והתאמץ מאוד בתפילה וביקש מבורא עולם שהמלאך

כתב הבעל הטורים למה נסמך בתורה העניין שקרנו פני משה סוף פרשת כי תשא למצוות שבת בפרשתנו, לומר לנו שאין דומה קירון אור הפנים של שבת לשאר הימים, ומשמע מדבריו שלא רק למשה רבינו יש קירון אור פנים, אלא גם לכל יהודי שיידך שיהיה לו קירון אור פנים, ונשאלת השאלה אם כן למה לא על כולם רואים זאת?? והתשובה מדוקדקת בדבריו, שאינו דומה קירון של שבת ליום חול, דהיינו שליחודי שכבר יש לו אור קדושה שזורח ומאיר בפניו כל השבוע אזי בשבת קודש האור שעל פניו מתחזק יותר, אבל את האור הזה בזמנינו לא כולם זוכים לראות, כי יש עיניים שנטמאו כל כך שאין להם רגישות לראות טוב, אבל יש שאכן באמת כן זוכים ורואים את האור הקורן מאדם קדוש.

למשל, הייתי בטיסה לארה”ב ובאמצע הטיסה היינו בגובה של 10 אלף מטר, וראיתי במסך שכתוב שאנחנו מעל גרמניה, וחשבתי לעצמי, בגרמניה יושב מיליונר שיש לו רחוב שלם, אפילו מסוק פרטי, וחושב לעצמו אני ואפסי עוד, ”אני כל העולם” ענק שבענקים!!! אבל מגובה שבו הייתי - רק 10 קילומטר, כבר לא ראיתי אותו!! וגם לא ראיתי את הבית הענק שלו, ואפילו לא ראיתי את הרחוב שלו, ואפילו גם לא את העיר שלו, רק חום וירוק במקום רקע התכלת של הים.

ואז הרהרתי עוד, הנה הולך יהודי לבדו ברחובות גרמניה, ופתאום מולו פריצות איומה!! והיצר אומר לו: אף אחד לא מכיר אותך כאן כולם גוים, תיפול כבר!! ובבית תחזור בתשובה, אני מבטיח לך שאני יעזור לך לחזור בתשובה!!! אבל היהודי צועק בלבו, לאאאאאא, אבא!! אני לא רוצה

וטהר לבנו – ויקהל

מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם וחושבי מחשבות - המשך

ובכל זאת הם כופרים בבורא עולם ולעיתים הם ראשי הכופרים בעולם, כי החכמה לא הביאה אותם לטוב אלא הובילה אותם לחטא ולתהומות הכפירה והרשע.

לכן מדגישה התורה, "חכמת לב" במשקל של "נדיב לב" שבחכמה האדם ישתמש רק לטובה, ויתמסר כולו לבורא עולם שחנן אותו בחכמה, ויעבוד את ה' גם עם כל הרגש, כך שיעבוד את הקב"ה "במוח ולב" שזה שיא השלימות.

ייהי רצון שבורא עולם יטהר לבנו לעבדו בלב שלם, שזוכה לראות את גדלו וכוחו וחכמתו יתברך בעולמו, ומזה נתעלה בדבקות לבורא יתברך ונתמלא באהבה רבה לבורא הגדול והעצום שמלא כל הארץ כבודו, ושלתבונתו אין קץ, ובעזרת ה' הקב"ה ימלא משאלות ליבנו לטובה, ושאיפותינו לעולם יהיו לטובה אמן סלה.

"וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העינים"

הם הצליחו לגדל גם בעיני בשר ודם את יריעות העינים, ואולי הם גם רצו להמחיש את החיבור בין בורא עולם לעם ישראל, כאילו להבדיל אנחנו הבהמות, אבל בכל זאת אנחנו מחוברים להקב"ה, כמו היריעות שמשמשות לקדושת המשכן נעשו כשהם עדיין מחוברות בעינים.

וייתכן שלכן כתוב פעמיים על המשכן, פעם אחת בפרשת תרומה והמשכן בפרשת תצוה, ושוב כתוב כמעט אותו דבר בפרשה שלנו פרשת ויקהל, כי כאן נכפל העניין עבור הנשים הצדקניות שחיפשו בכל פינה מה הם יכולות לחדש, ואכן הם מצאו לחדש חכמה יתירה ביריעות עינים ולכן עבורן נכפל העניין, וחוף מזה אולי אפשר לתרץ שפעם אחת זה היה בכדי לדעת איך לבנות את המשכן, ופעם שניה זה כדי ללמוד הלכות שבת מעבודת המשכן.

ללמדנו, שיופי אמתי זה בהשקעה ומאמץ ובמחשבה, והוסיף לי "ידידי היקר רבי שמשון נקאש שליט"א מטבריה" שזה ההסבר מדוע ציור יקר יותר מתמונה!! הרי תמונה יותר חיה ויותר מדויקת מציור!!! אלא שציור שווה הרבה יותר כי הושקעה בו עבודה ודיוק רב, וגם אנחנו נעשה מאמץ והשקעה לשפר את נשמתנו ולפאר את נשמתנו, בחידושים בתורה, ובעבודת השם, ולא לעבור את היום בלי מחשבה מה יש עוד לחדש ולשפר וליפות, כי תמיד יש מה עוד להוסיף.

טוו את העינים – המשך

אם כן דווקא כאן במלאכת המשכן באופן חד פעמי זה לא מלאכה כלאחר יד אלא מלאכת מחשבת, והדברים נפלאים ממש!! כפתור ופרח, ובעצם כך משמע קצת בגמרא.

ונשאלת השאלה, בכל זאת מה הרווח בחכמה זו??? הרי אחרי שחתכו את הצמר שטוו על גבי העינים זה היה כמו צמר רגיל, ומה העניין שקודם הוא היה מחובר לבהמות הרי עכשיו אחרי שנחתך אין זכר לזה???

ונראה לתרץ, שדווקא לכן הנשים החכמות טוו את העינים, וכלשון רש"י "חכמה יתירה הייתה בהן שטוו על גבי העינים" ממש, כי הן ראו לפתע את העינים שהיו בעלי צמר ארוך עומדות במקום אחד ולא זזות כהרגלם, ויותר מכך העינים בחכמה גרמו לנשים שהייתה להן חכמה יתירה ורגישות יתרה להבין שגם הבהמות רוצות חלק במלאכת המשכן.

והנשים ניסו לטוות על העינים לראות עד כמה הן יתאפקו ולא יזוזו, ואכן הנשים קלטו שאכן ה' נתן חכמה מיוחדת לבהמות, לכן הנשים רצו שיהיה זכר לנס הגדול שגם הבהמות רצו להשתתף והקב"ה חנן גם את הבהמות בחכמה, על כן טוו את הצמר על גבי העינים, ובפרט שידעו שיריעות עינים זה התקרה הנראית מבפנים המשכן, לכן תמיד ייזכר גדלות הבורא ונפלאותיו, שאדם ובהמה ובעצם כל הבריאה השתתפה בחכמה לבנות בית לה'.

המפרשים מאריכים מה המשמעות "חכמת לב" שהרי חכמה אמורה להיות במוח ולא בלב!! ולפי הדברים הקודמים הדברים ברורים, שהרי יש חכמים גדולים כמו מדענים וחוקרים ומגלי תגליות שהחכמה לא הביאה אותם להתקרב ולעבוד את בורא עולם כפי שמצופה מהם, ודווקא מצופה מהם האמונה החזקה, כי הם הרי מבינים יותר מאחרים את גודל עוצמת חכמת הבורא בבריאה,

בגמרא שבת ע"ד מתואר שטוויית היריעות שנעשתה בצמר העינים התבצעה באופן נדיר ומיוחד במינו, שהנשים טוו את הצמר על גבי העינים החיות, עוד קודם שגזזו אותם מגופם, ולא מובן מדוע הנשים התאמצו לטוות את יריעות העינים על גבי העינים ממש, וגם לא מובן מדוע יריעות העינים היו מונחות הראשונות, כך שבפנים המשכן ראו תקרה מיריעות עינים, ולא את כיסוי התקרה היפה "עורות תחשים"???

וייתכן שהנשים הצדקניות שמעו שאת היריעות עינים יראו בפנים המשכן – כתקרת המשכן, לכן הן החליטו להתאמץ לעשות ביריעות העינים משהו מיוחד במינו שבכך יתפאר המשכן, ועל כן הנשים התאמצו לטוות את היריעות עינים על גבי העינים ממש בחכמה נפלאה, ואכן

בגמרא ירושלמי יומא י"ז א' כתוב שאפילו בחציבת האבנים ובאריגת הבדים היה צורך לעשותה לשם המקדש, ואם כן מקשה החלקת יואב קונטרס קבא דקשיייתא ס"ג שבגמרא שבת ע"ד כתוב שהטווה בשבת צמר על גבי בהמה פטור, כי זה נחשב מלאכה כלאחר יד ולא מלאכה רגילה, ובשבת חייבים רק על מלאכה רגילה כמו המלאכות שהיו במשכן, ובמשכן היה הכל מלאכת מחשבת ולכן מלאכה שנעשתה כלאחר יד לא נחשבת מלאכה ופטור עליה, ואם כן קשה שהרי הנשים שטוו על גבי העינים עשו מלאכה שהיא נחשבת מלאכה כלאחר יד ולא מלאכת מחשבת וממילא זה לא מלאכה ראויה למשכן??

ובפשטות אפשר לתרץ שנשים הללו חכמות היו וממילא מה שעשו נחשב רק אצלן המומחות כמלאכת מחשבת וכלפיהן זה לא נחשב כלאחר יד, משא"כ אצל שאר בני אדם זה נחשב כלאחר יד, **אומנם** בפשטות הגמרא יתכן שגם לחכמים ומומחים בטלה דעתם אצל כל האדם וע"י תוס' ואגלי טל גוזז ז' בהגהה.

ובספר פרדס י"ח שנה י"ג תירץ קושיות עצומות אלו על פי המדרש רבה מ"ח ה' על הפסוק "וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה", שהקב"ה עבור מלאכת המשכן נתן חכמה לא רק לאדם אלא גם לבהמות, והדברים תמוהים, בהמה??? חכמה לבהמה?? מה התועלת בכך?? **וכתב** שזה התועלת - שהבהמות קבלו חכמה לעמוד ולא לזוז בעת האריגה, וכך הצליחו הנשים צדקניות לארוג על גבי הבהמות בקלות, והיות ורק הפעם הבהמות לא זזו,

וטהר לבנו – ויקהל

שתזכיר את המיוחדות שהייתה ביריעות אלו, ואת הנס!! שניתנה חכמה לצורך הכנת המשכן גם לבהמות, ולכן גם הזכירה התורה תחילה את מעשה היריעות כי יש בהם פלא וחכמה יתירה.

שעצם ראיית היריעות עיזים דווקא מתוך המשכן, כאשר היריעות עיזים הוא הפשוט במראהו לעומת התחש הצבעוני או עורות אילים מאודמים, והרי לכאורה התחש היה אמור להיות בפנים?? **אלא** דווקא פשוטות זו, היא זו

ללמדנו, שחכמה יתירה זה לשים לב לשני ולאחר ברגישות יתירה, כמו שהנשים שמו לב אפילו לחוכמת הבהמות, וכמובן בחכמה יתירה ובהשקעת חשיבה מעמיקה עלינו לנצל כל עניין טוב שאפשר להוציא מכל אדם אפילו מבהמה אם זה מקרב אותנו ואותו לעבודת ה' יתברך.

ולכן, גם אדם שהוא מכהמה, עלינו לזכור שעל ידי חכמה יתירה אפשר למצוא את הטוב שבאדם ירווד זה, ולהעלותו על דרך המלך מכוח ניצול הטוב שבו, ודע לך לפעמים אנשים המכונים רעים כי אכן צברו הרבה מעשים רעים בחייהם, אם בכל זאת אתה תבחין בנקודה אפילו קטנה חיובית שיש בו ותבליט אותה ותגדיל אותה דע לך שהרבה פעמים אתה תצליח מנקודה זו לשלוט על כולו ולהפוך אותו לאדם שכל כולו חיובי, כי סוף סוף מישהו מצא בו נקודת אור והאיר את חייו.

ויהודים אלו גילו תקיפות ואומץ והכריזו בגאון על יהדותם ועזבו את מוסקבה בלי רכוש ובחוסר כל!! **הנה** לכם, טען **החפץ חיים**: אם היינו מרחיקים אותם בגלל חילולי השבת כפי הכתוב בהלכה, הרי הם לא היו מקדשים שם שמים בפרהסיה, והיה כאן קידוש ה' מדהים ועוצמתי שהממשל הרוסי פשוט נדהם שאפילו יהודים מחללי שבת עדיין היהדות בוערת בהם אש!! וזה קידוש ה' עצום ממש.

וזה מזכיר לי סיפור על **החפץ חיים** שרבנים לחצו עליו להכריז חרם על יהודים שעבדו במפעל בשבת כי המדינה הרוסית חייבה אותם לעבוד גם בשבת, **והחפץ חיים** טען לרבנים, לכם נראה שהדין פשוט להחרים!! אבל בעיני זה בכלל לא פשוט!! **וכפי** הדוגמא שהביא להם החפץ חיים בעצמו, שיהודי מוסקבה במשך עשרות שנים חיללו שבת כהפקר ממש, ויום אחד נגזר עליהם התנצרות או גירוש!!

ולכן עלינו לדעת לקרב יהודים ולמצוא בהם את נקודת האור הפנימית, ויש!!

ועד שתפנה לאחרים פנה אל עצמך, גם בך יש הרבה נקודות אור, הרבה נקודות חיוביות שעדיין לא טיפחת ועדיין לא השקעת בהם, וחבל!! כי מכוח נקודות אור אלו אתה יכול לטפס גבוה מאוד מאוד, קדימה!! אל תתיאש!! תמיד אפשר לתקן, עד הרגע האחרון אפשר, אז מהר רוץ לעבודת ה' ידיו פרוסות אליך באהבה.

ויבאו האנשים על הנשים

מאשתו את תכשיטיה?? **אלא** ייתכן שהם באו לתקן מה שעשו בחטא העגל, ששם כתוב שתלשו מהנשים שלהם את התכשיטים נגד רצונן, לכן כאן בתרומת המשכן הם באו לתקן זאת ובאו בצורה הכי מכובדת לתרום את תכשיטי נשותיהם, ולכן הביאו את נשיהם אל משה, כאומרים: הנה הפעם זה מרצונן של הנשים הצדקניות ולא חלילה בכפייה ח"ו.

דנים מהמפרשים מבארים פסוק זה, מה טעם באו הבעל ואשתו יחד לתרום?? **וראיתי בספורנו** ובליקוטי **הריצב"א** שכתבו שהלכה ידועה היא שאין מקבלים צדקה מרובה מאשה נשואה, כי ייתכן שבעלה לא מסכים לכך, לכן הביאו הנשים את בעליהם להוכיח שתרומתן הייתה על דעת בעליהם.

ובזה שהתבזו הבעלים שהוצרכו להביא את נשותיהם איתם למשה, זה כיפר לבעלים על עוגמת הנפש שעשו לנשותיהם בחטא העגל, כי גם נקודה זו לא נמחקה אגב החטא הגדול של העבודה זרה, ולכן התורה טורחת להבליט זאת, כן הם באו ביחד ולא בהפרדה, כי כאן הם תיקנו גם את הפגיעה בנשותיהם.

והתקשיתי בתירוץ זה, כי לכאורה למה האישה לא מסרה לבעלה את תכשיטיה ושהוא לבדו יביא את התרומה בשם אשתו?? **אלא** ייתכן שהבעלים כשהביאו את תכשיטי נשיהם רצו להוכיח למשה שהם הביאו את התכשיטים ברצון נשותיהם, לכן הם הביאו את האישה איתם שתוכיח שהנתינה היא מרצונה הטוב. **ולמה**?? למה הבעלים היו צריכים להוכיח, הרי למה נחשוד שהוא גנב

ללמדנו, שלפני שבונים מזבח, עלינו למחוק את הדמעות של האישה, עוד לפני שהמזבח יוריד דמעות עלינו למחוק את הדמעות לדמעות של סליחה ואושר וכבוד בין אדם לאשתו. בכבוד לאישה נבנה מזבח, ונבנה בית ה'.

וכמו שיהודי שדרש לחזק יהודים ביראת שמים ושמירת קדושת ישראל, אמר תוך כדי, עדיף לכם להתחזק באמת ובתמים כי אם לא אנחנו ניפגש בבית דין!! והוציא להם כרטיס ביקור של "טוען רבני" ואמר הנה יש לי גם כובע של "טוען רבני" ואני ממליץ לכם מניסיון מר, שעדיף לכם להתחזק תיכף ומיד באמת וביושר, שלא נצטרך חלילה להגיע לצורך שימוש בכרטיס זה!!

ואין לכם מושג איזה צער זה להתגרש רק תשבו שעתיים במסדרונות בית דין ותראו איזה שנאה יש בין הצדדים, ואיך העורכי דינים מסיתים ומפתיים ומלבים את האש והכל כי כך הם מרוויחים יותר כסף מהצרות של המתגרשים יותר דיונים ויותר טיפולים בחלוקת הרכוש וכו' כך לזוג המתגרשים כמעט ונשארים בלי גרוש, ובלי לראות את זה בעין אי אפשר לקלוט עד כמה רע להתגרש!! אז בידנו הדבר להתחזק ולשמור על משפחתנו שלימה ורגועה אמן ואמן.

המשך

ואולי בגלל שאהרן דרש מהם לקחת דווקא מנשותיהם, אומנם עדיין קשה שהרי ברגע שהנשים לא רצו לתת, למה הבעלים נהגו בברבריות ותלשו להן בכוח את התכשיטים?? הלוא הרבה יותר קל ופשוט לקחת מהאוצרות שלהם?? וכי למי שפורק עול וחוטא בחטא של עבודה זרה וכי אכפת לו לדייק בדברי אהרן בדיוק רב??

ויש כאן מקום להעיר, וכי לא היה להם זהב בשפע ממה שלקחו ביציאת מצרים ומביזות הים, מדוע היו צריכים לקחת את תכשיטי נשותיהם?? **וכאמור** הם הביאו דווקא את תכשיטי נשותיהם בכדי לתקן מה שחטפו מהן בחטא העגל, אבל השאלה חוזרת על חטא העגל, מדוע שם לא השתמשו באוצרות שקיבלו ממצרים??

וטהר לבנו - ויקהל

ואולי באמת לא הספיק הזהב כי היצר הרע לא מסתפק בעבירה אחת, הוא רוצה להשחית את המידות שלנו לגמרי ולהרוס אותנו לחלוטין, לכן כל הזהב מהתכשיטים לא הספיק וכאילו נבלע והצטמק, שכך לא תהיה להם ברירה וינהגו בכפיות טובה וישתמשו בזהב שקיבלו בנס מהקב"ה ויתנו אותו לעגל רח"ל, ואכן השתמשו גם בזהב שקיבלו בנס, וזהו שמשה רבינו טען לבורא עולם **"ודי זהב - וכסף זהב הרבית להם"** לכן הם חטאו בעגל.

ונראה שאכן היהודים הקדושים, גם בעת נפילתם בחטא העגל לא רצו להיות כפויי טובה ולהשתמש בזהב שקיבלו בנס ובמתנה מבורא עולם ביציאת מצרים וביזת הים, לכן הם העדיפו לקחת מנשותיהם מה שהיה על גופן ממש כירושה מאמותיהן ומשפחתם במשך הדורות, עד כדי כך שהעדיפו לתלוש בכוח מגופן של נשיהם, עוד לפני שישתמשו באוצרות שקיבלו מבורא עולם.

ללמדנו, שכפיות טובה זה גרוע מכל, שאפילו עם ישראל בעת נפילתם העצומה נזהרו לא להיות כפויי טובה, וגם נלמד מזה שהיצר הרע לא מסתפק להפיל אותנו בעבירות הוא רשע ורע שהוא מנסה גם להפוך אותנו למפלצות ולחיות אדם מושחתי מידות ואנשים דוחים ורעים לבריות, וכפי הידוע לכל היצר הרע לא רק מנסה להכשיל אותנו בעבירות הוא רוצה גם להפיל בן אדם שיפול גם מבחינת החוק שכך הוא יהיה עמוק בתוך הרשע ומסובך כל כולו בלי יכולת לצאת ולתקן.

המשך

וייתכן עוד, שעד ידי שהנשים התעקשו לכפר גם על חטא שהגיע על ידן באונס גמור, בעצם הן באו לתקן גם את חטאם של בעליהן שחטאו בעגל ממש, כי כמו שהן באו לכפר על חטא שבא להם באונס גמור, כך רצו להשוות שגם בעליהם חטאו באונס גמור.

כידוע הנשים לא חטאו בעגל ואם כן מדוע הנשים בכל זאת תרמו את תכשיטיהם לצורך בניית המשכן??? **וברוך** ה' יש לי 2 תשובות בדבר, **תשובה** ראשונה לכך שהנשים רצו שהמשכן לא ישמש רק ככפרת עוונות, אלא כבית קדוש לכבוד ה' ועם ישראל שהקב"ה משרה שכינתו בנו.

והתחדשה לי עוד תשובה נפלאה בדבר, שהנשים רצו לכפר על אשר תכשיטיהם שימשו ליצירת העגל, ולמרות שזה נחטף מהם ונתלש מהם בכוח וזה אונס גמור, בכל זאת כאב להם שסוף סוף הזהב שלהם שימש לעבודה זרה, ולכן הם התעקשו לתת את התכשיטים שלהם למשכן שיתקן את חטאם.

ואולי הבעלים טענו לנשים שהם לא צריכות לתרום כי הן לא חטאו, ובכל זאת הנשים התעקשו ולכן הן לא ויתרו ורצו אחרי בעליהן למשה בכדי שמשה ישמע אותן ויטעים לקבל את הזהב שלהן למרות שהן עצמם לא חטאו.

ללמדנו שאם אדם מתקן חטא קל ביותר זה גורם לתקן גם אחרים בחטאים גדולים יותר, כי אנחנו כשרשרת ארוכה ותלויים אחד בשני, ובורא עולם מלא רחמים כשרואה צדיק שחוזר בתשובה על אונס גמור ועל חטא קל שבקלים, זה גורם שבורא עולם יתמלא רחמים על עם ישראל ויקבל תשובת רשעים בעבירות חמורות כי הוא משווה תשובה לתשובה, שעם ישראל אוהבים את הקב"ה ודואגים לנקות כל פגם לגמרי.

כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב

כל שכן כשחזרו בתשובה הם ישמחו שתתרום אותם לצורך מצווה???

ובכלל בפשטות כל או רוב הזהב הנמצא אצל היהודים זה ממה ששאלו מהמצרים ומביזת הים, כי לעבדים בדרך כלל אין רכוש יקר, אמנם מצאנו שליהודים היה צאן ובקר, ולכאורה זה היה שלהם גם בתור עבדים ולא רק ממה שקיבלו מהמצרים להקרבה בעת יציאת מצרים.

ואם אכן תכשיטי הנשים זה ממה ששאלה אישה מרעותה המצרית וגם מה שלקחה מביזת הים, אז זה כסף של האישה ולא של הבעל, כי כאן אין חשש שבא לה מגניבה ומשקרת שמצאה, ולכן לפחות שיהיה הקרן שלה ויחשב כמו נכסי מלוג שהבעל אוכל פירות, וכאן הבעל וודאי הסכים לוותר על הפירות???

ומה גם שהנודע ביהודה פוסק שאשה יכולה לתרום מתנה גדולה כשטוענת שזה ברשות בעלה, אז בשביל מה באו איתם הבעלים?? **וכאמור** הנשים לא חטאו בעגל אז למה באמת קיבלו מהן תרומה למשכן, הרי המשכן בא לכפר על חטא העגל?? ואכן לא כתוב שביקשו מהנשים תרומה???

מפרש רש"י **"על הנשים"** - עם הנשים, אבל אם זו הכוונה למה לא כתוב עם?? והמילה **"על"** לא מתאימה לכאורה?? **לכן** מוסיף ומבאר רש"י שהביאו חח ונזם **בעודן על הנשים**, דהיינו שהעל הולך על התכשיטים שהיו על הנשים, וכן פרש"י **"טו את העינים"** שעשו את היריעות צמר כשזה עדיין מחובר על העינים, **וקשה** מדוע היה חשוב שהנשים יבואו לגבאים לתרום כשעדיין התכשיטים עליהן, וכי מה המטרה בזה?? בפרט שיש שם גם תכשיטים של צניעות וכפי שפרש רש"י בהמשך הפסוק.

ובכלל שואלים המפרשים מדוע היו הנשים צריכות לבוא עם בעליהם?? **והספורנו** מסביר שהאנשים באו עם הנשים כי לא מקבלים צדקה מן הנשים אלא דבר מועט.

ולכאורה במדבר טעם זה לא שייך, שהרי הבעלים הסכימו שהנשים יתנו תכשיטים לעבודה זרה, וברגע שהבעלים הסכימו שזה יהיה לעבודה זרה אם כן זה נהיה מצדם לאיסור הנאה, **וממילא** הנשים שלא הסכימו יתכן שזכו מההפקר, או על כל פנים גם אם נטען שאיסורי הנאה יש להם בעלים או כאן שלא חל האיסור אם כן אין כאן הפקר, בכל זאת ייתכן שלפחות הנשים יקבלו ויזכו בזכות שהייתה לו לבעל בתכשיטים שלה, **וכל שכן** כשהבעלים חזרו בתשובה וודאי יש כאן גילוי דעת ברור שהם מסכימים, כי אם הסכימו שהאישה תתרום אותם לעבירה

וטהר לבנו – ויקהל

וכפי שהרחיב ה"משך חכמה" שהקצו את הזהב שלהם לעשיית עגלי זהב רבים.

וגם כפי שהגמרא מדייקת "אלה אלהיך" לשון רבים כי התאוו לעגלים הרבה, לכן הביאו את התכשיטים בעודם על הנשים להוכיח שבוזה זה אין חשש מוקצה לעבודה זרה, כי זה זהב מהנשים שלא רצו לתת את נזמיהן ותכשיטיהן לעגל.

ואכן זהב כשר שהבעל הביא משלו זה היה נדיר, ולכן דווקא בתרומת הזהב כתוב "הניפו" כי זה היה נדיר, וכמו שמפרשים שגם הבעל הניפו וגם הגבאים הניפו, שהבעל שמח והתגאה בכך שהתגבר על היצר, וגם לשבח את הבעל שלא הקצה את הזהב שהיה לו לעבודה זרה, ולא נמשך אחרי היצר הרע שהשתולל ולא התאווה לעבירה ולעגלים נוספים כמו אחרים.

וייתכן שהנשים ניצלו את הפרצה הזו שהבעלים נאלצו להתרים אותן, ואז הן בשמחה התחילו לתרום בהתנדבות ולהתנדב לעשות במלאכה, ולכן כתוב כאן "כל נדיב לב", כי הנשים הצדקניות הפכו את מהות המשכן לא רק לכפרה אלא גם לנדבת לב, כרצונו הראשון של בורא עולם עוד קודם חטא העגל.

ונלמד מזה, שכל דבר יכול להתהפך מכל סוג של תכשיט נשים ולהיות קודש קודשים, אז גם נשמה יהודית יכול להפוך עצמו ממאוס מחמת טומאה חמורה לקודש הקדשים, ועוד נלמד, שבמקום שאין איש, יש לאדם לפרסם וגם לפרסמו ברבים, "תנופה" על שהתגבר על היצר הרע, ולא יצטנע לפתע, אלא אדרבא ויגבה לבו, לחזק אחרים.

קחו מאתכם תרומה לה'

שני כתוב שיתרו ראה אותו באותו יום שופט בין איש לרעהו בדיני ממונות, ומצד שלישי כתוב שכל אחד יצא ורץ להביא תרומה?? אז מה בדיוק קרה באותו יום???

וייתכן שאכן משה ציווה על מלאכת המשכן, והזהיר אותם לקחת מעצמם "קחו מאתכם" והכוונה שיהיה 100 אחוז משלהם ללא חשש גזל, ולכן יתכן שחלק מעם ישראל חזרו בדחיפות למשה רבינו לדון בדיני ממונות בכדי שתרומתם תהיה גלאט ללא חשש גזל.

והנה נשים לב לדבר מדהים, שבעצם הנשים לא חטאו וגם שבת לוי לא חטאו, ואם כן יש לנו יותר מחצי מנפשות עם ישראל שלא חטאו כלל בעגל, ומה גם שפחות מגיל 20 לא נחשבים לחוטאים בבית דין של מעלה, ואם רק הגברים היו תורמים אז שבת לוי והצעירים שהיה להם כסף לתרום הייתה תרומתם בטילה בתרומת רוב עם ישראל שחטאו.

לכן באו הנשים ותרמו, וגרמו בתרומתן שהמשכן יהיה לא רק כפרת עוונות לעם ישראל אלא כמחשבה ראשונה של הקב"ה שהייתה קודם חטא העגל שאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", וכפי שכתוב "ויעדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי, וקדשתי את אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי, ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלקים: וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם" – ומשמע מפורש שלכן הקב"ה הוציא אותנו ממצרים עוד לפני חטא העגל בכדי לשכון בתוכנו על ידי המשכן והמזבח.

וייתכן שלכן בפסוק הקודם כתוב שרק הגברים באו לתרום, ורק בפסוק שאחריו כתוב שבאו הגברים ביחד עם הנשים, כי אפשר שבאמת רק הגברים נצטוו לתרום, אבל היות והזהב שברשותם היה בו חשש מוקצה לעבודה זרה

קשה מאוד, למה כתוב "קחו מאתכם" ולא "תנו מאתכם"? והנה גם בפרשת תרומה כתוב "ויקחו לי תרומה", אבל שם אפשר לפרש שמדובר אל הנשיאים או אל גבאי הצדקה שייקחו מאיש אשר ידבנו לבו, אבל כאן כתוב מפורש "ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל קחו מאתכם", אז אם כן ממי ייקחו היהודים, מעצמם?? ועוד קשה, שמצד אחד כתב רש"י שממחרת יום כיפור משה לימד את עם ישראל אודות תרומת ומלאכת המשכן, ומצד

המשך

לקיים עוד מצווה והיא לכבד תלמידי חכמים בגופו בכך ששימש כמלצר לתת להם אוכל!!!

זכור שמשה רבינו הוא כמלאך ממש, לא רק בשמים היה כמלאך אלא גם בארץ התנהג כמלאך, אבל בכל זאת נלמד ממשה רבינו כפי שאמרו חז"ל בתנא דבי אליהו רבה כ"ה שחייב כל אדם לומר אימתי יגיעו מעשי למעשי אבותיי אברהם יצחק ויעקב, ומעשה אבות סימן יפה לבנים.

כשמשה רבינו ירד מההר לאחר 40 יום שהיה בשמים שבהם לא אכל ולא שתה ולא ישן בכל זאת אחרי שירד הוא לא התפנה והשקיע לאכילה ושתיה ושינה, אלא מיד כשירד הוא לימד תורה את העם, וגם למחרת הוא התאמץ ועבד קשה מאוד, שלימד את עם ישראל תורה ושפט ביניהם כל היום עד כדי כך שאפילו יתרו חמיו העיר לו על כך "נבול תבול", וחוף מכל זאת משה רבינו עשה לחמיו יתרו סעודת מצווה, וגם בסעודת המצווה משה רבינו לא ניצל את ההזדמנות סוף סוף לאכול לחם, אלא ניצל את הזמן

ולכן גם אנחנו לאחר עליה רוחנית גבוהה לא נתפרע בגסות על הגשמיים, כגון במוצאי צום יום כיפור לא נאבד צלם אנוש ונתפרע על האוכל כי יום שלם לא אכלנו, ולא נתפרע במוצאי חג הפסח על החמץ, ולא נישן כל חג השבועות כולל בתפילה ונשבשב ימים שלמים כי היינו ערים כל בליל שבועות.

אלא נתנהג כמשה רבינו שהיה מלאך אמתי בשמים וגם בארץ, כי הרוחניות הגבוהה שבה היינו אמורה להשפיע עלינו גם עם סיומה, ולא ניראה חלילה כפורקי עול וכשמחים להתפטר מעול המצווה וכתנינוק הבורח מן בית הספר.

ויצאו מפני משה - המשך

ברור הדבר שיצאו מפני משה, ולמה טרחה התורה להדגיש שיצאו מפני משה???

שואל המשגיח הצדיק רבי אליהו לאפיאן הרי בתחילת הפרשה כבר כתוב שכל עם ישראל נקהלו לפני משה, אז

וטהר לבנו – ויקהל

הכלל רצו בזריזות להביא תרומה ולא התעכבו לשאול שאלות, אלא קודם כל הביאו ורק אחרי זה הם שאלו שאלות מהבוקר עד הלילה.

וייתכן שלכן הייתה טענה נגד הנשיאים שהתעצלו והביאו אחרי כולם, והרי באמת הייתה להם כוונה טובה להשלים ככל שיידרש!!! **אלא** כאן הייתה תביעה עליהם, כי הרי כולם כולל אתם רצתם החוצה ממש מיד ובזריזות להביא את תרומת השם בלי שאלות וחשבונות, אז למה התקררתם בדרך והתחלתם לחשב חשבונות, ועל כך נכתב **"והנשאים" חסר**, כי היה בהתנהגותם זו חיסרון.

ויעש בצלאל את הארון

והנה בחומש דברים פרק י' כתוב **"בעת ההוא אמר ה' אלי פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ"**, ומשמע שעשיית הארון תהיה אחרי קבלת הלוחות, **"ואכתב על הלחת את הדברים אשר היו על הלחת הראשנים אשר שברת ושמתם בארון"**, **"ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים כראשנים"** דהיינו שעשה קודם ארון ואחרי זה לוחות.

ולכאורה קשה, איך שינה משה רבינו מהסדר שנצטווה מהקב"ה??? **והנה** רש"י שם כתב – שמשם שינה מדברי ה' שעשה ארון תחלה, **בטענה שזה ביזוי התורה שכשארד מההר והלוחות בידי היכן אתנם**, וזה לא הארון שעשה בצלאל שהרי משכן לא נתעסקו בו עד לאחר יום הכפורים.

ופלא דברי רש"י, כי טענה זו למה לא טען משה רבינו אותה קודם ירידתו עם הלוחות הראשונות, ואולי כי שם לא הזכיר הקב"ה את ענין עשיית הארון, ורק בלוחות הזכיר הקב"ה את הצורך בארון.

וייתכן כי כלפי שמיא היה גלוי שמשם ישברם, אבל גם שברי הלוחות מונחים בארון?? ואולי לפני חטא העגל כשם שיכלו לראות את משה בלי מסווה כך הלוחות יכלו להיות בלי כיסוי ויל"ע.

וגם זה לכאורה סותר את המדרשים הקודמים שבצלאל שאל את משה **"היכן התורה נתונה – ואין זה כבודה של תורה"** ומשמע שהלוחות היו בלי ארון עד שבא בצלאל בהסכמת משה ועשה ארון תחילה ואחר כך משכן???

ובהתעמקות בפסוקים בחומש דברים נראה שגם כאן אפשר לפרש כדברי הפני יהושע, שהקב"ה נתן מקום למשה לפרש שקודם יעשה ארון ואחר כך יפסול את הלוחות, כי בפסוק השני שם כתוב **"ואכתב על הלחת ושמתם בארון"** וכאן קצת משמע שיכניס את הלוחות בארון שקיים כבר בכדי שהלוחות לא יהיו גלויים.

ולפי זה הכל מתברר כפתור ופרח בסייעתא דשמיא, שמשם רבינו חשב שמא בעשיית הארון הקדים שלא לרצון ה', לכן שמח כשבצלאל שהקב"ה העיד עליו שהוא מלא בחכמת ה' ולחשוב מחשבות נכונות כדעת ורצון בורא עולם גם הוא טען כטענת משה שחייבים להקדים את בניית המשכן בכדי שיהיה כבר מקום לכלים, וזאת אפילו מטעם דרך ארץ בלבד!! שהרי ממילא לא בנו את המשכן מיד אלא הכל היה מוכן ושמור רק בחודש ניסן.

ובעצם בכך הכשיר בצלאל לכתחילה את הארון שעשה משה עוד קודם קבלת הלוחות, שאכן טענת משה שיש

ומתוך המשגיה זצ"ל שהתורה מחדשת לנו שכאשר יצאו ממשם הכירו בהם שיצאו ממשם, ולהבדיל ממי שיוצא מבית מרוח שרואים לפי הליכתו ששתה הרבה אלכוהול בבית מרוח, **אבל** מי שיוצא מבית כנסת אחרי תפילה לוחטת גם כשיצא מהתפילה עדיין רושם התפילה על פניו, וגם כאן ראו שיצאו **"מלפני משה"**, **ולכן** האכילה שלנו במוצאי צום צריכה להיות אכילה שעדיין השפעת קדושת הצום על פנינו - שתהיה אכילה נאצלת עדינה בקדושה וטהרה ומתוך רוחניות וכראוי.

והאכן עזרא כתב **שכולם יצאו בבת אחת** בשונה מכניסתם **שנכנסו קבוצות קבוצות**, והמשמעות שכולם בלי יוצא מן

בגמרא ברכות נ"ה א' אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן בצלאל על שם חכמתו נקרא, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור לו לבצלאל עשה לי **משכן ארון וכלים**, הלך משה והפך ואמר לו לבצלאל עשה **ארון וכלים ומשכן**, אמר לו בצלאל: משה רבינו מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים ואתה אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה להיכן אכניסם?? **שמה כך אמר לך הקדוש ברוך הוא עשה משכן ארון וכלים**, אמר לו משה: **שמה בצל קל היית וידעת.**

ובתוספות מקשה שהרי **בפרשת תרומה** כתוב ארון תחילה??? **ותירץ** שבפרשת **כי תשא** כתוב קודם אהל מועד ואחר כך את הארון לעדות, אך עדיין קשה שמ"מ בתרומה כתוב הפוך???

ואכן בשיטה **מקובצת** כתוב שמשם רבינו רצה לנסות את בצלאל לכן הפך לו את הסדר, **אבל קשה** שאם כן היה למשה רבינו להפוך את הסדר, לא בפרשת תרומה ששם נצטווה מהקב"ה אלא בפרשת ויקהל?? **ועוד מקשה הפני יהושע** שאיך עלה בדעתו של משה להפוך ח"ו דברי אלקים חיים??

ותירץ שאין כאן קדימה כלל בענין סדר המלאכה, ולכן הקדים פעם אחת את המשכן לכלים ואח"כ את כלים למשכן, לומר שכולם שווים, כמו שלפעמים הוקדם משה לאהרן ולפעמים אהרן למשה וכפי שכתב רש"י ללמדנו ששניהם שקולים.

והקב"ה סמך על בצלאל שיעשה לפי חכמתו לאחר שמילא אותו רוח אלקים וקרא אותו בצלאל, כי אפשר שמשם הסתפק בדבר, ובעצם הסברא שאמר בצלאל להיכן אכניס את הכלים לפי האמת היות ומחנוכה לא הוקם המשכן כלל עד אחד בניסן ממילא לא משנה לכאורה הסדר מה קודם, רק **מצד דרך ארץ בעלמא** אמר בצלאל שיש להקדים את המשכן שעשוי להכניס בו הכלים בזמנם.

אמנם במדרש רבה נ' א' **משמע להיפך מדברי הגמרא**, שכתוב **"תן לחכם ויחכם עוד"** תן לחכם - זה בצלאל, שבשעה שאמר הקב"ה למשה עשה המשכן בא ואמר לבצלאל.

אמר לו מהו המשכן הזה? אמר לו: שישרה הקב"ה שכינתו בתוכו ומלמד לישראל תורה, אמר לו בצלאל **והיכן התורה נתונה?** אמר לו משאנו עושים את המשכן אנו עושין הארון, א"ל רבינו משה אין כבודה של תורה בכך, אלא אנו עושין הארון ואח"כ המשכן לפיכך **זכה שיקרא על שמו שנאמר ויעש בצלאל את הארון**:

וטהר לבנו – ויקהל

לבנ נחשב שבצלאל בנה לבדו את הארון, כי הוא כביכול הכשיר את הארון שעשה משה בשלימות וגילה שזה רצון ה', ולפי זה אין סתירה בין הגמרא למדרשים מה קדם למה, כי תלוי על איזה ארון מדברים, ואכן הארון שהיה בקודש הקודשים זה עשה בצלאל רק אחרי הכנת המשכן.

ביזוי לתורה שלא מיד יהיה מונח בארון שלכן צריך להקדים בניית הארון לקבלת הלוחות, ודרך בצלאל התגלה שזה רצון ה' האמתית, ואולי זה גם מתרץ את הסתירה שיש בדברי המדרש רבה קהלת ז' יח' כלפי קדימת הארון למשכן עיי"ש.

ללמדנו שבורא עולם נותן מתנות לבני אדם, הנה לנו בצלאל בן 13 זכה למתנה עצומה, עד כדי כך שאפילו תיקן את פועלו של משה רבינו נביא הנביאים, ולמה זכה לכך??? כל זה בזכות הסבא הגדול שלו חור שמסר נפשו ונהרג על קידוש ה', ובזכות הסבתא רבה שלו מרים שמסרה נפשה לקיים את ילדי ישראל, לכן כמה שנמסור נפש ככה נזכה לצאצאים קודשים.

במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד

ונראה לתרץ, שאם הכהן היה מתבונן במראה דרך עבירה מידי פעם היה מנסה להתבונן בה ממש ואם החושדים בו שיעקבו בו מהצד יראו שהוא לא מעביר עיניו אפילו לרגע לראותה במציאות סימן שאין כוונתו חלילה לעבירה ורק למצווה ראייתו דרך המראה.

ולפי זה נראה לפרש גם מדוע משה הסתפק האם לקבל את תרומת המראות כי הוא תכשיט של צניעות ואילו כל תכשיטי זהב הנשים קיבל בלי שאלות וספקות למרות שהיו שם גם תכשיטים של צניעות כמפורש ברש"י שם!!!

וייתכן, שכאן חשש משה לקבל את המראות כי חשש מהתקלה שתצא מראיית הכהן את האישה דרך המראות ומה יגידו פרחי הכהונה.

לבן טען לו בורא עולם שמראות אלו שימשו במסירות נפש להקים ולהחיות את עם ישראל בזמנים הקשים ביותר של הגלות, ולכן זה חפץ של קדושה "קדושת עם ישראל" ואין חשש שכהן שכוונתו לקדושה כשיסתכל דרך מראות קדושות אלו בנשים שבאות וצובאות להקריב קרבנות בפתח אוהל מועד שחש וחלילה תצא מזה תקלה וקלקול לפרחי הכהונה.

כתוב בספר ליקוטי תורה של האר"י הקדוש שהכהן היה מתבונן בפניו של האדם המקריב וכך היה רואה ומכיר את חטאו ומתקנו על ידי כוונות בעת ההקרבה, אבל כשאישה הקריבה הכהן לא היה מסתכל בפניה אלא מסתכל עליה דרך המראות "מראות הצובאות" שהיו בכיור.

ומקשה האדמו"ר המנחת אלעזר ממונקאטש שמה ההבדל אם הכהן מסתכל על האישה ישירות או דרך מראה הרי אם כוונתו לטובה יהיה שניהם מותרים, ואם חלילה כוונתו לרעה שניהם יהיו אסורים???

ותירץ, שאכן אין חשש שהכהן יסתכל לשם עבירה חלילה, אלא יש חשש שמא פרחי הכהונה - הכוהנים הצעירים, יטעו שמוותר להתבונן בפני אישה, לכן הכהן לא יסתכל על האישה רק יתבונן בה דרך מראה.

ועדיין קשה לענ"ד שיש חשש שפרחי הכהונה יבחינו שהכהן מתבונן בה דרך המראה אולי יפרשו זאת כצביעות, שכאילו הכהן לא מסתכל עליה אבל מהצד דרך תחבולה הוא מסתכל עליה, ויש בזה הרס לחינוך לצביעות חלילה???

ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר מחילול השם ומפעולות ודברים שעלולים לגרום להרס הדור הצעיר, וזאת למרות שאנחנו יודעים בעצמנו שהכל כשר ואין לנו שום כוונות רעות חלילה, בכל זאת עלינו להיזהר שמא הדור הצעיר יחשוך ויפרש את מעשינו כדבר שלילי ויתיר לעצמו איסורים מכוחנו.

זה מוכיח שלמרות שהסתכל ממול בכל זאת הוא לא ראה כלום, כי העיניים הקדושות שלו פשוט לא רואים דבר טמא, כי הוא קודש הקדשים!!!

וסיפר לי שכן יקר הרב ויסמן מאשדוד, שהאדמו"ר מויזניץ בעל הישועת משה זצ"ל היה נוהג לנפוש בשוויץ פעם בשנה, ובכדי שלא ייכשל במראות אסורות בנסיעה ברכבת בהרי האלפים היו שוכרים עבורו את כל הרכבת כך שהרכבת שימשה רק את האדמו"ר ומלוויו.

והנה יום אחד האדמו"ר רכון על החלון מסתכל לכיוון הנוף ולפתע חולפת רכבת מקבילה אליהם והיא הייתה עמוסה בנשים לא צנועות, והנה הגבאים רואים שהאדמו"ר ממשיך ומסתכל לכיוון הקרון שיש בו פריצות והאדמו"ר לא הסיט את ראשו אלא מבטו עדיין ממוקד כל הזמן לכיוון ההוא!!!

הגבאים היו בתדהמה לא הבינו מה פשר הדבר? הרי האדמו"ר הוא קודש הקדשים ואיך יתכן דבר שכזה? אבל בדרך לאכסנייה, שאל האדמו"ר את מלוויו, וכי גם את הרכבות המקבילות אתם שוכרים בזמן נסיעתי בכדי שישעו ריקות??

וזה מזכיר לי סיפור על הגאון הגדול רבי אהרן קוטלר זצ"ל שבא להתרים עשיר באמריקה שהיה לו מנהג מוזר, דווקא במשרד מעל מושבו היה תמונה גדולה לא צנועה ובזה היה בודק את הרבנים שבאו להתרים אותו, מי שהיה מציץ בתמונה אותו עשיר לא היה תורם לו כי ראה בו אדם לא ירא שמים.

והנה כאשר רבי אהרן קוטלר נכנס למשרדו כל הזמן עיניו הקדושות של רבי אהרן קוטלר היו מכוונות היישר לעבר התמונה, והעשיר שראה את רבי אהרן בכך כמובן לא תרם כלום לישיבתו של רבי אהרן.

הגבאים של רבי אהרן היו בתדהמה הייתכן לגדול הדור העשיר לא תרם?? והם באו לאותו עשיר ואמרו לו למה לא תרמת לגדול הדור?? ענה להם אותו עשיר, כי אותו רבי כל הזמן הסתכל על תמונה לא צנועה כל הזמן בלי בושח ובלתי להתבלבל!!!

אמרו לו הגבאים, וכי תעלה על דעתך שגדול הדור כך יבזה את עצמו, הרי גם רב צבוע לא היה יושב ומסתכל ישר בלי בושח ובלתי להתבלבל, אלא היה כביכול שומר על עיניו ומידי פעם חוטף מבט בתקווה שלא ישימו לב, ואם גדול הדור הסתכל בלי בושח דבר שממש לא מתאים למעמדו,

וטהר לבנו – ויקהל

זזה לימד אותם על עוצמת קדושת עיניו הטהורות, שלא נכשל בעיניו גם כאשר בדרך הטבע אמור היה להיכשל חלילה, והוסיף לי שאת זה אפשר לשאול מרב הרשל כ"ץ שהיה הגבאי של האדמו"ר זצ"ל והוא מעיד על כך בעדות נאמנה.

הגבאים היו בהלם ובשוק פעם שנייה, הם אכן הבינו שהאדמו"ר בעיניו הקדושות לא נכשל ולא ראה שום פריצות אלא שעניו אכן היו פתוחות ומסתכלות בכל זאת הוא ראה רק קרון ריק, לכן המשיך להסתכל בלי להתבלבל!!!

ללמדנו, שהשומר על קדושתו באמת ובתמים הקב"ה לא מכשיל אותו גם בשוגג ומציל אותו מעבירות גם מעל דרך הטבע!!

*ויצו משה ויעבירו קול במחנה ויכלא העם מהביא

מהתורה היה בעת תרומת המשכן מהפסוק **"ויצו משה"** וכדברי הפני יהושע.

יבעצם היות וכל לט' מלאכות האסורות בשבת לומדים ממלאכת המשכן, ואם כן לכאורה לא הוזהרו על מלאכות שבת קודם ציווי המשכן?? אבל בפשטות היות וכבר במרה הוזהרו על מצוות שבת וכן בעשרת הדברות במתן תורה, אם כן בפשטות הם הוזהרו קודם תרומת המשכן על כל לט' מלאכות שבת, רק ממלאכות המשכן נלמד לדורות מהם המלאכות החשובות ושנאסרו לעם ישראל לעשותם בשבת.

אם כן חוזרת השאלה מדוע לדעות שתחומים דאורייתא לא הזהיר משה על מלאכת הוצאה עוד בזמן מתן תורה או קודם – במרה, ומדוע עוד קודם מתן תורה הזהיר על תחומים ולא על הוצאה?? כי לכאורה תשובת הפני יהושע אולי מתרץ רק מתקופת חטא העגל ועד תרומת המשכן ולא קודם לכן??

ועל כן נראה לתרץ שהמחלוקת האם משה הזהיר על הוצאה בשבת עוד בעת נתינת המן קודם מתן תורה, זה קשור למחלוקת מה כוונת התורה שיצאו ממצרים **"כשש מאות אלף"**, כי הנה **הרבינו בחיי** טוען שכשש מאות אלף הכוונה פחות, וטוען שהיה חסר אחד והקב"ה הצטרף להשלים חסרונם, ולא רצה להזכיר במפורש את חסרונם, והביא שמצא כתוב **בפרקי רבי אליעזר פרק ל"ט** כשעלו ישראל ממצרים נתייחסו כל הגברים ששים ריבוא חסר חד מה עשה הקב"ה נכנס במניין עמהם ועלה מספרם ששים ריבוא הוא שנאמר (בראשית מ, ד) **"ואנכי אעלך גם עלה"**.

ואילו רבי יוסף בכור שור וכן **בעלי התוספות** במדבר א' כתבו שהיה באומד – השערה ובלי ספירה, ולפי זה משמע שהיו שש מאות אלף מלא כשיצאו ממצרים, ויותר מפורש **בזוהר חלק ב' ד'** שכתב שיעקב ירד למצרים והשכינא ירדה עמו ושש מאות אלף מלאכים עמו, ומה שכתוב יציאת מצרים **"כשש מאות אלף רגלי"** ולא כתוב שש מאות אלא כשש מאות, אלא לומר לך שכשם שירד יעקב למצרים בשש מאות אלף כך יצאו ממצרים בשש מאות אלף, משמע מזה (שלא פירש **"כ"** שהכוונה כמעט אלא פירש שהכוונה כמו שהיה 600 מאות אלף מלאכים בהתחלה כשירד יעקב למצרים), שיצאו ממצרים בדיוק שש מאות אלף לא פחות ולא יותר.

ולפי זה לדעות שביציאת מצרים היה חסר אחד לשישים ריבוא אם כן לא היה להם רשות הרבים גם לאחר מתן תורה עד שהתחילה השנה החדשה בתשרי וכפי שיתבאר בהמשך, ולכן לא היה צורך למשה רבינו ללמד ולהזהיר על הוצאה בשבת מזמן מתן תורה, אבל לשיטות שיצאו ממצרים בדיוק 60 ריבוא אם כן היה להם רשות הרבים כבר מזמן יציאת מצרים, ולכן מתאים לפי זה שמה שהזהיר עוד לפני מתן תורה בעת נתינת המן לא להוציא בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים.

וחשוב לציין שלמרות שהיו ביוצאי מצרים אלפים בני בר מצוה דהיינו מגיל 13 החייבים במצוות וכן נשים גדולות

הגמרא בשבת צו' דורשת מפסוק זה את איסור הוצאה מרשות לרשות בשבת, שהרי משה ישב במחנה לוי, ומחנה לוי היה רשות הרבים, ומשה מזהיר את עם ישראל שלא תוציאו חפצים ותרומות מהרשות היחיד שלכם לרשות הרבים.

ומקשה הפני יהושע מדוע המתין משה רבינו מלהזהיר על איסור הוצאה בשבת רק עד שהרבו העם להביא יותר מהצורך??

ותירץ הפני יהושע שביציאת מצרים כתוב **בחומש שמות פרק יב' פסוק לז'** שיצאו ממצרים **כשש מאות אלף** גברים – מגיל 20 כדברי רש"י, בלי נשים וקטנים, וראה **בתוספות בשבת ובעירובין דף ו'** שטוען ש600 אלף זה המספר שקובע לרשות הרבים, ולומדים זאת ממחנה ישראל במדבר שהיה אסור להוציא מבתיהם להביא למשה רבינו כי מספרם היה 600 אלף.

וטוען הפני יהושע שבחטא העגל מתו 3000 יהודים וממילא היה חסר ממניין 600 אלף יהודים, ולכן אחרי חטא העגל לא היה לעם ישראל רשות הרבים, ולכן לא היה צורך למשה להזהיר על איסור הוצאה אחרי חטא העגל, ורק ברגע שנוכח שמרבים העם להביא נדבות יותר מהצורך, מזה הוא הבין שגם הושלמה תרומת האדנים שהייתה ממחצית השקל, והיו חייבים להגיע מתרומת מחצית השקל לסך מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקדש, שזה הספיק בדיוק לאדנים ולווי העמודים, וכמו שכתוב מפורש החשבון בפסוק **"בקע לגלגלת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מבן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף ושלושת אלפים וחמש מאות וחמשים"**, ומזה הוכח למשה שיש בעם ישראל יותר מ600 אלף.

וקשה לי על דבריו שהרי לפני חטא העגל מדוע לא הזהיר על הוצאה בשבת?? והנה ראיתי **בתוספות בעירובין דף יז'** מביא גירסא בגמרא **בהוריות ד'** שהוצאה כתובה בתורה **"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי"** שנכתב קודם מתן תורה, אומנם בגמרא **עירובין נא'** מפורש שם לימוד אחר מפסוק זה, ששם הגמרא דורשת איסור לצאת מחוץ לתחום העיר 2000 אמה, **וגם** בגרסאות הגמרא בהוריות שם לא הביאו לאיסור הוצאה המפורש בתורה את הפסוק בתורה בחומש שמות **"אל יצא"** אלא הביאו את הפסוק המופיע בספר **ירמיהו יז' כב' "לא תוציאו משא מבתיכם"**, ומשמע מכל זה שאכן יש דעות בגמרא שלפני מתן תורה לא הוזהרו ישראל על מלאכת הוצאה.

ומצד שני היות ויש דעות בגמרא שהוצאה חוץ לתחום זה רק איסור דרבנן רב יוסי בעירובין לו' וכן **בכתובות כח'**, והיא מחלוקת תנאים מפורשת **בסוטה ל'**, ולדעת הסוברים שהוא איסור מדרבנן בפשטות על כורחך הפסוק **"אל יצא איש ממקומו ביום השביעי"** שנכתב קודם מתן תורה מזהיר על מלאכת הוצאה בשבת וכדברי התוספות בעירובין שם, ואילו לדעות שפסוק זה מלמד על איסור תחומים דאורייתא אי"כ מקור האיסור הראשון להוצאה

וטהר לבנו – ויקהל

הרבים, ואכן 600 אלף זה מספר המופיע בתורה לגבי עם ישראל במדבר ורק במספר כזה שדורכים ברחוב הוא נהפך להיות רשות הרבים.

האסורות בהוצאה בשבת כמו גברים בני 20, בכל זאת אומר **תוספות בעירובין דף ו'** שהמספר שכתוב בתורה זה מה שקובע ללמוד ממנו את מספר אנשים הקובעים לרשות

מדוע לא הזהיר משה על הוצאה בתחילת השנה – מדין ספק דאורייתא - המשך

וייתכן לתרץ שלפי דעה זו ספק דאורייתא לחומרא זה רק מדרבנן ולא מהתורה כדעת הרמב"ם רמב"ן ור"ן, ולכן משה רבינו לא הזהיר על כך, ואילו לדעה שספק דאורייתא לחומרא זה דין מהתורה אם כן לדעתו צריך לפרש שאכן משה הזהיר עוד לפני מתן תורה בעת נתינת המן כאמור קודם בדעת התוספות ואכן הפני יהושע כתובות ט' הביא שדעת רש"י ותוספות שספיקא דאורייתא לחומרא זה דין מהתורה.

עוד יש לתרץ על פי דברי תוספות האמורים קודם, שבאמת מגיל 13 בני חיוב לשמירת שבת וכן כולל הנשים בוודאי היה רשות הרבים כי הם היו בוודאות הרבה יותר מ60 ריבוא, ומכל מקום לומדים דין רשות הרבים מהמדבר לא לפי המציאות הנזכרת שהיו הרבה יותר מ60 ריבוא, אלא רק לפי המספר המפורש בתורה, ולכן גם אם ידע משה רבינו שיש יותר מ60 ריבוא כי נוספו עוד בני 20 חדשים בשנה החדשה וכאמור, בכל זאת כל עוד לא הוזכר מניינם בתורה אם כן אין להם חשיבות של 60 ריבוא הנקבע אך ורק לפי הכתוב בתורה במפורש.

אומנם יש לחלק ולדחות את התירוץ האחרון, שייטכן שהכלל של תוספות תקף רק כלפי נשים ועל כל מי שהוא פחות מגיל 20 שהיות והתורה לא החשיבה אותם במניין לכן הם לא נחשבים למניין עם ישראל ולקבוע דין רשות הרבים בשבת, אבל כל בן שנהיה בן 20 שנה בתחילת השנה היות והתורה גילתה שהוא חשוב למניין עם ישראל אם כן יש להחשיבו במניין עם ישראל גם כאשר התורה לא ספרה אותו עדיין, ולפי חילוק זה נצטרך להגיע לתירוץ הראשון, כי גם כך חידוש תוספות מחודש הוא ביותר ואם כן ייתכן שיש להגדירו רק על פי החילוק שכתבנו ויל"ע.

מתי היה למשה רבינו זמן להזהיר על איסור הוצאה - המשך

תחומין – לצאת יותר מ2000 אמות מחוץ לעיר, ואז היה להזהירם על איסור הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים.

אבל לא נראה כן מקושיית הפני יהושע כי בתשובתנו ענה שבגלל חטא העגל ירד מספר עם ישראל מ60 ריבוא ולכן הם הפסידו את רשות הרבים, משמע שעל הזמן שלפני חטא העגל על זה לא בא הפני יהושע לתרץ מדוע לא הזהירם משה על איסור הוצאה כאשר היה להם 60 ריבוא, או בגלל שאז היה חסר אחד משישים ריבוא או שאכן אז הזהירם כדעת התוספות שהפסוק "אל יצא איש ממקומו" שנכתב בעת נתינת המן לפני מתן תורה כבר אז הזהירם על איסור הוצאה, רק בגלל חטא העגל התבטל האיסור כי כבר לא היה להם רשות הרבים, וזה חזר להם רק לאחר שנודע למשה רבינו מהשלמת תרומת האדנים שיש יותר מ60 ריבוא ולכן חזר האיסור ועל כן שב והזהירם על כך.

או שאכן אין טענה וקושיה כלל מדוע לא הזהיר משה על איסור הוצאה לפני מתן תורה, ואחרי מתן תורה לא היה זמן למשה להזהירם כי אם אחרי יום כיפור וכאמור.

וייתכן לתרץ על השאלה הקודמת באופן אחר, שאכן שאלת הפני יהושע שהיה על משה להזהירם לאחר מתן תורה על איסור הוצאה, ולמרות שהיה טרוד כפי שפירטנו קודם כי תכף עלה למרום כמה פעמים למשך 40 יום, בכל זאת מצאנו כשירד לשבור את הלוחות למרות שגם העניש את החוטאים בכל זאת הספיק להעביר את אהלו אל מחוץ למחנה עד זמן בניית המשכן.

אומנם לפי דרכו של הפני יהושע שבגלל שחסרו 3000 מחמת חטא העגל, או כפי שכתבנו כי יצאו ממצרים פחות אחד משישים ריבוא, בכל זאת קשה שהרי בתחילת השנה החדשה דהיינו בא' תשרי אז נוספו אלפים שנהיו בני עשרים, וכפי שמשמע מרש"י שרק בתחילת שנה - בתשרי רק אז נמנו לבני עשרים ולא לפי יום ההולדת, ואם כן כבר מא' תשרי היה מעל שישים ריבוא בעם ישראל ונאסר להם ההוצאה, ומדוע רק לאחר יום כיפור ולאחר כמה ימים לפחות שבהם הודיע לעם ישראל על נדבת המשכן ולאחר כמה ימים שתרמו עד שהמלאכה הייתה דיים, רק אז הכריז משה והודיע על איסור הוצאה בשבת??

ונראה לתרץ, שמשה רבינו לא ידע כמה נוספו, ומשה רבינו לא רצה לספור את עם ישראל בלי ציווי מפורש של הקב"ה מחשש פן יהיה בהם נגף, והמתין לדעת את מספרם או על ידי שמים כפי הדעות שביציאת מצרים כביכול מנאם הקב"ה ולא משה, ורק בפרשת כי תשא הודיע לו הקב"ה שיש דרך לספור את עם ישראל בלי שיהיה בהם נגף וזה על ידי שיתנו מחצית השקל ויראו מה סך הכסף שנכנס.

אך עדיין קשה שלמרות שמשה רבינו לא ידע את מספרם המדויק לפני שקיבל את סך הכסף שנכנס ממחצית השקלים, בכל זאת ברור הדבר שיש כמות נוספים שנהיו בני 20 בתשרי, ולמרות שמשה רבינו לא ידע כמה נוספו בכל זאת אמור להיות כאן ספק הוצאה דאורייתא, כי יש סיכוי גדול שנוצר רשות הרבים דאורייתא, והלוא ספק דאורייתא לחומרא?? ואם כן היה על משה להזהיר עוד קודם תרומת המשכן שאסור להוציא??

בעצם יש לעיין בשאלת הפני יהושע הקודמת מדוע משה רבינו לא ציווה על מלאכת הוצאה בשבת רק עד קבלת תרומות המשכן ולא קודם לכן??

והנה קצת יש לתמוה על שאלתו וכי מתי היה יכול משה רבינו לצוות את עם ישראל על איסור הוצאה, שהרי מיד לאחר מתן תורה משה עלה לשמים למשך 40 יום, וביז' בתמוז הוא ירד ושבר את הלוחות והעניש את החוטאים ומיד עלה לבקש רחמים בעד עם ישראל משך 40 יום, ואז ירד לפסול לוחות שניות ושוב עלה למרום עד יום כיפור ולמחרת יום כיפור משה שפט את העם וציווה על תרומת המשכן ואכן באותו שבוע בשבת הוא הזהיר על מלאכת הוצאה??

ובפשטות אפשר לתרץ שהקושיה העיקרית הייתה מדוע משה רבינו לא הזהיר על מלאכת הוצאת בערב שבת אלא המתין לאמצע שבת שעצר את העם מלהמשיך להביא תרומות למשכן כי הגבאים אמרו לו שתרמו יותר מהנצרך?? **ובפרט** שאכן כבר הזהירם משה עוד לפני שבת שאין מלאכת בניית המשכן דוחה שבת ואסור לעשות מלאכות בשבת גם לצורך המשכן.

או שאפשר לתרץ שהיה למשה להזהירם במרה או לפני מתן תורה בעת נתינת המן, כפי שיש דעות בגמרא שבפסוק "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי" הזהירם על איסור

וטהר לבנו – ויקהל

קליין שליט"א מאשדוד שהיות והקב"ה השלים את האחד שהיה חסר ל60 ריבוא ממילא יש חשיבות לאחד שמשלים ל60 ריבוא, ולכן היה על משה להזהיר שבתחילת השנה החדשה עוד קודם ירידתו שהייתה ביי תשרי, כבר יהיה איסור הוצאה בשבת.

ועל זה בא תירוץ הפני יהושע שהיות ונחסרו בחטא העגל 3000 אנשים ממילא כבר לא היה ידיעה ברורה למשה רבינו שבתחילת השנה החדשה יתמלא מניין עם ישראל לכדי 60 ריבוא וכפי שכתבנו קודם.

ויצו משה – איסור הוצאה, האם משה היה מחוץ למחנה או במחנה לוויה?? - המשך

ובפשטות גם קודם הקמת המשכן לא היו מחנות בעם ישראל, ורק לאחר הקמת המשכן הקב"ה סידרם במחנות סביב המשכן כאשר שבט לוי היו כביכול בטבעת הפנימית סביב המשכן ומסביבם בטבעת החיצונית היו מחנות השבטים, ואם כן איך הגמרא אמרה שמשה ישב במחנה לוויה??

ועוד קשה שכתוב מפורש בתורה "והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה" ואילו על כל העם כתוב "והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה", משמע שרק חלק מהעם היו מבקשי ה' שבאו לאהלו של משה ולא כל העם?? וקשה שהרי פירש רש"י שכל העם מצויים אצל משה??

ולכן נראה בפשטות שמשה קיבל את התרומות באוהלו שהיה מחוץ למחנה, ואכן הבית של משה בוודאי היה רשות היחיד כמו כל בית, רק הכוונה לדרך ממחנה ישראל לבית של משה שהיה 2000 אמות זה היה רשות הרבים כי כל עם ישראל הגיעו למשה דרך שם.

וייתכן עוד מחנה לוויה היה מקום של לומדי התורה בהתמדה עוד מימי גלות מצרים שלא פסקה ישיבה מעם ישראל, ומבקשי ה' שיצאו אל משה היו אלו בעיקר בני שבט לוי שיצאו מחוץ למחנה ללמוד תורה ממשה כל הזמן, ולכן אהלו של משה נחשב למחנה לוויה ששם היו בני לוי כל הזמן באוהל מועד כפרש"י - בית ועד למבקשי תורה, ואילו כל העם באו מידי פעם למשה רבינו, ולכן הדרך לאהלו של משה נחשב לרשות הרבים.

אומר לכם את האמת, שכאשר ראיתי את קושית הפני יהושע ואת חידושו הנפלא התלהבתי מאוד כפי שרבים וטובים ממני התלהבו מחידוש זה, אבל בורא עולם ברחמי הפתיע אותי שנתן לי את כל החידוש שנוספו כבניין על דברי הפני יהושע, וכל יום התלהבתי מהתוספת שהתחדש לי, וחשבתי לתומי שבזה נגמר עניין חידוש הבנוי מכוח הפני יהושע, אבל ביום השני התחדש לי בס"ד עוד תוספת חשובה ושוב התלהבתי ביותר על עוצמת הדברים, והייתי בטוח שאכן הפעם סיימתי לחדש בעניין, אבל בורא עולם ברחמי נתן לי ביום השלישי דווקא בעת חתונה כשהייתי עייף מאוד המשך נפלא להשלים הבניין כפתור ופרח וכולי תודה עצומה לבורא עולם שזיכני בכך,

ושמחה זו נותנת טעם מה היא שמחת פורים אמיתית שכתוב בה ליהודים הייתה אורה – אורה זו תורה, אכן בכוח שמחת התורה הקדושה אפשר למחות את זרע עמלק הנמצא בתוכינו כדברי האדמו"ר מגור זצ"ל שלכל יהודי יש עמלק קטן שעליו למחות ולא להשאיר ממנו זכר, ובעזרת ה' בורא עולם ברחמי יתן לי עוד שמחת התורה וחידושים מתוקים מדבש אמן ואמן.

**ויצאו כל עדת ישראל מלפני משה

בתחילת הפרשה, והנה יום זה היה על פי רש"י בפרשת יתרו יום בו יתרו פנה למשה רבינו בטענה שכל העם עומדים מהבוקר עד הערב לשאול את משה ולדון עמו בדיני התורה, וכפי שאמר משה רבינו "כי יבא אלי העם לדרש אלקים: כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלקים ואת תורתיו", ולפי דברי רש"י יום זה היה לאחר 80 יום ששמה רבינו היה בשמים.

ואם כן אם היה איסור הוצאה בשבת כי היה רשות הרבים היה עליו להזהירם בין ירידה לעליה לשמים, אם לא ביו' תמוז שאז יש דעות שלא היו 60 ריבוא הן מחמת שיצאו ממצרים פחות אחד מ60 ריבוא, לפחות שיזהירם קודם עלייתו האחרונה כשירד לפסול את הלוחות השניים, כי אם היה חסר רק אחד ל60 ריבוא כאן בוודאות יכל לדעת שיתווסף עוד אחד לגיל 20 בתחילת השנה החדשה, וממילא יהיה רשות הרבים כי יהיה בוודאות 60 ריבוא, ולמרות שתוספות טוען שרק מספר שנכתב בתורה קובע, א. אחד זה לא מספר, ב. כפי שתיידי הרה"ג ר' צבי

ובעצם יש להקשות דברי הגמרא בשבת שלומדים איסור הוצאה מפסוק זה, כי משה היה יושב במחנה לוויה שהוא רשות הרבים והזהיר את עם ישראל לא להוציא מהבתים שלהם – רשות היחיד למחנה לוויה שנחשב לרשות הרבים.

ותמוה מאוד שהרי מפורש בפסוק שמשה מיד אחרי חטא העגל הוציא את אהלו מתוך המחנה אל חוץ למחנה ככתוב "ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה (אמות 2000) וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה", והשאירו עד חודש ניסן שהוקם המשכן, ואם כן מקומו של משה היה מדבר - כרמלית ולא רשות הרבים כי היה מחוץ למחנה??

וזוהק לומר שאכן משה גר מחוץ למחנה רק לצורך תרומת המשכן הוא עמד בתוך מחנה לוויה ושם קיבל וריכז את כל התרומות וחילקם לבעלי המלאכה, שהרי עדיף שיביאו לביתו שזה מקום שמור ולא ברחבה בלי בית, ובפרט שבעלי המלאכה היו משאר השבטים??

וגם לשון הגמרא "משה היכי הוה יתיב" – איפה משה היה יושב, דהיינו מתגורר?? ואם רק עמד במחנה לוויה היה צריך להיות כתוב היכי הוה קאי – איפה משה עמד - נמצא??

ובכלל מתוך פירוש רש"י שכתב שמשה היה ברשות הרבים כי הכל מצויים אצל משה רבינו, והיות וכל עם ישראל היו מצויים אצל משה לכן זה נחשב רשות הרבים, משמע יותר שמדובר על ביתו – אהלו ששם כולם באו לשמוע את דברו – כפי רש"י על אהל משה שנקרא אהל מועד??

אומר לכם את האמת, שכאשר ראיתי את קושית הפני יהושע ואת חידושו הנפלא התלהבתי מאוד כפי שרבים וטובים ממני התלהבו מחידוש זה, אבל בורא עולם ברחמי הפתיע אותי שנתן לי את כל החידוש שנוספו כבניין על דברי הפני יהושע, וכל יום התלהבתי מהתוספת שהתחדש לי, וחשבתי לתומי שבזה נגמר עניין חידוש הבנוי מכוח הפני יהושע, אבל ביום השני התחדש לי בס"ד עוד תוספת חשובה ושוב התלהבתי ביותר על עוצמת הדברים, והייתי בטוח שאכן הפעם סיימתי לחדש בעניין, אבל בורא עולם ברחמי נתן לי ביום השלישי דווקא בעת חתונה כשהייתי עייף מאוד המשך נפלא להשלים הבניין כפתור ופרח וכולי תודה עצומה לבורא עולם שזיכני בכך,

ושמחה זו נותנת טעם מה היא שמחת פורים אמיתית שכתוב בה ליהודים הייתה אורה – אורה זו תורה, אכן בכוח שמחת התורה הקדושה אפשר למחות את זרע עמלק הנמצא בתוכינו כדברי האדמו"ר מגור זצ"ל שלכל יהודי יש עמלק קטן שעליו למחות ולא להשאיר ממנו זכר, ובעזרת ה' בורא עולם ברחמי יתן לי עוד שמחת התורה וחידושים מתוקים מדבש אמן ואמן.

שאלו המפרשים הרי כבר נכתב קודם בתחילת הפרשה "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", ואם כן מספיק שייכתב "ויצאו כל עדת ישראל" ולכאורה מיותר לכתוב שיצאו מלפני משה?? וגם מדוע יש דגש שכל עדת בני ישראל יצאו, למה לא מספיק לכתוב בלי המילה כל??

וייתכן לתרץ בפשטות, שהנה משה רבינו הקהיל את עם ישראל היה זה ממחרת יום כיפור כפי שכתב רש"י

וטהר לבנו – ויקהל

וזה הדגש בפסוק **"ויצאו כל עדת ישראל"** כולם בלי יוצא מהכלל, **"מלפני משה"** דהיינו גם שהיה קשה להם להתנתק ממשה רבינו למרות חשקם לדבוק במשה ובתורתו, בכל זאת כולם יצאו החוצה.

ולא רק החוטאים בעגל רצו תכף לתקן חטאם ע"י תרומת המשכן, אלא גם בני שבט לוי ואפילו הנשיאים שלא תרמו באותו היום כלל, גם הם יצאו תכף מלפני משה, כי לא רצו להחליש את ציווי משה לרוץ לתרום לבניין המשכן.

ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו ונזם וכל איש אשר הניף תנופת זהב

באזניהם - של הגברים כמעשה המצריים וכמעשה העברים, והלוא ידוע שלא שינו ישראל במצרים שמם לבושם ושפתם, ומקור הדברים הוא בפסיקתא זוטרתא (לקח טוב) שמות פרק ו על הפסוק **"והוצאתי אתכם, והצאתי אתכם, וגאלתי אתכם, ולקחתי אתכם"**, כנגד ד' זכויות שבידם, שלא שינו את לשונם, ולא חילפו את שמלותם, ובזכות זה נגאלו, והלוא הגברים לבשו נזמים באזניהם שזה היה כמעשה המצרים?? ובפשטות אפשר לתרץ שזמנים לא נחשב לבוש אלא תכשיט ועם ישראל לא שינו את לבושם ושמלותם בלבד, וכן מדויק בלשון הפרקי דרבי אליעזר שלא כתב נזמים באזניהם כלבוש המצרים אלא כמעשה המצרים, כי אין זה בכלל הלבוש שלא שינו ישראל להתלבש כמצרים וכלבוש הגויים.

אך תמוה וכי עם ישראל קיבלו את התורה והיו במטי' שערי קדושה עם נזמים באזניהם כמעשה הגויים?? וכי לא היה משגיח כביכול שיגיד להם להורידם לפני מתן תורה, כי זה ממש לא מתאים??

ויתכן בדרך אפשר שהקב"ה חפץ שעם ישראל מעצמם בלי ציווי יורידו ויפרקו את הנזמים מאזניהם, וכפי שמצאנו בפרק לג' שרק לאחר שעם ישראל הורידו מעצמם לאחר חטא העגל את הכתרים שקיבלו במתן תורה אזי הקב"ה ציווה את משה לצוות את עם ישראל שיסירו את כתריהם, ואכן הראשונים שם הקשו וכי מאחר שעם ישראל הורידו מעצמם מדוע לאחר מכן היה ציווי הבורא שיוורידו?? ויתכן שזה היה להוכיח שהקב"ה רצה שיוורידו ורק חיכה שעם ישראל מעצמו יעשו זאת ולכן לאחר שעם ישראל הורידו מעצמם ציווה הקב"ה זאת.

ואכן עם ישראל פרקו את הנזמים מאזניהם שהיא פעולה מבורכת, להתפרק מעשה הגויים, ויתכן שאילו היה אהרן זורק רק את נזמיהם לא היה יוצא העגל וממילא עם ישראל לא היה חוטא בעבודה זרה, וכך משמע מהמשך דברי הפרקי דרבי אליעזר שכתב: **ומצא אהרן בין הנזמים ציץ של זהב אחד** כתוב עליו **שם הקדש** וחרות עליו **כצורת עגל ואותו "לבד"** השליך לכור של אש, וכן משמע קצת ממדרש תנחומא תצוה י' מיד נטל שם טס נזם של זהב והשליכו לאור שנאמר **"ואשליכהו באש" (לשון יחיד)**, ומסיים הפדר"א: **ויצא העגל הזה גועה וראו כל ישראל את העגל ותעו אחריו וישתחוו לו ויזבחו לו, ומשמע שקודם שיצא העגל הגועה לא חפצו עם ישראל לעבוד עבודה זרה אלא רק חפצו במנהיג כמשה או כארונו של יוסף שילוו אותם.**

ולפי זה מאחר שאהרן לא השתמש בעגילים שנתנו עם ישראל לעגל, ורק לאחר שיצא העגל מאותו טס יחידי יצא עגל שהטעה את עם ישראל, א"כ העגילים לא נאסרו ויתכן שאהרן החזירם לבעליהם, ועם ישראל זכה בבניין המשכן להתנתק ממעשה הגויים ופרקו את עגיליהם מאזניהם לצורך מצווה ותיקון חטא העגל שהתגלגל בעקבות פריקת עגיליהם לצורך העגל.

ואם כן, זה חידוש הפסוק והדגשו, שלמרות שכל העם עמדו מבוקר עד הערב לזכות לדבר עם משה ולהדבק בו ובתורתו, בכל זאת כולם בלי יוצא מהכלל יצאו במהירות לתרום לבניין המשכן, ולא היה אחד שכביכול לשם שמים ניצל את ההזדמנות שהתור התרוקן לדבר אפילו רגע קל עם משה לאחר שהמתין שעות על גבי שעות בהמתנה לזכות לדבר עם משה בהלכות שבת ומשכן או בשאר עניינים שבקדושה, אלא כולם הבינו שציווי משה על תרומת המשכן קודם ללימוד תורה והדבקות בצדיק ובתורתו, כי בעת הזאת הכל בטל לעומת ציווי משה מפי ה'.

מובא במדרש רבה שמות מח', כתוב **בנביא הושע יד' "ארפא משובתם אוהבם נדבה"**, שקלקלו וחטאו כשפרקו נזמי הזהב לעגל וכשעשו את המשכן עשו אותו נדבה, ככתוב: **"כל נדיב לב הביאו חח ונזם טבעת וכומז"**, **בנזמים חטאו ובנזמים נתרצה להם**, ורוח הקדש צווחת על ידי הושע (שם ב) **"והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני קל חיי" אמר משה לפני הקב"ה כתבת (שמות כא) כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור הרי הביאו חמישה: "חח ונזם טבעת עגיל וכומז", וכן כתב תנחומא תרומה ח' אמר הקב"ה (וימיה ל) "כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך".**

והנה במדרש תנחומא **כי תשא יט'** מדייק ממה שלא כתוב ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזני נשיהם לא נאמר אלא **"אשר באזניהם"**, שלגברים היו נזמים באזניהם והם פרקו את נזמיהם לעגל.

ומצאתי בפרקי דרבי אליעזר מד' שעד אותה שניה (לשון מעניינת – שבמדרש יהיה התייחסות לרגע במושג של שניה ולא מצאתי כן במדרשים) היו הנזמים באזניהם של הגברים כמעשה המצריים וכמעשה העברים, ככתוב **"אשר באזניהם"** באזני נשיהם אין כתיב כאן אלא **"באזניהם"**.

ולפי זה יוצא שגם הגברים בעם ישראל לבשו עגילים באזניהם, וכפי שמשמע מלשון הפרקי דרבי אליעזר אין זה תכשיט המתאים ליהודים חלילה, אלא באותו דור עדיין הושפעו מהמצרים או מהעברים הגויים, (ובלי ספק אין הכוונה לעברים - לאבותם השבטים או בניהם הצדיקים כי אם כן היה כתוב רק שכן עשו העברים בלי להזכיר קודם שכן מעשה המצרים, וברור שהכוונה כמעשה הגויים) **אומנם משמע לכאורה מהזהר ח"ב קצ"ב שרק לערב רב היו נזמים באזניהם ולא עם ישראל.**

ותלמיד חכם עצום משגיח בישיבה חשובה מאוד בדרכנו לבי"ב האיר את עיני, שכתוב מפורש **ביחזקאל טז'** המדבר על תקופת יציאת מצרים **"וארחצך במים ואשטף דמך מעליך ואסכך בשמן. ואלבישך רקמה ואנעלך תחש ואחבשך בשש ואכסך משי: ואעך עדי ואתנה צמידים על ידיך ורביד על גרוך. ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך ועטרת תפארת בראשך"**, ולמרות שכתוב **במזרחי על הגמרא שבת כח'** שמפסוקים אלו נלמד שכל ארבעים שנה שהיו במדבר נעלו נעלי תחש, בכל זאת כל המפרשים שראיתי לא פירשו את שאר הדברים הכתובים בפסוקים אלו כפשוטו ממש, דהיינו שהקב"ה נתן עגילים ונזם וצמידים ורביד לבני ישראל, אלא כדברי הפסיקתא רבתי לג' שהכוונה לסנהדרין ע"י"ש.

ואכן לא מסתבר כלל שהקב"ה יתן תכשיטי נשים עבור הגברים, וגם מדברי הילקוט שמעוני במדבר יא' שכתב: **אמר הקב"ה אני משבח אתכם באזניהם שנאמר ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך, ואת מכעסת אותי באזנים שנאמר ואתן נזם על אפך ועגילים על אזניך, ואת מכעסת אותי באזנים שנאמר ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב, משמע שרק הקב"ה שיבח את ישראל באזניהם ולא שנתן להם נזם ועגילים ממש, ואומנם גם אם נפרש הפסוקים כפשוטם הכוונה לתכשיטים עבור נשות עם ישראל וכפי שכתוב בגמרא יומא ע"ה שירד עם המן תכשיטים.**

ולפי דרכו של הפרקי דרבי אליעזר לכאורה פלא עצום יש כאן, שהרי כתב שעד לאותו רגע של חטא העגל היו הנזמים

וטהר לבנו – ויקהל

ראו קרא ה' בשם בצלאל בן אורי בן חור

לכל בניו של שר הצבא דוכסות ותפקידים מכבדים, ולא רק לאחד???

כמו כן מה מטרת המשך המדרש לומר שבצלאל התפרסם למרות שה' נתן חכמה בינה ודעת לכל מי שהתעסק במלאכת המשכן אפי' לבהמות וחיות?? **ואולי** המטרה היא להצביע שלמרות שכל מי שהתעסק במלאכת המשכן החכים מאוד ולמרבה הפלא אפילו בהמות וחיות, בכל זאת בצלאל החכים מעל כולם ולכן רק הוא התפרסם.

ונראה לתרץ שאכן שאם ה' נתן חכמה בינה ודעת לכל מי שהתעסק בעבודת המשכן, כי התנדב בליבו לעסוק במלאכת המשכן, אם כן ברור כשמש שכל בני חור וכל יוצאי חלציו אליו היו מתנדבים למלאכת המשכן היו מקבלים חכמה בינה ודעה וגם הם היו עולים על כולם במתנת החכמה מחמת זכותם שהיו מזרע חור הצדיק, ויתכן שהם זכו בחכמה בינה ודעת, אבל רק בצלאל התנדב ורק בצלאל ניצל את הכוחות הנפלאים והמיוחדים מעל כולם שקיבל במתנה מיוחדת.

וזה מזכיר לי את **שמשון הגיבור**, שיתכן שהכוחות והגבורה שניתנו לו היה לו מילדות ורק כשנפגש עם האריה התברר לו שהוא ניחון בכוחות מעל הטבע, וזאת בגלל שרצה להרחיק עצמו מהעבירה – ולכן התנתק מהוריו שהלכו במשעול הכרמים והוא הנזיר הלך בדרך אחרת ושם גילה והרג את האריה.

במדרש רבה שמות מח' ב', הקשה מה ראה להזכיר כאן חור?? ומתריך, שבשעה שביקשו ישראל לעבוד לעגל הזהב נתן חור סבו של בצלאל נפשו על הקב"ה ולא הניח לעם ישראל לעבוד ע"ז, לכן עמדו והרגוהו, אמר לו הקב"ה חייך שאני משלם לך.

מביא המדרש משל למלך שמרדו בו חיילים, עמד שר הצבא שלו ונלחם נגדם, אמר להם וכי על המלך אתם מורדים?? עמדו והרגו אותו, אמר המלך: אילו ממון נתן לי לא הייתי צריך לשלם לו?? על אחת כמה וכמה שנפשו נתן עלי, מה אני עושה לו? אלא **כל בנים שיצאו ממנו אני מעמידם דוכסים ואפרכים**.

כך בשעה שעשו ישראל העגל עמד חור ומסר נפשו על הקב"ה, אמר לו חייך **"כל בנים" היוצאים ממך אני מגדלם שם טוב בעולם**, שנאמר "ראו קרא ה' בשם בצלאל וימלא אותו רוח אלהים", ולא זה בלבד אלא **כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקב"ה חכמה ובינה ודעת שנאמר (שמות לו) "ויעשו כל חכם לב" ולא בבני אדם אלא אפי' בבהמה ובחיה שנאמר (שם) "חכמה ותבונה בהמה"**, "בהמה" כתיב שנתנה חכמה באדם ובבהמה ולא **נתפרסם מכלם אלא בצלאל** הוי קרא ה' בשם בצלאל:

ותחילה צריך להבין אם **"כל בנים"** היוצאים ממך יהיו גדולים בשם טוב, למה יצא רק נכד אחד של חור - **"בצלאל"** בלבד עם שם טוב?? **ובפרט** שבמשל המשל נתן

ולפי זה רוב היהודים הם נכדים או נינים של יהודי שנרצח על קידוש ה', ולכן יש לנו זכות וכוח עליון מתנה מיוחדת מהקב"ה בזכות הסבא הקדוש, רק עלינו להתנדב ולהתאמץ ולקבל על עצמנו להתעלות בתורה וביראת שמים מעל טבענו והנראה לעין, ומעל כל הבינוניים שסביבנו, ואז פתאום תגלה שבעצם לא ידעת כי תגלה שטמון בך חכמה בינה ודעת, ברכה מיוחדת מאת ה' הטוב והמטיב.

ותזכה לשם טוב, וטוב שם טוב משמן טוב, לא גאווה מסרחת, אלא שם טוב שנמדד ביום המוות, ככתוב טוב שם טוב משמן טוב, ויום המוות מיום היוולדו, רק חזק ואמץ והאמן בכוחות המיוחדים והכישרונות והיכולות המיוחדים הטמונים בך, ותזכה להיות תפארת למשפחתך ולתפארת עם ישראל.

תודה עצומה לבורא עולם

כרך אחד מתוך 6 כרכים

כבר נתרם

הרב הנגיד הרב מיכאל נודעל שליט"א

משיקגו ארה"ב

תרם את כרך שישי – "מועדים"

לעילוי נשמת זקנינו

הגאון הצדיק רבי אהרן צבי (הירש) נודעל זצ"ל

שכל ימיו קרוב ל-100 שנה המשיך ללמוד בהתמדה, כפי שקיבל בישיבת נובהרדוק בביאליסטוק גם בשנות גלותם בסיביר, למד והציל משפחות רבותיו מחרפת רעב ונשאר אברך כולל בארה"ב עד יומו האחרון. זכותו יגן עלינו

אשמח מאוד להתקדם

נשארו 5 כרכים - 5 חומשי תורה

כל הרוצה יבוא ויטול – לזיכוי כלל ישראל

0527120333 יוחנן ריינר

טהר לבנו – פקודי

אלה פקודי המשכן, משכן העדות

בנחלתך", שלא מזמור הוא אלא קינה יש כאן??? כי על חורבן בית המקדש צריך לקונן ולא לשיר!!! ותירץ שיש כאן מקום לשמוח שגם בשעת חרון אף הקב"ה שפך את כעסו על עצים ואבנים, והשאיר את עם ישראל לפליטה.

וזוהי התשובה גם לכאן, שהקב"ה מבשר לישראל שכוח תרומת המשכן שבנו עם ישראל באהבה, לא רק שמכפר על חטא העגל, אלא יש בו גם עוצמה וכוח עצום גם לעתיד, וכפי שהגמרא יומא ע"ב דורשת "עצי שיטים עומדים" שגם אחרי שהם נגזזים יש בהם עוצמה וכוח, ואכן בזכותם 2 פעמים הקב"ה לא ישפוך חמתו על עם ישראל.

וייתכן שהקב"ה הקדים את בשורת חורבן 2 המקדשות, כי בא להוכיח לעם ישראל שהיו לחוצים מחטא העגל, הנה לכם שבכוח המשכן שבניתם באהבה לכפר לא רק את חטא העגל אלא יש בו כביכול גם עודף ויתרה לפטור 2 פעמים את עם ישראל מכליה, וזוהי עדות שהמשכן מכפר לעם ישראל על חטא העגל, **אשריכם** ישראל שבניתם עוצמה שכזו, לא רק דאגתם לכם, אלא בנדבת לבכם הטהור דאגתם לדורי דורות, ראו מה בניתם אשריכם ישראל!!!

המשכן משכן העדות

שהרי בחנוכה הסתיימה מלאכת הכנת המשכן, ואיפה היו מונחים המשכן וכליו עד חודש ניסן???

וייתכן שהכל היה מונח "במשכן העדות" – אוהל משה שמה קרא לו "אוהל מועד", והיות וזה שימש מקום לשמירת המשכן ממילא מתאים שחלק מתרומת המשכן ילך גם לזה, כי זה מצורכי המשכן, ואולי בחודשים מחנוכה עד ניסן המשכן וכליו גם השפיעו וגם ספגו מקדושת לימוד התורה של משה ומבקשי ה', וזה הוסיף לעוצמת קדושת המשכן שישפיע לנצח נצחים, ככתוב עצי שיטים עומדים לעד גם לאחר שנגזזו.

וייתכן עוד בדרך אפשר ורמז שמה רבינו רצה לתקן את מה שעם ישראל לא ניצל את כוח התורה כנגד הבעל דבר שהוא השטן שבלבל אותם והחטיא אותם בעגל, שהרי לאחר מתן תורה ועלייתו להר למשך 40 יום אמר לעם ישראל "מי בעל דברים יגש אליהם", ואולי רימז להם שאם ה"בעל דבר" – השטן" יבוא לבלבלם אזי אהרן וחור בכוח תורתם ימנעו את חטא העגל, אבל השטן גרם שהחוטאים בעגל לא הקשיבו לחור והרגוהו, ולכן אהרן לבדו לא יכל למנוע את חטא העגל, ולכן בתקופה זו שהמשכן וכליו שכנו באוהל משה מקום הרבצת התורה, זה תיקן מה שלא השתמשו בכוח התורה של אהרן וחור שלכן חטאו בעגל, וכ"ז בדרך אפשר ורמז, ועיי במדרש רבה נא' ז' שמשכן ומשכן העדות זה כוח הקורבנות יחד עם כוח התורה.

ללמדנו, שכל פרוטה בורא עולם מיעד לה יעוד, ולכן כשקשה לך כלכלית דע לך כמו שהכסף זורם לארנק של השני, כך הוא יכול לזרום לכיס שלך, הכל לפי רצונו של בורא עולם, כל פרוטה עוברת תחת ידו ורצונו, רק נתחזק "ישראל בטח בהשם תשועת עולמים" וישועת ה' כהרף עין, בקרוב ממש אמן ואמן, וגם נלמד מזה שלא רק שיש לתקן את החטא, אלא צריך גם לתקן מה שלא השתמשנו בכלים שיש לנו לנצח את היצר הרע.

אלה פקודי המשכן

אחרי משה" וכידוע ויהי זה לשון צער, שאמרו שמה התעשר מקופת המשכן רח"ל, לכן בא ונתן להם חשבון מדוקדק, ועל ליצני הדור הללו שמפקפקים בצדיק וישר נביא הנביאים שבורא עולם בעצמו מעיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא" – על אנשים כאלו נכתב "אלה", שזה כביכול המשך חטא העגל שאמרו בו "אלה", וזה הגורם לחורבן בתי המקדש ולגלות הארוכה.

כתב רש"י כתוב משכן 2 פעמים, רמז למקדש שהתמשכן בשני חורבנות על עונותיהן של ישראל, ובהמשך כתב רש"י "משכן העדות" שהמשכן עדות לישראל שוויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם. והמפרשים מקשים, שכביכול התחיל בגנאי וסיים בשבח, בתחילה מצערם שמבשר להם על חורבן 2 בתי המקדש, ובסוף מבשר להם שוויתר להם הקב"ה על חטא העגל שהיא בשורה טובה.

ותמוה אם בא לבשרם טוב בזמן טוב של סיום המשכן בשלימות ובזמן כפרת עוון העגל, מדוע הזכיר שיחרבו 2 מקדשות?? והרי במצרים כשאמר ה' למשה "איה אשר אהיה" שכשם שהקב"ה עם עם ישראל בגלות זה אז כך הקב"ה יהיה אתנו בגלות השנייה, טען לו משה רבינו למה לצער את עם ישראל ולבשר להם על צרה נוספת שתבוא עליהם!! והסכים עמו ה' ואמר לו לך אמור להם "איהיה שלחניי!!! אז למה כאן בישר להם 2 בשורות רעות???

ונראה לתרץ, שהנה הקשה רש"י קידושין ל"א ע"פ המדרש איכה רבה ד' ט"ו על "מזמור לאסף אלוקים באו גויים

כתוב במדרש רבה שנכנס משה אצל בצלאל וראה שהותיר מן המשכן, אמר לפני הקב"ה רבון העולם עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר?? אמר לו לך ועשה בהם משכן לעדות, וזו הכפילות "אלה פקודי המשכן משכן העדות" כי היו 2 משכנים, ולפי זה מובן מה שכתוב בפרשת ויקהל ל"ו ז' "והמלאכה היתה זים לכל המלאכה לעשות אתה והותר", ובמפרשים דנו מה הכוונה שהיה די וגם הותר, ויתכן והתשובה היא כדברי המדרש, שהיה נותר מצורך המשכן הראשון והספיק גם למשכן העדות.

ובעצם צריך להבין מה זה "משכן העדות" שהוא נפרד מהמשכן הרגיל?? וראיתי במפרשים שהכוונה לאוהל מועד שעשה משה רבינו לאחר חטא העגל שנטה אוהלו מחוץ למחנה וכל מבקש ה' בא לשם ללמוד תורה, ועל פי רש"י זה היה רק לאחר יום כיפור שירד עם הלוחות השניות ולאחר שנצטווה על המשכן, ולדברי האבן עזרא זה היה לאחר תרומת המשכן.

ולכאורה אם תרמו לצורך המשכן איך היה מותר להשתמש בזה לצורך אוהל ללימוד תורה?? והאם הוראת הקב"ה המפורשת זה היתר שמותר לשנות ממטרת הצדקה, או שזה הוראת שעה?? אמנם בגמרא ב"ב ח' ע"ב דנה בעניין שינוי מטרת צדקה, אבל יתכן שאין כאן כלל שינוי ממטרת הצדקה.

ללמדנו, שכל פרוטה בורא עולם מיעד לה יעוד, ולכן כשקשה לך כלכלית דע לך כמו שהכסף זורם לארנק של השני, כך הוא יכול לזרום לכיס שלך, הכל לפי רצונו של בורא עולם, כל פרוטה עוברת תחת ידו ורצונו, רק נתחזק "ישראל בטח בהשם תשועת עולמים" וישועת ה' כהרף עין, בקרוב ממש אמן ואמן, וגם נלמד מזה שלא רק שיש לתקן את החטא, אלא צריך גם לתקן מה שלא השתמשנו בכלים שיש לנו לנצח את היצר הרע.

כתוב במדרש רבה ש"אלה" בא לתקן את "אלה", דהיינו את חטא העגל שאמרו אלה אלוהיך ישראל, ומקשים שאם כן מדוע דווקא כאן כתב רש"י שמרומז חורבן 2 בתי המקדש שהם כמשכון על עם ישראל??

ונראה לתרץ על פי המדרש תנחומא שליצני הדור היו מרכלים על משה כפי שכתוב "ויהי כצאת משה והביטו

טהר לבנו – פקודי

די כבר לדבר נגד גדולי ישראל, כל מי שמדבר על גדולי ישראל לא גילה את אמריקה בחשדות שהוא מעלה ומגלה, כי כך היה מאז ומעולם כך פקפקו ביצחק שהוא לא בן אברהם אלא בן אבימלך, כך פקפקו אפילו תלמידי חכמים מראשי הסנהדרין בנביא הנביאים משה רבינו הישר באדם שהוא גנב, וכן פקפקו שמואל שמוחץ למחנה עושה עבירות חמורות למרות שראו עמוד ענן מעל אהלו, הם בכל זאת קינאו לנשותיהם שלא תתייחדנה עם משה רבינו, עד כדי כך חשדוהו וכדי ביזיון וקצף!!!

לכן, די להיות ממתקני ומבקרי הרבנים!! אל לך להיות הרשע הארוך שמקרר את שארית ישראל בזלזול גדולי ישראל, דע לך שבדרך רעה זו הכל יקרוס תחתיו ותחת יוצאי חלציו, פשוט הפסק עכשיו ומיד!!!

אלה פקודי המשכן – המשך

האור החיים הקדוש בפסוק "כל הזהב" שאכן לא בוזבז פירור מהזהב, הכל נוצל כראוי בלי טעיות, וכן **במהרי"ל דיסקין** שמסביר את הכפילות "עשו כן עשו" ל"ט מ"ג, שהייתה עשיה מושלמת בלי טעיות, וא"כ אין כאן מקום לליצנות על גניבות כי הכל היה צפוי ברוח הקודש ובחכמה אלוקית **שידעו מראש בדיוק כמה צריך להכל במדויק!!!**

אלא ללמדנו שליצינים לא מחפשים תירוצים אמתיים, ואין ברירה חייבים להמחיש להם באופן חד וברור, שלא יהיה להם שום פתחון פה חלילה, כפי שהיה אצל אברהם ויצחק כפי שאכתוב בהמשך, **ואולי** בגלל ליצינים אלו משה היה צריך להתפלל שתשרה שכינה במשכן, כי היה כבר רוע ומחשבות רעות שנכרכו סביב מלאכת המשכן.

ייתכן שבגלל זה היה גם עיכוב בחנוכת המשכן - שהליצינים יפסיקו מליצנותם, אבל גם זה לא עזר, שהרי כתוב במדרש **רבה נא** ו' שמושה פירט להם הכל בעת שהמשכן עמד שזה היה בתקופת ניסן, וכתוב שם שמושה לא ראה את ווי העמודים שהיו מכסף ונלחץ מאוד מהליצינים, עד שראה את ווי העמודים, **ואולי** לכן גם לאחר הקרבת כל הקרבנות עדיין לא היה גילוי שכינה, כי בגלל הליצינים ה' הקפיד על עם ישראל, ויצטערו כשיראו שאין גילוי שכינה ויעשו חשבון הנפש וגם הליצינים והמפקקים ביושרו של משה רבינו יחזרו בתשובה שלימה.

ופלא עצום הוא שמושה שידע את כל התורה כולה איך שכח לרגע שיש כסף בראשי העמודים, וכי לראות אותם הוא צריך?? **הרי את כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ידע וכל שכן מה שכתוב בתורה מפורש???** אלא ללמדנו שמלבד כל הפעולות הגשמיות למנוע מעלינו ליצנות ולזות שפתיים ושם רע, עלינו להתפלל מתוך שברון לב לבורא עולם שיציל אותנו מפייהם של ליצני הדור, וברגע שעזר לו הקב"ה הכל התבאר והסתדר, וכפי שנראה בהרחבה במאמר הבא.

וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבוע מאות וחמשה ושבועים שקל

נוראי שיטענו שהוא גנב עם הוכחות!!!! - איפה ה1750 שקל???

ואכן פלא הוא איך משה רבינו נביא הנביאים רואה את העתידות ויודע את כל התורה כולה וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, איך הוא שכח פסוקים בתורה שנאמרו לו מספר פעמים על ווי העמודים שנעשו מכסף???

אלא כאמור קודם בורא עולם בכוונה הלחיץ את משה שיעלם לו חשבון הכסף וילחץ ומרוב צער ודאגה הוא יתפלל בשברון לב, ואז תבוא הישועה, ואכן משה רבינו לאחר התפילה נזכר בווי העמודים ובכך הוא הוכיח שהוא לא גנב כסף, כי עד השקל האחרון הוא הראה להם לאן הלך הכסף.

אבל לא זו בלבד, אלא ברגע שה' הושיע את משה בזכות התפילה שנאמרה מתוך שברון לב ולחץ עצום, זה עזר למנוע מהליצינים לטעון גם כמה זהב קיבלת?? תוכיח!!! כי מיד נסתמו טענותיהם לגמרי וקיבלו את דברי משה באמונה מוחלטת בלי טענות ומענות כלל.

וכמובן קודם משה יכול היה לטעון ולהוכיח להם שעצם הדבר שתוך יומיים ציוו להפסיק לתרום כי יש די והותר,

כתוב במדרשים תנחומא ושמות רבה נ"א ו' שליציני הדור טענו שמושה התעשר כי גנב לעצמו מתרומות המשכן, **ולכאורה** יש למשה ראייה חותכת שהוא לא גנב מהתרומות, כי אם חלילה הוא היה גונב מדוע א"כ ציווה על העם אחרי יומיים להפסיק לתרום!! הרי אם חלילה הוא לא היה אדם ישר אדרבא היה מצווה על העם להמשיך לתרום??

אמנם, על זה הליצינים יטענו שמושה מצדו היה ממשיך לבקש תרומות ורק **בגלל העושים במלאכה** שטענו שזה מספיק די והותר לכן משה רבינו נאלץ לצוות להפסיק את ההתרמה, כי אם הוא לא היה מצווה, מיד היו עושי המלאכה חושדים בו למה לא הפסיק את ההתרמה.

אבל גם אם הליצינים היו עונים זאת, עדיין יש כאן תמיהה עצומה לליצנות שלהם, שהרי **מאיפה ידעו בעלי המלאכה תוך יומיים שבהם אספו את התרומות כמה כסף הם יצטרכו??** הרי **מדובר בעם של עבדים** שלא היה להם ניסיון במלאכת האומנות העדינה, שאפילו לאנשי מקצוע ותיקים יקשה עליהם לדעת כמה בדיוק צריך, וכאן שסביר מאוד שיטענו והרבה חומר יתבזבז על ניסיונות שיכשלו אם כן היו צריכים לקחת הרבה יותר חומר ליתר ביטחון.

אלא היה ברור לעיני כל, שה' נתן בהם חכמה עצומה שלא בדרך הטבע, כך שהם ידעו לדייק בדיוק כמה צריך, וכדברי

רק בקשר לכסף ידעו כמה נתרם ויכלו לדעת מה יצא מזה בדיוק, שהרי רש"י כתב שכסף לא נתנו בתרומה רגילה רק במחצית השקל, וכשנצרף את כל מחציות השקלים יוצא בדיוק כפירוט התורה 100 כיכר כסף ו 1775 שקל, ורש"י מחשבן שזה בדיוק מתאים למספר בני ישראל.

אבל לגבי הזהב ושאר הדברים שתרמו בנדבת לב אחד הרבה ואחד המעיט אז גם כאשר משה רבינו נתן פירוט כמה השתמש ולמה, בכל זאת יכולים הליצינים לטעון נגדו אולי קיבלת יותר?? **וכן** בשאר הדברים שניתנו בנדבת לב! ואיך משה רבינו יכול היה להוכיח שלא קיבל יותר, ולא לקח מאומה לעצמו כטענת הליצינים??

וכאמור בקשר לכסף עם ישראל ידע בדיוק כמה נכנס, ולכן אם בחשבון הכסף משה רבינו יטעה ולא יוכל להוכיח מדויק לאיפה הלך הכסף במדויק יהיה זה הוכחה ניצחת לטענת הליצינים נגד משה רבינו, **ואומנם** גם אם משה רבינו יוכיח כל פרוטה בכסף לאן נוצלה, בכל זאת יגידו הליצינים שבכסף משה רבינו לא רימה כי ידע שאפשר לבדוק אותו בברור, אבל בשאר הדברים אולי הוא כן גנב חלילה.

ולכן כאשר משה רבינו לא ראה את ווי העמודים מכסף שהיו נסתרים ביריעות ונשכחו ממנו, הוא נכנס ללחץ

טהר לבנו – פקודי

התוצאה ולא היה מקום לגניבות, אבל כאמור ליצנים לא מחפשים אמת והם מתעקשים לחשבון ברור ולא לסיפורים וכדומה.

זה מוכיח שלא גנב, כי רק על ידי רוח הקודש והחכמה המופלאה שקיבלו מהקב"ה ידעו בעלי המלאכה מראש כמה בדיוק צריך, ולכן הם לקחו וקיבלו בדיוק לפי

ללמדנו שלפעמים בן אדם סובל דווקא בעניין שהוא בטוח שבזה אין לו סיבה לסבול וזה החלק הבטוח שבחיינו, והוא משתומם למה אפילו כאן במקום הכי פחות צפוי נפילתי?? אבל לפעמים זה ממש לא נפילה אלא קרש קפיצה, שאם האדם ילחץ ויתפלל מעומק הלב ומתוך שברון הרוח, אזי בורא עולם יוציא אותו מצרה זו ויפתור לו דרך זה גם את הצרות האחרות שבהם סבר האדם שלא היה לו דרך וסיכוי הגיוני להינצל מהם.

לכן נזכור שנסתרים דרכי ה' וחלילה לנו לפקפק בבורא עולם ובהשגחתו עלינו, אלא נתפלל אליו באמת ובתמים וחסדי ה' עלינו יהיו תמיד וישועת ה' כהרף עין אמן ואמן.

ליצנים – המשך

הקב"ה פסלו, שהרי עצם לידתה הוכיחה שאברהם ושרה מולידים, וזו הייתה הברכה כשנולדה בת זו.

ואכן היא מתה בגיל צעיר כי לא ימצא לה שידוך יהודי, וכנכתב באריכות בפרשת חיי שרה בדעת רבי מאיר, **וגם** דווקא מתה בגיל צעיר עם פטירת שרה ע"י **בדרוש שמואל ובמנחה בלולה** בפסוק **"ולבכתה"**, כי אז גברה הליצנות שערערו על יצחק, והמוות של הבת בגיל צעיר בזמן העקידה עורר את כולם, שבעצם ברור שאברהם ושרה כן מולידים ויצחק הוא בנם האמתי כמו הבת הצעירה שמתה זה עתה.

וכל כך הייתה השפעת הליצנים גדולה, שכתוב שגם ישמעאל היה מציק ליצחק, וטען לו כטענת ליצני הדור שיצחק אינו בן אברהם אלא בן של אבימלך, ולכן ישמעאל ניסה אפילו להורגו.

וזה פלא עצום, שהרי לישמעאל היה ברור שלמרות שאברהם ושרה היו עקרים, בכל זאת היה ברור לו שהיה להם נס ונתרפאו, שהרי הוא - ישמעאל אברהם הולידו מהגר, וגם שרה הולידה את יצחק, **וממילא** ברור היה לישמעאל שיצחק נולד מאברהם ושרה כי שניהם הפכו למולידים, שהרי אם אברהם לא מוליד אז גם הוא אינו בן אברהם, אז למה צחק על יצחק והרס לעצמו?!

אלא כאשר יש נגיעה וקנאה וליצנות השכל לא עובד, למרות שכשאתה שותף לליצנות על האחר אתה לפעמים פוגע גם בך עצמך, אבל במצב של קנאה וליצנות אתה כמו עיוור ולא רואה כלום, וליצנות אחת דוחה מאה תוכחות, וגם כל תוכחות אברהם לא עזרו לו לתקן את דרכו.

דאן עד כמה צריך לשמור על כבוד המשפחה ועל שם טוב, שח"ו לא נחטא ונבייש את משפחתנו חלילה, הנה בשביל כמה ליצנים שאמרו מאבימלך התעברה שרה, הקב"ה שינה פני יצחק כפני אברהם, בכדי שאף ליצן לא יפקפק בכבוד המשפחה.

וגם נלמד מכאן עד כמה עלינו להיזהר מליצנות שגורמת נזקים ורשעות בלי היגיון, וגם עד כמה עלינו להיזהר לא להיות טרף לליצנים אלא להתרחק מהם כהנהגת נח, ואם אפשר עלינו להתאמץ להיות נקיים מאלוקים וגם מאדם אפי' מליצנים.

ויעשו את ציץ נזר הקודש זהב טהור ויכתבו עליו מכתב פיתוחי חותם קודש לה'

ובפשטות אפשר לתרץ שמשו ציווה לציבור שיעשו ויכתבו, למרות שרק אי כתב, או שאי כתב קודש והשני כתב לה' ש 2 זכו במצווה, אבל מ"מ נראה שיש כאן דגש עומק – מכך שכתוב **"ויכתבו עליו מכתב"**, וכפי שנראה בהמשך.

והנה על השאלה מדוע כתוב לשון רבים - **ויכתבו** עונה האדמו"ר, ע"פ הגמרא יומא ל"ה שמסופר על אדם בשם **"בן קמצר"** שהיה אומן שידע לכתוב **"שם בן ארבע אותיות"** (הוי"ה) **בבת אחת!** בכך שהיה מניח 4 קולמוסים בין אצבעותיו וכותב בו זמנית את כל ה 4 האותיות של שם ה'!

ושנבין עד כמה כוחה של ליצנות, הנה לנו אברהם אבינו שכל כך אהב את שרה אמנו, בכל זאת **במותה בכה עליה רק קצת!!!** ולמה בכה רק קצת??? ועל זה התשובה המפורסמת, **שלא יגידו הליצנים שבכה על שמתה בגלל העקדה**, והוא בוכה ומתחרט שעשה את העקדה ושיקר על אשתו וגרם למותה!!!

ונשאלת השאלה מילא מה ששיקר עליה בקשר לעקידה כי חשש שהיא תסרב או תעכב את מצוות הבורא, ניחא!! כי עליו החובה לקיים מצוות ה' גם אם אשתו תסרב, אבל לבכות קצת עליה, למה??? וכי בגלל כמה ליצנים ימעט בכבוד שרה?! הרי הכאב הוא טבעי וזועק לשמים!!

אלא נראה שאברהם העדיף למעט בכבוד אשתו, ולהשתלט על הכאב הטבעי ולהתאפק, רק בשביל שלא יתחלל שם שמים, שכאלו הוא חס ושלוס מתחרט על מצוות העקידה!!!! **ואוי** לאותם ליצנים שבגללם נמנע אברהם אבינו לבכות כראוי לצדקת שרה אמנו, הלוא על **שלא הספידו מספיק** בפטירת יהושע בן נון הייתה **התפרצות הר געש**, והר געש קטן לעומת העונש של הליצנים שמיעטו בהספדה של שרה.

כמו כן, בליצנות גם **גורמים לידה ומוות**, כי כתוב שבת נולדה לאברהם ושרה **ובכל** שמה, כי היא שימשה כראיה נוספת נגד הליצנים שאברהם ושרה לא מולידים ושמאבימלך התעברה שרה, כי הנה שוב התעברה שרה והולידה מאברהם בת נוספת עוד קודם העקידה.

ובת זו הוכיחה שיצחק שנלקח לשחיטה זה לא בגלל שהוא מאבימלך ומשנאת אברהם אותו, וגם מה שלא נשחט בסוף זה לא בגלל שהוא בן פסול שנולד בזנות מאבימלך ולכך

בלשון הפסוק כאן יש לעיין, שכאן כתוב **"ויכתבו עליו מכתב"**, ואילו בפרשה תצוה כתוב **"ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לשם"** ולא מוזכר שם שיכתוב **מכתב** עליו?? וגם מה זה המשמעות **לכתוב מכתב**??

ועוד ראיתי, ששאל האדמו"ר רבי אברהם מרדכי אלתר מגור – מדוע כתבה התורה **"ויכתבו"** בלשון רבים, למה נעלה בדעתנו שכמה אנשים יכתבו זאת?? **ולמרות** שנכתב **"ויעשו את ציץ"** - בלשון רבים, שם יתכן שאחד חתך ואחד רקע לפלטה דקה את הזהב והשלישי כתב.

טהר לבנו – פקודי

למתעסק ופטור, כי כל שלא התכוון בפעולתו לעשות עבירה זה נחשב מתעסק ופטור.

אבל לדעת אב"י שכל שהתכוון למלאכה אפילו של היתר כגון לחתוך היתר וחתך איסור גם חייב, שהרי הוא רצה לעשות את הפעולה של לחתוך וזה לא נחשב מתעסק, ורק אם התכוון להרים ובטעות תלש אז פטור כי בכלל לא התכוון לחתוך, ואם כן לדעת אב"י אם כתב אות ובכך השלים את הספר יהיה חייב כי הוא התכוון לכתוב ויצא מזה כתיבה, ואי אפשר להחשיב זאת כמתעסק לדעתו, ואם כן לאב"י קשים דברי התוספתא???

ומת"ר האור שמח שלדעת אב"י כשכתוב בתוספתא שפטור מדובר שכתבו כמה אנשים כל אחד מהם את אחת בבת אחת, ובבת אחת נשלם המילה או הספר מכולם, והיות וכתב רק את אחת לבדו לכן פטור.

ולכאורה קשה, למה לאב"י המוסיף את אחרונה ובכך הסתיים הספר זה נחשב כתיבה וחייב אפילו בלי שידע שבכך יושלם הספר, כי במציאות הוא כתב ויש לאות שכתב חשיבות בכך שסיים את הספר, ואילו כתבו ביחד ונשלם בבת אחת הספר פטור, הרי גם בזה יש השלמת ספר שזה דבר חשוב??

ונראה לת"ר, שבאופן שכולם כתבו רק את אחת בלבד בבת אחת למרות שבכך הושלם המילה או הספר, בכל זאת היות ולפני זה לא הייתה מילה או ספר כתוב שחסרה בו רק אות בודדת, אלא היה חסר בו יותר מאות אחת והוא כתב רק אחת וביחד עם אחר שבו זמנית הוסיף אתו גם את הושלמה המילה או הספר, בכזה מקרה גם לאב"י הם פטורים, כי בכזה מקרה גם לדעת אב"י חייבים שיכוונו לתוצאה המשותפת והמושלמת בכדי שיתחייבו עליה כמשלים את לספר, והתוספתא מדברת במקרה שהם לא כיוונו לתוצאה המשותפת והמושלמת לכן אין מעשיהם מתחברים, כי כל אחד רק כתב את בודדת כשהיה חסר יותר מאות אחת להשלים את הספר, ולכן אין זו מלאכה חשובה לכל הדעות ופטורים גם לדעת אב"י.

ולכן מובן מדוע בפרשה שלו דווקא כתוב "יכתבו עליו מכתב" ללמדנו שלמרות שחסר יותר מאות אחת וביחד כמה אנשים כתבו כל אחד את אחת וביחד יצאה התוצאה של הכתב המושלם, בכל זאת צריך לכל הדעות שכולם יכוונו לתוצאה שיצא מהכתיבה שלהם שכתבוהו בבת אחת - "מכתב", ולכן רק אז זה נחשב למלאכה חשובה של כתיבה בשבת לכל הדעות.

ודעו לכם שכ20 שעות עמלתי רק להבין את עומק דברי קודשו של האמרי אמת מגור זצ"ל זכותו יגן עלינו, אבל זה יקר מפנינים, מלבד שיש בזה גם רעיון עצום לחיזוק, וכפי שתראו בסמוך, וגם להתחבר בהבנת "קודש לה" שכתוב על הציץ הקדוש זה עונג רוחני אמתי.

ללמדנו, שגם אם חסר הרבה בכל זאת אם כמה מצטרפים ביחד להשלים את כל מה שחסר, ומתכוונים להגיע ביחד לתוצאה המושלמת, זה נחשב שכל אחד עשה את כל המלאכה, ולכן, נתלכד יחד כל אחד עם חבריו בדרך רבותיו לעשות רצון אבינו שבשמים, ואל תאמר אני רק את וחסרות הרבה אותיות וממילא חסר הרבה, זה לא נכון כי יש הרבה קבוצות של יראי השם ועובדי השם אלא כל אחד יתחזק ויחזק חלקו, ובספר תורה שחסר אפילו את פסול, ונכווין חזק שביחד תושלם המטרה לקדש שם שמים בעולם, "קודש להשם".

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה ויברך אתם משה"

שראה שהמנורה נוצרה בנס, וכל חומר שנתרם למשכן נוצל בשלימות ולא התכלה תוך כדי ההכנה והמלאכה כמקובל, והנה כתב רש"י אמר להם: "יהי רצון שתשרה שכונה

ואת המומחיות המיוחדת הזו סירב בן קמצר ללמד לאחרים, ולכן במשנה דורשים אותו לגנאי, וקוראים עליו את הפסוק "שם רשעים ירקב"!!!

ותמה האדמו"ר מדוע יש לגנות אותו עד כדי כך?? וכי מה אכפת לנו שנמשיך לכתוב את שם ה' באופן רגיל את אחר את??

ותי"ץ שכאשר כותבים את שם ה' בבת אחת יש בזה מעלה גדולה כי שם השם אינו חסר אף לא לרגע אחד!!! ויש בזה כבוד שמים!!! ולכן גם כאן רצו ששם ה' יהיה כתוב על הציץ באופן מושלם בבת אחת שלא יהיה חסרון אפילו של רגע קטן, ומשום כך נאמר כאן "ויכתבו" בלשון רבים כי השם הקדוש נכתב בו זמנית בבת אחת על ידי 4 אנשים, ולמרות שהקב"ה יכל לתת חכמה שאחד יכתוב הכל כפי שכתב בן קמצר וכך הכתב אחיד, בכל זאת נראה שכאן הקב"ה העדיף יותר אנשים שיזכו ובלי נס מיוחד.

וייתכן שבציץ זה אותיות גדולות ופיתוחי חותם לכן יכלו להצטופף 4 אנשים או נערים יחד ולכתוב בו זמנית, וזה עדיין בגדר "אפשרי", ובכתיבת הציץ שם דרשה התורה שיכתבו רבים, ויתכן שקללו את בן קמצר כי מנע את התועלת מכל סופר סת"ם שיכתוב שם השם בבת אחת, שהרי שם זה כמעט בלתי מציאותי ולא אפשרי שיכתבו 4 בבת אחת.

וכשנרחיב בתשובתו נקבל גם תשובות לשאלות הנוספות שכתבתי תחילה, שהנה כל המלאכות האסורות בשבת לומדים אותם ממלאכת המשכן, וכפי שכתבתי בפרשת ויקהל התורה כפלה והאריכה שוב בפרשה שלנו את כל מלאכת המשכן, בעיקר בשביל ללמד את המלאכות שאסורות בשבת, ולכן דווקא בפרשתנו כתוב "יכתבו מכתב עליו", ללמדנו שגם זה נחשב כתיבה לעניין שבת.

ולכאורה צריך עיון, שאם בציץ 4 אנשים כתבו ביחד כל אחד את אחת, למה זה נחשב לכתובה, הרי כל אחד כתב רק את אחת, ואות אחת זה רק חצי שיעור?? שהרי בתוספתא שבת פרק י"ב כתוב "כתב את אחת ובא אחר וכתב את אחת אפי' כל השם כולו אפי' כל [הספר] כולו פטור, אבל כתב את אחת והשלים את השם או השלים את הספר חייב"???

והנה ה"אור שמח" הלכות שבת פרק א' מבאר את כוונת התוספתא, שמה שכתוב בתחילת התוספתא שכשכתבו ביחד פטורים, זה מכיוון שכל אחד לא התכוון לכתוב יותר מאות אחת, וגם אף אחד מהם לא התכוון להשלים את הספר, לכן זה נחשב שהתכוון רק לחצי שיעור, כי גם לא ידע שבכתיבתו נשלם הספר ולכן פטור, אבל בסוף דברי התוספתא "שכתב את אחת והשלים את הספר חייב" זה כשהתכוון להשלים ולכן חייב.

אומנם הסבר זה מתאים לדעת רבא שהמתכוון לחתוך היתר (תלוש) וחתך בטעות את המחובר הרי שזה נחשב

טהר לבנו – פקודי

לאחר שהוקם המשכן והקריבו קרבנות עדיין לא ראו את השראת השכינה, ולמה??! הרי הם קיבלו הבטחה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"??

ונראה שכביכול יש כאן מטרה שהעיקוב והמתח יביא את עם ישראל לקצה של הסבלנות וכמעט לדיכאון ויאוש חלילה!!! ולמה?? מה המטרה??

וייתכן שהתשובה היא, לחדד ליהודים שלא יחשבו שהמשכן זה נוסחת פלא, ושהיא מכפרת על כל העוונות, ומעתה כל עבירה תימחק על ידי המשכן, וחלילה דווקא מחמת המשכן יגרם נפילה רוחנית בעם ישראל כי יסמכו על המשכן והקרבנות, **לכן** משה רבינו גילה להם שגם כשהמשכן מוכן עדיין צריכים ברכת צדיק.

וגם בורא עולם הוסיף לחדד להם זאת על ידי כך שגם אחרי שבנו את המשכן עדיין כביכול מתח אותם עד גבול הסבלנות, שיבינו שהדברים לא פשוטים כל כך, שהמשכן לא עובד באופן אוטומטי, וכך הוחדר להם והושרש להם היטב שגם כשיש משכן חייבים תפילות ועבודת השם מרובה, וחס וחלילה לא לזלזל ולהקל ראש ח"ו בתורה ובמצוות ובעבודת ה'.

וכפי שכתבתי כמה פעמים, שראינו בזמר "איש חסיד היה" הנאמר בסעודת מלווה מלכה, שאליהו הנביא שבא לעזור לפרנסת החסיד, ומופיע שם שגם אליהו הנביא שבא לעזור ליהודי צדיק גם הוא היה חייב בחצות הלילה להתפלל ולהתחנן לבורא עולם לעזרה, ללמדנו שתמיד חייבים תפילות ומאמץ כי אין קיצור דרך, מלבד שיש עניין מפורסם שהקב"ה מתאווה לתפילת הצדיקים.

אז קדימה, השתדלו והרבו תחינה, ונדע אין קיצורי דרך, יש סגולות יש זכויות אבל תמיד ובאמת תמיד חייבים עבודת השם ותפילות במסירות נפש עד טיפת הכוח והסבלנות האחרונה וגם אחרי האחרונה.

המשך – ברכת משה הייתה בחנוכה ולחנוכה

ואולי מתוך שמחה של מצווה ומתוך תודה עמוקה של משה להקב"ה ולעם ישראל על שלימות המשכן שהוכן והסתיים מלאכתו בשלימות ממש, הוא בירך אותם שתשרה שכינה במעשה ידיהם, וברכת משה רבינו נתנה להם את העוצמה ואת הכוח לגבור על היוונים, ולטהר את בית המקדש, ולעשות יום זה ליום חג קדוש וטהור שמוסיף אור וקדושה לעם ישראל לדורי דורות.

לכן גם אנחנו בזמן של שמחה של מצווה נודה מעומק הלב לבורא עולם וגם לעם ישראל השותפים לשמחה, ונזכור שברכה בזמן כזה בפרט מצדיק שמברך מתוך שמחה יש בזה עוצמה לדורות, ולכן ננצל זמנים כאלו להתחזקות נוספת כי אז בוודאי נזכה לברכת ה' יתברך ששמח בנו ושמח מאוד בהתחזקות שקיבלנו מתוך שמחה של מצווה, וברכת ה' תלווה אותנו בכל אמן.

המשך – ברכה שניתנה מתוך צערם של ישראל

אבל בכל זאת מקדש אין, וכולנו נכלמים ובצער וביגון, לכן כוח תפילת הצדיקים שהתפללו בעת הקמת המשכן, יעמוד לנו ולזרענו שתשרה שכינה במעשה ידינו גם כשאין בית מקדש למרבה הצער, ועלובת נפש תושיע אמן.

מלאכת המשכן הסתיימה בחנוכה

אבל יתכן שיש כאן עוד ענין, והוא שחטא העגל בא להם כי מיהרו ולא המתינו למשה רבינו, ואם היו ממתנינים לא היו חוטאים בעגל, לכן הם המתינו בקוצר רוח להקמת המשכן עד א' ניסן למרות שהיה מוכן כמה חודשים, וזה היה מידה כנגד מידה, אבל עצם זה גם הוכיח שהם מתכפרים על ידי המשכן מכל חלקי החטא שחטאו.

במעשה ידיכם, מקשה החתם סופר, מדוע משה רבינו היה צריך לברך אותם, הרי הם קיבלו הבטחה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"??

ובאמת ייתכן שזה קשור ומתחבר גם לפרשת שמייני, שהוא יום א' ניסן יום הקמת המשכן, שלאחר שהקריבו את כל הקרבנות, כתוב "ויבא משה ואהרן" ושאל רש"י למה נכנסו??

ותירץ רש"י בהסבר שני, שכיון שראה אהרן שהקריבו את כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער, ואמר יודע אני שכועס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל, אמר לו למשה, משה אחי כך עשית לי שנכנסתי והתביישתי, מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל: ובהמשך הפסוק כתוב שם "ויצאו ויברכו את העם" - אמרו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו" (תהלים צ') "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם".

ומפרש רש"י: לפי שכל ז' ימי המלוואים שהעמידו משה למשכן ושמם בו ופרקו בכל יום לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עוון העגל, לכן אמר להם משה: "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד השם", אהרן אחי כדאי וחשוב ממני שע"י קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם ותדעו שהמקום בחר בו.

ולאחר כל זאת, שוב מתחדדת השאלה ביתר שאת, וכל כך למה?? למה בסיום המלאכה כביכול חשש משה עד כדי שהיה צורך לברכם שתשרה בהם השכינה, ובאמת אכן גם

כפי שמוכח לכאורה בפסוקים, ברכת משה זו הייתה עם סיום הכנת המשכן, והנה כידוע סיום מלאכת המשכן הייתה בכ"ה כסליו, אבל יום זה לא נחגג באותה שנה, כי חג הקמת המשכן היה בא' ניסן, ובכל זאת בורא עולם שמר את יום זה לחג בימי החשמונאים שמאז יחגגו את חנוכה לדורי דורות.

וייתכן מאוד, שתפילת הצדיקים משה ואהרן מתוך שברון לב מכלימתם וצערם של עם ישראל עם קדושים על שלא שרתה שכינה במשכן, זה היה הכנה לימינו בו יש צדיקים ועם ישראל עם קדושים שבמעשיהם מקרבים את הגאולה,

כאמור בחנוכה הסתיימה מלאכת המשכן, אבל בכל זאת המשכן המוכן לא הוקם אלא עד א' ניסן, וזה היה קשה מאוד לישראל להמתין זה רב עד להקמת המשכן, לכן משה רבינו מיד בירך אותם שבעזרת ה' הכל יהיה בסדר ואל דאגה השכינה תשרה במשכן שבנו, ויתכפר להם חטא העגל, ושלא ידאגו אין שום חסרון במה שעשו.

טהר לבנו – פקודי

ללמדנו שהקב"ה לוקח כל פרט בחשבון, ולכן בכל עבירה צריכים לתקן כל פרט, ולכן אם בשביל החטא כגון האינטרנט שהוא אם כל חטאת והע"ז של ימינו הייתי ער עד השעות הקטנות של הלילה או בכל רגע פנוי וגם לא פנוי בהתמדה לעבירה רח"ל, אזי גם פרט זה אני חייב לתקן שאני ישקיע לתורה ותפילה וחסד עד השעות הקטנות של הלילה, ובהתמדה כל רגע.

יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם - המשך

אלא כאמור מלאכת המשכן הסתיימה בכ"ה בכסליו, והקמת המשכן היה רק בא' ניסן, ולכן יתכן שלעם ישראל היה צער גדול שלא משתמשים במשכן מיד, לכן בא משה ובירך אותם **ואמר להם**: דעו לכם שבכוונה יש הפסקה ארוכה בין סיום מלאכת המשכן להקמתו, להודיע לנו שאל תחשבו שבהקמת המשכן סיימתם את ההשקעה בעבודת ה', ממש לא, אלא **עבודת ה' התמידית והנצחית והחשובה זה בעצם בבית פנימה**, שהבית יהיה קדוש!! **שתשקיעו בחינוך הילדים לתורה ולקדושה**, וזה השראת השכינה והברכה לדורי דורות עד לימינו ממש.

אמרו חז"ל **שבת ל"ב** "איזה הן מעשה ידיו של אדם? הווי אומר: בניו ובנותיו", ואם כן יתכן שבירכם משה: **"שתשרה שכינה במעשה ידיכם"** – תגדלו ותחנכו את בניכם ובנותיכם לתורה ולמצוות, ותשרה עליהם ועליכם השכינה כהשראת השכינה במשכן, **ודומה** קצת לדברי **התפארת שלמה** שברכם שיתברכו גם במעשה ידיהם בביתם.

ולכאורה למה בירך אותם משה באירוע הזה על חינוך הילדים שיהיה בו כהשראת שכינה שיש במשכן שרק עכשיו התאמצו לסיימו???

לכן מורי ורבותי, היות וההשקעה הגדולה מאז ולעולם זה בבית, לכן שמרו על הבית, שלא יהיה טומאה בבית ותנעו את התורה והמצוות בילדים שלכם, ותזכו לברכת משה רבינו ותראו השראת השכינה כפי שהיה במשכן.

וכמו שסיפר לי הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי שליט"א כשביקשתי ממנו ברכה ליראת שמים, שפעם בא אבא עם בנו לחזון איש שבנו יקבל ממנו ברכה ליראת שמים, והחזון איש אכן בירך את הנער, אבל האבא לא הסתפק בכך, וביקש שהחזון איש יברך את בנו עם שתי הידיים על הראש, החזון איש הסכים ובירך עם 2 ידיו הקדושות, האבא היה מאושר ביותר!! הוא היה בטוח שהנה בנו מסודר לכל החיים ביראת שמים, חיך אליו החזון איש ואמר לאבא "עשיתי מה שביקשתי, עכשיו שיתחיל לעבוד".

ולכן זכרו אכן משה רבינו בירך אותנו, אבל קדימה לעבודה!! וזכרו אם תשקיעו אתם כבר מבורכים בברכת משה רבינו, שתשרה השכינה בבית שלכם כמו במשכן, איזו ברכה מדהימה היא ממש שווה מאוד להשקיע, בהצלחה אמן ואמן!!

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה - המשך

ולפי הנכתב קודם הכל מתורץ, שעם ישראל עשו את המשכן בשלימות גם בכדי לכפר כעת על חטא העגל, וגם בכדי שכוח ועוצמת המשכן יגן על עם ישראל בזמן חרון אף שהיה על עם ישראל בעת חורבנות בתי המקדש, וגם שכוחו יהיה קיים לנצח, **ולכן** כתוב פעמיים עשו, וגם לאחר שכבר הסתיימה המלאכה כתוב **"עשו אתה"**, כי זה על העתיד.

המפרשים מקשים למה כתוב כפילות בפסוק **"עשו עשוי??** עוד הקשו שהרי בפסוק הקודם כתוב **"ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבודה"**, ואם כן למה בפסוק שלנו שוב כתוב **"עשו אתה"** הרי כבר כתוב קודם שסיימו ועשו את המלאכה?? ושם כבר נכתב שעשו את כל המלאכה.

ויברך אותם משה

ולכאורה הדברים תמוהים, שהרי אחרי שתראו ובנו מהתרומות מה שייך לברך שיתמלאו התנאים, הרי אם אדם תרם שלא לשם שמים וכבר השתמשו בכסף לכאורה אין כבר מה לעשות!!! **הרי מה שעשוי עשוי??** אלא יוצא מדברי מרן החתם סופר, שאכן **על ידי ברכת צדיק אפשר לתקן פגמים למפרע**, אפילו שכבר נעשה הדבר הצדיק יכול לברך ולתקן אותו בשלימות כאילו עדיין הדבר לפנינו ועדיין לא נעשה.

כתב רש"י אמר להם "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם", מקשה החתם סופר, מדוע משה רבינו היה צריך לברך אותם, הרי הם קיבלו הבטחה **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם??"** ומתוך החתם סופר, שהיה תנאי בתרומת המשכן **"ויקחו לי תרומה"** שיתרמו לשם שמים, ובלי זה לא תהיה השראת השכינה בעם ישראל, **ולכן בירך אותם משה שיתמלאו כל התנאים בשלימות וכך תשרה עליהם השכינה**.

אז למה אנחנו מחכים נרוץ לצדיק שיברך אותנו ויעזור לנו לתקן את כל הפגמים שלנו למפרע, בכדי שנהיה אנשים מושלמים וצדיקים אמן ואמן.

ויברך - המשך

הם **כאילו עשו** את המשכן, ובכל זאת הכל נחשב להם כאילו עשו, שכאילו זה מעשה ידיהם ולא מעשה ניסים.

וכפי שהגמרא סוכה נ"ב אומרת שלעתיד לבוא הקב"ה שוחט את היצר הרע והצדיקים בוכים והרשעים בוכים, ופירש הר"י **בעין יעקב** כי הצדיקים בענוותם הרבה חושבים שרק בעזרת ה' ניצחו את היצר ולכן לא מגיע להם שכר כי לא פעלו דבר.

אבל הקב"ה תמה עמם ומתפלל, ויש מפרשים שמתפלל איך הצדיקים הצליחו להתגבר, ויש מסבירים שמתפלל

האדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי זצ"ל (שברור לי שזכיתי שהאדמו"ר זצ"ל הציע לאבי זצ"ל לתת לי את שמי יוחנן), מביא את קושיית החתם סופר למה בירך אותם לאחר שסיימו את המלאכה?? **ותירץ שמשה בירך אותם שלמרות שהם רק רצו להקים את המשכן ככתוב ברש"י לט' לג' ולא הצליחו בכל זאת עצם הרצון הטהור יחשב להם הדבר כאילו הקימו אותו**.

ובעצם ברכה זו היא על כל מלאכת המשכן, כי בלי עזרה עצומה מבורא עולם שהייתה למעלה מדרך הטבע הם לא היו מצליחים להכין משכן כי הם היו עם של עבדים, רק

טהר לבנו – פקודי

להקים את המשכן שזה היה בחנוכה כבר נחשב להם הדבר כאילו הקימו את המשכן.

דומה לחידוש החתם סופר, שאפשר לתקן למפרע קלקולים במעשים שכבר נעשו שיהיו מושלמים, רק החתם סופר דיבר למפרע אחרי שנעשו, ואילו **יוצא חלציו האדמו"ר מערלוי זצ"ל** חידש שמועיל על העתיד שעדיין לא בא וכאמור קודם.

איך הרשעים לא הצליחו, בכל אופן פליאת הקב"ה מוכיחה **שמחשיב את עבודת הצדיקים לעבודה שלהם עצמם** שעל כך הם ראויים להערכה ושכר, ושמעשיהם מחייבים את הרשעים.

יש להוסיף שבברכה זו שתחשב להם הקמת המשכן כאילו הקימו אותה יש בה חידוש עצום, שאפילו שעדיין משה רבינו לא הקים את המשכן בכל זאת מעת רצונם

המשך

בליל שבת אחרי התפילה ניגש אלי ידידי החשוב הרב אבנר דהן שליט"א ובחוכמתו בס"ד כשהתפלל ואמר "והסר שטן מלפנינו ומאחורינו" התחבר לו 2 המאמרים כאחד, שאנחנו מתפללים שבורא עולם יתקן לנו את מה שלא עשינו טוב באופן מושלם בעבר - מאחורינו, וגם שבורא עולם יתקן לנו את העתיד - מלפנינו,

ויביאו את המשכן אל משה, עשו אתה, ויברך אתם משה

להקים את המשכן, הרי במשך שבוע לפני זה הוא הקים בלי לשאול ובלי תמיהות???

ונראה לתרץ, שהקמת המשכן זה לא רק בניה של חלקים, אלא **"עצי שיטים עומדים"**, שיש בהם עוצמה אדירה וכוח לדורי דורות וכפי שהרחבנו בעניין בפרשת תרומה, ולכן רק בא' ניסן משה רבינו הקים את המשכן כראוי עם כל הכוחות של **"עצי שיטים עומדים"**, אבל בשבעת ימי המילואים שלא היה בהקמתם את העניין של **"עצי שיטים עומדים"** הוא הצליח להקים בלי ניסים כי היה גיבור וגם כי זה היה גובהו של משה 10 אמות כגובה הקרשים.

ואילו עם ישראל אפילו **כמה אנשים** ביחד **בנס גלוי לא הצליחו** להקים את המשכן, כי הם רצו להקימו בשלימות לשם הקמת המשכן, שיהיה בו את עוצמת **"עצי שיטים עומדים"**, כי רצו להביא למשה רבינו דבר מושלם כפי שציווה אותם להכין, אבל את הכוח של **"עצי שיטים עומדים"** לא הצליחו להשיג, כי רק לצדיק הדור שמורה העוצמה של **"עצי שיטים עומדים"**, שרק בכוחו של צדיק הדור להעמיד ולאחד את כל הקרשים יחדיו, כמו כוחו של הבריה התיכון שהוא ע"פ המדרש מקלו של יעקב אבינו אבי השבטים.

ואכן אם היו רק רוצים להקימו כפי שמשה הקים בשבעת ימי המילואים, יתכן שהיו מצליחים בכך, אבל לא היה להם עניין בכך וכאמור, והיות וכוננתם הייתה לשלימות **לכן הקשה האדמו"ר** מדוע היה **נס מיוחד שלא יצליחו??** בפרט שבסופו של דבר נחשב להם הדבר כאילו הם הקימו את המשכן כפי שכתב קודם, אבל התשובה הנראית לעניין שבכל זאת צריכים כוח של צדיק שיפעיל את עוצמת **"עצי שיטים עומדים"** וכאמור.

שוב ראיתי ברבינו בחיי בשם הגמרא שבשעה שהוקם המשכן למטה הוקם המשכן למעלה בשמים, ואם כן ברור שאין הקמת המשכן היה מלאכה קשה מחמת כובד הקרשים כפשוטו בלבד, אלא היה בזה קושי וכובד רוחני.

וירא משה ויברך אתם משה

ותירץ על פי מדרש תהילים צ' שכתוב שם **"א"ר לוי בשם ר' חנינא 11 מזמורים שאמר משה, בתכסיס של נבואה אמרם, ולא נכתבו בתורה, כי אין מערבבים דברי נבואה בדברי תורה"**.

ולכן היה חשוב לרש"י להדגיש לנו שזה אחד מ 11 מזמורי תהילים שמשה אמרם בתהילים, כי זה ההסבר למה לא נכתבה הברכה בתורה.

כתב רש"י בשם **מדרש תנחומא** שעם ישראל לא היו יכולים להקים את המשכן, **ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו**, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים **שאין כח באדם לזקוף** ומשה העמידו, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר הקמתו על ידי אדם אמר לו **עסוק אתה בידך נראה כמקימו** והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר **"הוקם המשכן"** הוקם מאליו.

והקשה האדמו"ר מערלוי זצ"ל הרי גם משה לא הצליח להקימו, ורק על ידי נס הוא הצליח להקימו, ואם כן את הנס הזה יותן לבני ישראל שהם יצליחו לבנות אותו??

ולכאורה צ"ע שהרי רש"י ענה במפורש על שאלה זו, שהקב"ה רצה להניח למשה רבינו לעשות משהו במלאכת המשכן ולכן רק משה רבינו הצליח להקימו בנס??

ובכלל יש לתמוה שהרי משה רבינו לא הקים את המשכן מיד כשסיימו את מלאכת המשכן, שהרי מלאכת המשכן הסתיימה בכ"ה כסליו, ואילו הקמתו הייתה רק בא' בניסן (או קודם בשבעת ימי המילואים), ואם כן אולי כשניסו להקימו לפני שהביאו אותו למשה ולא הצליחו, זה בגלל שלא עדיין לא הגיע זמן הקמתו?? ולא מסתבר שהביאו את המשכן למשה רק סמוך לחודש ניסן בלי שידעו את ציווי ה' שהמשכן יוקם בא' ניסן??

וגם תמוה מי התיר להם לנסות להקים את המשכן?? **ועוד** תמוה למה לא הקימו אותו ביחד כמה אנשים, הרי כמו שהעבירו אותו ממצרים עד שהביאו אותו למשה מוכן כקרשים מה א"כ הקושי לזוקפו מספר אנשים יחדיו??

ומאוד תמוה שבתורה כתוב **שבא' ניסן הוקם המשכן**, וכאמור ברש"י זה הוקם רק ע"י נס, ותמוה אם כן איך משה הקימו קודם בשבעת ימי מילואים עוד לפני הנס של **"הוקם המשכן"** – שהוקם מאליו?? ובכלל למה דווקא בא' ניסן משה רבינו מתעורר ושואל את הקב"ה איך אוכל

כתב רש"י אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם **"ויהי נועם"** וגוי' והוא אחד מי"א מזמורים שבתפילה למשה.

וראיתי בספר גן רוה ששאל למה היה חשוב לרש"י להזכיר שזה **"ויהי נועם"** הוא אחד מי"א מזמורים שבתהילים??

טהר לבנו – פקודי

ונראה להוסיף, שזה מראה לנו שכל הכפילות של תרומת המשכן ופירוטה הארוך זה תורה ממש ולא סתם כפילות,

ואין לנו צל של מושג כמה גנזי תורה טמונים בחזרה זו, שהרי חזרה זו למעלה מחשיבותה של נבואת משה רבינו.

וזה מחדד לנו שאין לנו צל של מושג עד כמה עמוקים וחשובים הם דברי תורה אפילו כשהם כפולים ונראים כמיותרים חלילה, אלא כל מילה ואת ואפילו תגין בתורה זה הרבה מעל לבינתנו, ומעל כל נבואה אפילו של נביא הנביאים.

*פעמונים בתוך הרימונים - כפתור ופרח

פח' שמספר הרימונים היה כמספר הפעמונים, ולפי הפירוש שלו הרימונים היו יותר.

וגם עדיין קשה לפי פירוש הזה מדוע התורה כותבת שהפעמון היה בתוך הרימון, שמשמע ממש בפנים כדברי הרמב"ן, הרי אם הכוונה רק בין הרימונים עדיף שיהיה כתוב "הפעמון בין רימונים"? כפי שדקדק העמק דבר על פירוש רש"י והרמב"ם.

ולאיתי בחתם סופר שכתב שהיה שני סוגים של פעמונים, סוג אחד היה שהפעמון היה בתוך הרימון ממש, וסוג שני היה פעמון לבד, ולפי זה כל הפסוקים מתאימים גר פעמון בתוך הרימון וגם פעמון ורימון פעמון ורימון, וכתב על פי הגמרא **בערכין טז'** שהפעמונים לבד באו לכפר לשון הרע, וכן על התפארות ודיבור של גאוה ושחצנות על מעשים טובים שעשה, והפעמון שהיה בתוך הרימון ממש בא לכפר על צדיקים שמלאים מצוות ותורה כרימון אבל משיעים קול בחוצות דהיינו שמחפשים פרסומות וכבוד.

על כל פנים בדעת רש"י והרמב"ם אפשר שחיברו קודם את הרימונים למעיל כמשמעות הפסוק הראשון, ורק אחרי זה בין רימון ורימון הוסיפו פעמון, ולמרות שלא הכניסו את הפעמונים בתוך הרימונים ממש בכל זאת בדווקא נקטה התורה לשון כזה, בכדי ללמדנו רעיון מוסרי הקשור ללשון הרע כפי דברי הגמרא בערכין.

וכפי שהבאתי בתצווה בשם החפץ חיים שפעמון ורימון בא לרמז לנו שכשם שיש פעמון שמסמל קול ודיבור כך צריך להיות קבוע אצל האדם מידת השתיקה, ולכן היה במעיל פעמון ורימון, ואם כן אפשר להוסיף שלכן התורה רוצה שדבר ראשון הרימונים התחברו למעיל, (וגם לפי הרמב"ן שלא חיברו את הרימונים למעיל לפני שהכניסו את הפעמון בפנים הרימון, ובכל אופן התורה כתבה שרימונים היה דבר ראשון במעיל) בכדי לומר לנו שהשתיקה זה הדבר הראשון ככתוב באבות א' לא מצאתי לגוף טוב יותר משתיקה, והמרב דברים מביא חטא, ואחר זה התורה מדגישה פעמים להרות על גודל חשיבות השתיקה שהפעמון שמורה על הדיבור יהיה בתוך הרימון, או בין רימון לרימון כפירוש רש"י והרמב"ם בפרט ע"פ האור החיים הקדוש, או כדעת הרמב"ן ממש בתוך הרימון, והמסר הוא שגם בזמן הדיבור חייבים לשתוק כמה שיותר ולא לומר דברים מיותרים כמאמר הגמ' במגילה יח' מילה בסלע שתיקה בתרי.

יש בפסוקים הללו קצת קושי, כי בפסוק ראשון כתוב (כד) ויעשו על שולי המעיל רמוני תכלת וארגמן ותולעת שני משזר ובפסוק הבא (כה) כתוב: ויעשו פעמוני זהב טהור ויתנו את הפעמונים בתוך הרימונים על שולי המעיל סביב בתוך הרימונים: ובפסוק השלישי (כו) כתוב: פעמון ורימון פעמון ורימון על שולי המעיל סביב לשרת.

וקשה מה הכוונה פעמונים בתוך הרימונים?? אם נפרש שהכוונה פעמון שנמצא בתוך הרימון מבד, קשה מאוד הפסוק הראשון שכתוב שם שדבר ראשון שמו רימונים על שולי המעיל?? ואולי הכוונה שאחרי ששמו את הרימון במעיל חתכו אותו בכדי להכניס שם פעמון, זה לא מובן וכי מדוע שנכניס את הפעמון באופן שכזה לרימון, ולא שנכין את הרימון עוד לפני חיבורו למעיל כשבתוכו יהיה פעמון?? וגם קשה למה הכפילות בפסוק השני "בתוך הרימונים"??

ולאיתי ברמב"ן שמסביר שאכן הכניסו את הפעמונים לתוך הרימונים עוד לפני שחיברו את הרימונים למעיל, ולכן יש כפילות שכתוב "בתוך הרימונים", לומר לנו שהפעמונים בתוך הרימון לא רק כאשר הרימונים היו מחוברים למעיל, אלא גם לפני זה כאשר הכינו את הרימונים בתלוש כבר הפעמון היה בתוך הרימון, ולפי זה מצוין שכתוב בברייתא (זבחים פח:): שמספר הרימונים היה כמספר הפעמונים.

אבל קשה מהפסוק הראשון מדוע התורה כותבת דבר ראשון שאת הרימונים עשו על המעיל, הרי קודם כל שמו את הפעמון בתוך הרימון ורק אחרי זה חיברו את הרימונים על המעיל??

ולכן האור החיים חולק ומסביר לפי הבנתי כפירוש רש"י והרמב"ם שהרימונים היו בלי פעמונים בפנים, אלא פעמון ורימון בנפרד זה לצד זה, אלא היות והמעיל למטה היה מחולק לשנים, ולא היה סגור בעיגול שלם, לכן התורה כותבת פעמים שיש חובה להתחיל לחבר דבר ראשון בקצה רימון ואחר זה פעמון ושוב רימון, ונגמר בסוף ברימון, כך יוצא שתמיד הפעמון נמצא בתוך הרימון דהיינו בין שני רימונים, ודין זה התורה דורשת לעשות כן בשני החלקים של המעיל, ואכן יתכן שבהתחלה חיברו את הרימונים כפי פסוק הראשון ורק אחרי זה הוסיף בין רימון לרימון פעמון באמצע כדברי רש"י בתוך פעמון בין שני רימונים, אבל מוסיף האור החיים שהפירוש הזה שנגד ברייתא זבחים המשכן.

פקודי – חזק חזק ונתחזק

וכן בחומש ויקרא פרשה אחרונה "בחוקתי" שם יש כמה סדרות של 7 קללות מול ברכות, למי שלא מקשיב לבורא ולא עושה חשבון נפש וחושב שהכל מקרה הוא רח"ל, וגם בחומש במדבר בפרשת "מסעי" מפורט כל חשבון המסעות וסיכום הקורות עמם במדבר, ובחומש דברים הפרשה האחרונה "וזאת הברכה" יש שם את פרידת משה בברכת השבטים עם חשבון נפש ודרך לעתיד לשבטי קה.

הבחנתי שכל הפרשיות האחרונות בחומשי התורה יש בהם עניין של חשבון וסיכום וחשבון נפש וזה מחייב אותנו כפי שנראה בסיום המאמר, הנה פרשת "ויחי" סוף חומש בראשית יש שם את החשבון נפש שעשה יעקב עם השבטים כשנפטר, וכן בחומש שמות האחרונה היא פרשתנו "פקודי" חשבון מפורט כמה נכנס וכמה יצא לצורך בניית המשכן.

ללמדנו שאת הסוף חייבים לסיים בחשבון נפש, ככה חייבים לסיים את סוף חיינו, וגם ככה נסיים את סוף שנה בראש השנה ויום כיפור, וככה נסיים בסוף שבוע – שבת קודש מנוחה מעבודה והתרכזות בחיינו הרוחניים, וככה בלילה לפני השנה חשבון נפש בקריאת שמע שעל המיטה, וככה גם לאחר כל פעולה. ואם נחיה ככה, נזכה לחזק חזק ונתחזק אמן ואמן.

טהר לבנו – פקודי

****והיה המזבח קדש הקדשים, כוח התפילה מול כוח התורה בארון ברית ה'**

וגם אכן מצאתי שהתרגום יונתן מפרש באופן שונה את מה שנכתב בפרק מ' וז"ל: **ויהי מדבחה קודש קודשין מטול כלילא דכהונתא דאהרן ובנוי ואליהו כהנא רבא דעתיד למשתלחא בסוף גלוותא:** והבנתי כוונתו שהמזבח יתקדש בקדושת אהרן ובנוי וגם בקדושת אליהו הכהן הגדול שעתיד להשתלח בסוף הגלות.

ונראה לתרץ על פי הסתירה הנראית כביכול בפסוקים, שפסוק אחד אומר **שה' דיבר עם משה מבין שני הכרובים** דהיינו מתוך קדש הקדשים, ואילו **פסוק אחד אומר שה' דיבר עם משה מעל גבי המזבח**, וכפי שהעיר זאת רש"י **בפרשת תצווה על הפסוק "עלת תמיד פתח אהל מועד לפני ה' אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם"**, וכתבתי בפרשת תצווה לתרץ **שהארון זה כוח התורה**, ואילו **והמזבח זה כוח העבודה** שהיא גם עבודת התפילה, והקב"ה השפיע **נבואה וכוח למשה רבינו ונבואה לדורות הן בכוח התורה והן בכוח התפילה.**

ולפי זה מובן נפלא שגם **המזבח החיצון נקרא קדש קדשים**, למרות שהמנורה והשולחן הפנימי הם רק קדש (ומה שמצאנו קדש קדשים אצל מזבח הזהב עיי רש"י שם), והסיבה שמזבח החיצון נקרא קדש קדשים זה **כי הוא כוח העבודה – כוח התפילה**, וגם בגלל שעליו הגיעו דברי ה' למשה **מחמת כוח העבודה שעובדים על המזבח החיצון.**

ללמדנו להשקיע בכל כוחנו הן בכוח התורה והן בכוח התפילה, ויתכן שאנחנו מחברים בלמוד התורה והתפילות שלנו למרות שאנחנו בגלות הארוכה בין הקודש הראשון שהיה בעבודת אהרן ובנוי הכהנים במשכן ובתי המקדשות שהיו ונחרבו, לבין הקודש השני שהיה על פי דברי התרגום יונתן עבודת אליהו הנביא הכהן הגדול שישמש בבית המקדש השלישי שיבנה בקרוב בימינו אמן, והיות ויש הבטחה שלא תישכח התורה מעם ישראל ממילא כך מתחבר ולא ניתק הקשר והחיבור בין עבודת אהרן ובנוי לעבודת אליהו הנביא בגאולה הנצחית, וכל אחד מאתנו יש לו את הזכות להתחבר ולחבר בעבודת "קדש הקדשים".

וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה

ובפסוק הבא מופיע **שבצום** כשמתאספים אולי הכוונה בבית הכנסת, **מגיעים למריבות ולאגרוף רשע**, וה' טוען בפסוקים הבאים וכי מטרתו שתסבלו בצום ועינוי? אלא מטרתו בצום שתחזרו בתשובה שלימה, ותחתכו כל קשרי רשע ושתסגרו כל הפתחים ליצר הרע, ותעזרו לעניים ותשחררו עבדים כשהגיע זמן שחרורם, ואל תנצלו אותם לאחר השחרור.

ולכאורה צריך עיון מה פתאום כתב המצודת דוד שלמרות כל עבודת ה' המושלמת לכאורה בכל זאת היא לא אמיתית?? וכי מאיפה לו לאדם שמתפלל כל התפילות ולומד בעיון וחפצו להידבק בהקב"ה, **מאיפה לו לדעת שזה לא אמיתי??** וגם קשה מה **נכנס כאן עניין הצום??** ומה טענה כל כך על אדם שמקל מעליו את קושי הצום?? וגם מה **פתאום יגיעו למריבות ביום צום** עד כדי אגרופים, הרי מדובר באנשים כביכול צדיקים שמשקיעים בתפילה ובתורה ובדביקות בה'?? ומה פתאום אנשים כאלו לא **ישחררו את העבדים** כשהגיע זמנם להשתחרר?? ולמה ממשך הנביא עוד להתרות בהם שלא ישתמשו בהם לאחר ששחררו אותם?? וכי מה **פתאום עבד עברי משוחרר יסכים לעבוד בחינם לאחר שחרורו??**

וייתכן שהצום משמש כמבחן בעיקר לאנשים הסבורים שהם מושלמים ושהם צדיקים הדבוקים בה' במעלות העליונות, כי **בצום האדם מרגיש חלש בגופו ומרגיש חסר**, ואכן זה **רעיון הצום** שמחמת הרגשת החוסר והחולשה יבין אדם **עד כמה אפסי הוא לעומת בורא עולם**, ועד כמה עליו להוקיר טובה לבורא עולם ולא להיות כפוי טובה לבורא עולם, ועד כמה עליו להתיישר ולנקות את חטאיו, ולכן

בפרק מ' פסוק י' כתוב "ומשחת את מזבח העלה ואת כל כליו וקדשת את המזבח והיה המזבח קדש קדשים" ואילו כאן **כט' לז'** כתוב "והיה המזבח קדש קדשים, כל הנוגע במזבח יקדש".

והקשה הרמב"ן בפרק מ' מה הכוונה שהמזבח הוא קדש הקדשים? הרי מזבח הנחושת עמד בחצר והלוא לא נקרא קדש קדשים רק מקום משכן הארון – שהיה בקודש הקודשים, ואילו מחוץ נחשב רק קודש, כמו שנאמר (לעיל כו' לג') **"והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים"**??

ומתרץ הרמב"ן שהכוונה שהמזבח קדש קדשים הוא שמקדש כדברי הכתוב בפרשתנו **"כל הנוגע במזבח יקדש"** שאפילו קרבן פסול שעלה עליו, קדשו המזבח להכשירו שלא ירד, או כי הקריבו בו גם קרבנות שהם קדשי קדשים.

וקצת קשה שהרי כבר כתוב על שוב גם על המזבח החיצון בפרק ל' כז' **"ואת השלחן ואת כל כליו ואת המנרה ואת כליה ואת מזבח הקטרת: (כח) ואת מזבח העלה ואת כל כליו ואת הכיר ואת כנו: (כט) וקדשת אתם והיו קדש קדשים כל הנוגע בהם יקדש"**, ולכאורה **בפרק מ'** למה נפרש שפעם **שלישית** התורה חוזרת לומר **שהמזבח הוא קדש קדשים** לעניין **כל הנוגע בו יקדש** שלא נכתב כאן אלא נכתב קודם פעמים??

כתב רש"י "ויברך אותם משה" אמר להם: יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם (תהלים ז) **"ויהי נועם ה' אלינו עלינו וגו'"**, והוא אחד מי"א מזמורים שבתפילה למשה: **וצריך להבין שהרי התורה מעידה על עם ישראל שעשו הכל בשלימות וכתוב מספר פעמים כאשר צווה ה' כן עשו**, ולכאורה משמעות הכפילויות זה במטרה להדגיש את שלימות העבודה מכל צורותיה וכוונותיה, ואם כן מדוע צריך ברכה שתשרה שכינה במעשי ידיכם, וכי שייך שיעשו הכל כראוי ולא תשרה שכינה במעשי ידיהם המושלמים מכל הבחינות??

אך בלומדי נביא ישעיה עם תלמידים מצוינים בתורת אמת בבני ברק, התבאר לי העניין, ששם בפרק נח' בתחילת הפרק כתוב על פי המצודת **דוד** שיהודים מתפללים כל התפילות מידי יום ולומדים תורה בעמקות לדעת לקיים את כל מצוות ה' בשלימות, וחפצים להתקרב ולהידבק בה', אבל מסיים המצודת **דוד** שבכל זאת זה לא אמיתי ולא נרצה להקב"ה.

ובפסוק הבא כתוב שהיהודים ביום צום צמים ומתענים ומתפללים אך לאכזבתם הקב"ה לא נענה לתפילתם, והם מתפללים למה? למה הקב"ה לא מקשיב להם?? ואז באמצע הפסוק כתוב שהקב"ה טוען להם **שהצום שלהם לא לרצון לה'**, וכל כך למה? כי **בצום הם חיפשו להפיג את קושי העינוי והצום על ידי תענוגות שהשכיחו להם את צער הצום.**

טהר לבנו – פקודי

ידיו המושלמים לתפארת מביאים את השראת השכינה, אלא ההכנעה שהייתה סמל אצל דוד המלך.

שדוד המלך אמר "לך השם הגדולה והתפארת והנצח, והעושר והכבוד מלפניך", וכפי שכתוב בנביא דברי הימים שדוד המלך צבר את כל העשירות מהמלחמות שניצח ונתן הכל למען בניין בית המקדש, אבל לא החזיק טובה לעצמו על תרומתו, אלא טען שכל העשירות הכל בכוח ה' בא לידו, וגם כפי שאמר "המלמד ידי לקרב ואצבעותי למלחמה", וגם דוד המלך התמיד בישיבה למרות שבישיבה היו צוחקים עליו ומביישים אותו ושופכים את דמו ברבים שהוא רשע וכו', וכל זאת הוא בא לישיבה ללמוד, והוא בא לישיבה אפילו כשהוא רצה ללכת למקום אחר בכל זאת הוא מצא את עצמו בישיבה, כי הוא רצה מאוד מאוד ללמוד בישיבה בכל מצב ובכל זמן וזמן ולמרות הכל.

ואולי זה הקב"ה רצה גם שיהיה במשכן, תנאי להשראת השכינה, שתהיה הכנעה מיוחדת, וברור שהיהודים היו כנועים כי הם רצו לתקן את החטא העגל, ועד שזה לא תוקן הם היו שבורים לגמרי וכנועים, ולכן משה רבינו בירך אותם שיהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ואכן בפרק צ' בתהילים שם מתואר עד מה האדם חלש לעומת הבורא, ובסוף הפרק כתוב הפסוק הזה "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו", שרק אחרי שהאדם מוכנע לבורא העולם רק אז הוא זוכה שהקב"ה משרה שכינה במעשה ידיו.

וייתכן שלכן השכינה שרתה במשכן רק אחרי שאהרן נכנע לגמרי מעל הכוח והטבע האנושי של האדם, שהוא שתק כשראה פתאום את שני בניו הצדיקים מתים בשריפה אשר שרף ה', הו"וידום אהרן" שזה משיאי הכניעה בפני בורא עולם במצב כזה זה גרם שהקב"ה ישרה שכינה במשכן, (וייתכן שהכנעת עם ישראל לא הספיקה כי הם לא נכנעו מרצונם ממש, אלא מחמת שהתביישו במעשה חטא העגל, ולכן הוצרך הכנעה מיוחדת).

קרשים מול אדנים

ונראה לתרץ שהנה הקרשים היו תפוסים ומחוברים אחד לשני על ידי טבעות מלמעלה, דהיינו שטבעת הייתה תופסת שני קרשים יחדיו, דהיינו שהטבעת פסה חצי קרש מצד ימין ועוד חצי קרש בצד שמאל, ואילו בבסיס הקרשים למטה האדנים לא היו בעלי שני חורים שבכך יחברו שני קרשים יחדיו כדרך שחברו הטבעות למעלה, אלא מתחת כל קרש היו שני אדנים כי בתחתית הקרשים היו שתי ידות, והשאלה למה??

והתשובה היא שהרי האדנים נעשו מכסף של מחצית השקל שנתנו עם ישראל, ובמחצית השקל הייתה הקפדה שלא תהיה הפליה בין עניים לעשירים אלא כולם יהיו שווים שכולם יתנו מחצית השקל, ולכן נשאר האדנים כמהות "חצי", שמתחת כל קרש היו שני אדנים ממילא כל אדן נחשב כחצי – כי שימש לחצי קרש, ולכן בדווקא לא הייתה הקפדה על האדנים שיהיו במקום קבוע לפי רמת קדושת מקומם, כי מהותם כמחצית השקל שכולם שווים.

ואולי בבריחים גם לא היה הקפדה על מיקומם הקבוע, כי בריחים חיברו כמה קרשים יחדיו, וקבוצה קדושה איפה שתעמיד אותם הם מסוגלים להישאר בקדושתם, ורק יהודי בודד כדוגמת הקרש הבודד יש משמעות עצומה למקום בו הוא נמצא, ולכן רק בקרשים יש חשיבות שישארו במקומם תמיד ושלא להורידם בקדושה כשיזויו אותם ממקומם.

ביום צום יתנתק מאנוכיותו ומהרגליו ויתנתק מכל הרוע ויעשה טוב לא לנוחותו אלא רק לאחרים, ויקל עול העניים על ידי ריבוי צדקה בעיקר ביום צום.

אבל אם אותו עובד ה' כביכול בגלל קושי הצום וחוסר הנחות שיש לו מהצום, מנסה הוא לעדן ולהקל ולהסיח דעתו מהצום, כי קשה לו לוותר על הנחות שלו, כי הוא עדיין מרוכז בעצמו ובאנוכיותו, ועד כדי כך ביום צום שאנוכיותו ונוחותו נפגמת הוא רגיש מאוד ואפילו בקיצוניות לכבודו ולכן דווקא ביום צום מסוגל הוא יותר להגיע למריבות ולאלימות קשה.

ואנשים כאלו שהם אנוכיים ודואגים לעצמם ולא מסוגלים לוותר על נוחותם, מסוגלים הם בלמדנות לטעון לעבדים שהגיע זמנם להשתחרר וגם לאחר שאכן שיחררו כבר את העבדים מידם, שהם חייבים להשלים עבודות כי היו ימים או זמנים בימי העבדות שבהם העבד לא עבד כראוי או שלא עבד כל השעות באופן מושלם ולכן חובה על העבדים להשלים ולעבוד גם בהגיע הזמן לשחררם, וכל זה כי קשה עליהם להתנתק מהרגלי הנוחות שמשרתים עובדים עבורם.

ונעצם זה לא דווקא בצום, אלא גם אם אדם שנראה כגדול בתורה וביראה רק שחושב על עצמו ועל נוחותו, אם חלילה ייפגם מכבודו, הוא מסוגל להגיע למלחמת עולם ולאגרוף רשע על ידי עצמו או על ידי עושי דברו, ודוגמא לכך ראינו אצל ירבעם בן נבט שהיה ענק בתורה שבגלל ירידה בכבודו הסכים להפסיד חיי נצח ולהיות בגיהינום לנצח.

ואכן בבניין בית המקדש מצאנו שלמרות שלמה המלך בנה בניין לתפארת בית השם בכל חוכמתו המושלמת שקיבל במתנה מיוחדת מהקב"ה, בכל זאת לא שרתה השכינה במעשי ידיו, רק כשהזכיר בעבור ובזכות דוד אביו הצדיק, רק אז שרתה שכינה בבית המקדש, כי שלמה הגיע למצב של הכנעה שלא כוחו ולא חוכמתו ולא מעשי

הגמלא לומדת כתיבה האסורה בשבת מהקרשים שהיו כותבים על הקרשים סימן על מיקומו המדויק של הקרש כשהוא עומד בבנינו, שלא יהיה מצב שקרש שעמד קרוב לקודש הקודשים תמיד יישאר באותו מקום, גם כשפרקו את המשכן והקימהו שוב ושוב תמיד נשאר באותו מקום, בכדי שלא ירד הקרש מקדושתו, אומנם באדנים שהיו מתחת הקרשים כבסיס וכן בבריחים שחיברו כמה קרשים יחדיו, שם לא היה כתוב סימון ולא הייתה הקפדה על מיקומם שיישאר במקום קבוע, וכן מדייק המלבי"ם וטוען שלכן כתוב אצל הקרשים "וישם" שחייבים מקום מסוים ואילו לגבי האדנים והבריחים כתוב "ויתן",

והשאלה הנשאלת למה?? למה אין הקפדה על מיקומם המדויק שלא יורידו אותם מקדושתם, בפרט שהאדנים היו גלויים לעין ואילו הקרשים היו מכוסים ביריעות, ואם כן אולי דווקא בגלל שהיו גלויים יש עניין יותר להקפיד על מיקומם המדויק?

אומנם על היריעות לכאורה לא הייתה הקפדה ביריעה שהייתה אחת שנייחו אותו תמיד באותו צד, שמאחר וכולו אחד הוא, דומה הוא לאבנים שהתקוטטו בעת שינת יעקב שאמרו עלי יניח צדיק את ראשו, ונהפכו לאבן אחת, והפסיקו להתקוטט, כי ברגע שהם אחד אין כבר הבדל איזה צד ועל איזה פינה יניח צדיק ראשו, ועל איזה צד הם יהיה מונח היריעה האחת.

טהר לבנו – פקודי

אלה פקודי המשכן משכן העדת – אהבה עזה פקודה ושמורה לנצח

והרחמים שאעשה עמך, כי הצדק והמשפט שתעשי בזמן הגאולה לא שווה להשפיע לך טובה מרובה כזאת, כי בזמן הגאולה אין יצר הרע, לכן יהיה טובות הגאולה בחסד וברחמים.

מפורש ביותר זה העניין, בנביא הושע פרק יד' פסוק ה' "ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממנו" וכתב המצודת דוד "ארפא משובתם" - כאשר יאמרו כן אז אסלח על מה שהלכו בדרך שובב ומרדו בי. אוהבם נדבה - ואז אהב אותם בנדבת לבי אף שאינם ראויים אל אהבה כי הוידוי די להסיר האיבה ולא להביא אהבה. כי שב אפי ממנו - ותישאר א"כ האהבה הראשונה: - ומפליא לשונו בהסבר הפסוק שאהבת ה' נשארה ובעצם לא הסתלקה וחזרה, אלא נשארה!! ומה גדר הדברים, יבואר לקמן.

ויצא מכל זה, שאכן עם ישראל ניקו את עוונם לפני הגאולה, אבל זה לא מספיק לגאולה, אלא חייבים חסד ורחמים מבורא עולם שבזכות חסדיו נזכה לגאולה, ובזכות רחמיו ימחקו עוונותינו בלי להשאיר רושם כלל, וממילא **איך יתכן שעל תקופה זו הקב"ה מכנה את עם ישראל בתואר אהבה הגדול ביותר "אמי"??**

ואומנם הפעם הראשונה שעם ישראל מכונה בשם האהבה העצום "אמי" זה בעת העמדת המשכן, כפי דברי המדרש, והעמדת המשכן היה על ידי הקמת הקרשים שאף אחד לא הצליח להקימם מלבד משה רבינו ובנס עמדו כמפורש במדרש ע"י נגיעת משה בהם, ואכן המשכן נעשה מתוך נדבת לב רצוף אהבה של עם ישראל להקב"ה.

ולכן האהבה הראשונה העזה שהייתה בעת הקמת המשכן וכדברי המצודת דוד שתישאר האהבה הראשונה היא האהבה שהקב"ה שומר לנו כל ימי הגלות, ולכן הכינוי אמי שמבטא את האהבה העזה ביותר של הקב"ה לעם ישראל שמורה היא לנצח ומתקיימת בפועל בעת הגאולה העתידית ברוב ממש.

ואולי זה הכוונה של הגמרא הגמרא יומא ע"ב "עצי שיטים עומדים", אומרת שלא תאמר **אבד סברון בטל סכיון, תלמוד לומר: "עצי שטים עומדים" שעומדים לעולם ולעולמי עולמים!! ותמוה** וכי מה תועלת יש בהם לאחר גניזת המשכן?? אלא יתכן שזה הכוונה **האהבה העזה של הקב"ה לעם ישראל שמתבטאת בכינוי "אמי" היא עומדת מאז העמדת המשכן לעד ולעולמי עולמים**, וזה האהבה שתישאר לנו בעת הגאולה לאחר סילוק החרון אף והקטרוגים.

וייתכן שזה הכוונה "אלה פקודי המשכן" שהמשכן טמון בו אהבה העזה ביותר של ה' לעם ישראל - "אמי", ואהבה זו "פקודה" ושמורה לעם ישראל לעד ולעולמי עולמים.

וייתכן שאהבה זו לא פסקה לנצח זה בגלל משכן העדות, שמהם הקים בית מדרש ללימוד התורה משארית כספי נדבות המשכן כמבואר במדרש רבה בתחילת הפרשה, ועל ידי שלא פסקה ישיבה מעולם ועד עולם לא תיפסק כהבטחת הקב"ה "לא ימוש מפניך ופי זרעך ומפי זרע זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם", וככתוב "כי לא תישכח מפי זרעו", זה כוח השארת האהבה העזה ביותר והנצחית של הקב"ה לעם ישראל.

לכן נקבל על עצמנו להתחבר למשכן העדות, ללימוד התורה ונתחבר לאהבה הזרה ביותר של הקב"ה שקיימת תמיד ולא מסתלקת לרגע, ולפי מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א לימוד ש"ס מגן מפני מגפת הקרוונה, ויהי רצון שנוכה לאהבת ה' עמנו כנאמר ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

במדרש רבה על הפסוק "ויביאו את המשכן" הביא את הפסוק משה"ש ד' "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו", שואל המדרש אימתי נאמר הפסוק הזה? עונה המדרש **ביום שעמד המשכן**, שהייתה שמחה גדולה בישראל שהקב"ה שורה אצלם, "בעטרה שעטרה לו אמו" זה המשכן, "בעטרה שעטרה לו אמו" מה העטרה מצויירת כך המשכן היה מצוייר. **וכדברי רבי יצחק** שאמר בדקתי בכל התנ"ך ולא מצאתי שעשתה בת שבע עטרה לשלמה? מוסיף המדרש **שרשב"י** שאל את ר' אלעזר ברבי יוסי אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה שעטרה לו אמו?

א"ל כן, משל למלך שהייתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי, והיה קורא אותה "בתי", והוסיף לה אהבה עד שקראה "אחותי", ועד שקראה "אמי", כך הקב"ה בתחילה קרא לישראל "בת" שנאמר (תהלים מה) "שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך", הוסיף באהבתו להם עד שקראן "אחותי" שנא' (שיר ה) "פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה", לא זו מחבבן עד שקראן "אמי" שנאמר (ישעיה נא) "הקשיבו אלי עמי, ולאמי אלי האזינו, כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע" (ובזהר פרשת ואתחנן דף רס"ב וריקאנטי פרשת בא ולאמי אלי האזינו אל תקרי לאומי אלא לאמי) עמד רשב"י ונשקו על ראשו.

והנה הראיה שהקב"ה מכנה את עם ישראל אמי מתוך אהבה עזה, זה מתוך פסוק שנכתב על זמן הגאולה העתידית, והנה על זמן הגאולה מפורש מצבם של עם ישראל עם הקב"ה בנביאים כדלהלן.

הנה בישעיה נא' יז "התעוררי התעוררי קומי ירושלים אשר שתית מיז ה' את כוס חמתו את קבעת כוס התרעלה שתית מצית:", ומפרש המצודת דוד "הקיצו מעתה מתרדמת הצער". אשר עד הנה שתית כוס החמה הבא מה' ונתמרק א"כ העון. את קובעת - השמרים הקבועים בתחתית כוס התרעלה כבר שתית ומצית את הכל ולא נשאר מאומה, ור"ל כל הרעות הכתובות כבר באו עליך ולא תוסיף לבוא עוד:

ואומנם מוכח מדברי הנביא ישעיה מח' יא, לאחר שכתוב שם שה' מנקה אותנו בגלות ולא באש הגיהנום, כתוב מפורש "למעני למעני אעשה כי איך יחל וכבודי לאחר לא אתן", משמע שגם הניקיון מהחטאים על ע"י הגלות במקום אש הגיהנום זה רק למען שמו שלא יתחלל חלילה!! **ולכאורה** הרי חטאי עם ישראל נמחקו בגלל צער הגלות וכוס התרעילה ששתו עד תומה, ולכאורה מן הדין הוא שימחקו עוונותיהם, ולא בגלל חילול ה'?

אבל התשובה היא גם כאשר עם ישראל התנקה מעבירות, זה עדיין לא מספיק זכות לקבל את הגאולה המובטחת, אלא זה רק מספיק לעצור את צער הגלות ששימשה במקום אש הגיהנום, ובכך כבר תוסר השנאה, אבל לנקות בלי אש הגיהנום שאפילו לא יישאר רושם כלל, זה רק למען שמו באהבה, וחשוב ביותר לנקות את הרושם כי רק כשנמחק הרושם הרע, רק אז יכול לשרור אהבה, ובגלל האהבה תבוא הגאולה, ועל זה חייבים את חסדי ה'.

וכפי שכתוב בישעיה מג' כה' "אנכי אנכי הוא מחה פשעך למעני וחטאתיך לא אזכור", ומפרש המצודת דוד "וחטאתיך לא אזכור" - ר"ל מחקתים היטב לבל יישאר רושם כלל ולא יזכר, שעל זה מפורש שם שאין להם זכות אבות וכנ"ל, ורק כך זוכים כל עם ישראל לטוב האין סופי העתיד לבוא בעת הגאולה, ומחיקת הרושם היא למען שמו באהבה.

וכמו כן כתוב בנביא הושע בנבואה על הגאולה העתידית השלימה בפרק ב' פסוק כא' כתוב "וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים", וכתב המצודת דוד שהקב"ה מבטיח לעם ישראל, שאקח אותך להיות ארוסתי עד עולם ולא אמאס עוד בך. בצדק ובמשפט - בעבור הצדקה והמשפט שתעשו אז - בזמן שלאחר הגאולה, ובעבור החסד